

Vilniaus universitetas
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ
INSTITUTAS

TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR DIPLOMATIJOS MAGISTRO PROGRAMA

DOMANTAS MIKELEVIČIUS
II kurso studentas

**Ižymybių vaidmuo vidaus viešojoje diplomatijoje:
paramos Ukrainai iniciatyvų Lietuvoje analizė**

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovas/ė: dr. Deividas Šlekys

Vilnius, 2025

Magistro darbo vadovo išvados dėl darbo gynimo:

.....
.....
.....

.....
(data)

.....
(v., pavardė)

.....
(parašas)

Magistro darbas įteiktas gynimo komisijai:

.....
(data)

.....
(Gynimo komisijos sekretoriaus/ės parašas)

Magistro darbo recenzentas/ė:

.....
(v., pavardė)

Magistro darbų gynimo komisijos įvertinimas:

.....

Komisijos pirmininkas/ė:

Komisijos nariai:

BIBLIOGRAFINIO APRAŠO LAPAS

Mikelevičius D. Įžymybių vaidmuo vidaus viešojoje diplomatijoje: paramos Ukrainai iniciatyvų Lietuvoje analizė: Tarptautinių santykių ir diplomatijos specialybės magistro darbas / VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; darbo vadovas dr. D. Šlekys. – V., 2025. – 93 p.

Reikšminiai žodžiai: naujoji viešoji diplomatija, viešosios diplomatijos vidaus dimensija, vidaus viešoji diplomatija, nevalstybiniai veikėjai, įžymybės, Andrius Tapinas, Jonas Ohmanas, Olegas Šurajevs.

Šiame darbe, atsižvelgiant į empirinių mokslinių tyrimų apie įžymybių veikimą vykdant viešąją diplomatiją savo pačių valstybių viduje trūkumą, nagrinėjama įžymybių kaip naujosios viešosios diplomatijos veikėjų vaidmuo ir daroma įtaka valstybės, kurioje yra veikiamas, viduje bei šios įtakos reikšmė valstybės viešajai diplomatijai užsienyje. Tyrimo objektu pasirinktos Lietuvos visuomenininkų Andriaus Tapino, Jono Ohmano bei Olego Šurajevo nuo 2022 m. vasario 24 d. Rusijos visapusiškos invazijos į Ukrainą iki 2024 m. gruodžio 31 d. vykdytos iniciatyvos, skirtos atkreipti Lietuvos visuomenės dėmesį į Ukrainoje vykstantį karą ir rinkti lėšas, skirtas teikti pagalbą Ukrainai ir jos piliečiams.

Tyrime remiamasi naujosios viešosios diplomatijos ir iš jos kildinamos E. Huijgh vidaus viešosios diplomatijos teorijos prielaidomis, o tyrimo objektas tiriamas taikant atvejo analizės metodą. Siekiant įgyvendinti dalį tyrimo uždavinių, vykdyta visuomenės apklausa, skirta išsiaiškinti, ar A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo žinojimas ir (arba) stebėjimas socialiniuose tinkluose turėjo įtakos Lietuvos gyventojų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą ir lėšų, skirtų teikti pagalbą Ukrainai ir jos piliečiams, rinkimui, o šios apklausos rezultatai įvertinti remiantis kiekybinės analizės ir indukcinio turinio analizės metodais.

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

Patvirtinu, kad įteikiamas darbas „Įžymybių vaidmuo vidaus viešojoje diplomatijoje: paramos Ukrainai iniciatyvų Lietuvoje analizė“ yra:

1. Atliktas mano pačio ir nėra pateiktas kitam kursui šiame ar ankstesniuose semestruose;
2. Nebuvo naudotas kitame Institute/Universitete Lietuvoje ir užsienyje;
3. Nenaudoja šaltinių, kurie nėra nurodyti darbe, ir pateikia visą panaudotos literatūros sąrašą.

Domantas Mikelevičius

(parašas)

TURINYS

IVADAS	6
1. VIEŠOSIOS DIPLOMATIJOS SĄVOKOS SAMPRATA IR RAIDA	13
1.1. Naujoji viešoji diplomatija ir pagrindinės jos atsiradimą lėmusios priežastys	13
1.2. Naujosios viešosios diplomatijos valstybės vidaus lygmuo.....	18
2. LIETUVOS VISUOMENININKŲ ATITIKIMO ĮŽYMYBĖS APIBRĖŽIMUI ANALIZĖ.....	23
2.1. Įžymybės sąvokos apibrėžimas	23
2.2. Andriaus Tapino priskyrimo įžymybėms vertinimas	27
2.3. Jono Ohmano priskyrimo įžymybėms vertinimas	29
2.4. Olego Šurajevo priskyrimo įžymybėms vertinimas	31
3. LIETUVOS ĮŽYMYBIŲ VEIKLOS: VIEŠOJI DIPLOMATIJA AR VIEŠIEJI RYŠIAI?	33
3.1. Lietuvos įžymybių vykdomų iniciatyvų atitikimas visuomenės interesams	33
3.2. Lietuvos valdžios parama Lietuvos įžymybių iniciatyvoms	37
4. LIETUVOS ĮŽYMYBIŲ VIDAUS VIEŠOSIOS DIPLOMATIJOS VERTINIMAS	41
4.1. Andriaus Tapino ir jo vykdytų iniciatyvų vertinimas	43
4.2. Jono Ohmano ir jo vykdytų iniciatyvų vertinimas	49
4.3. Olego Šurajevo ir jo vykdytų iniciatyvų vertinimas	54
5. INICIATYVŲ REIKŠMĖ LIETUVOS VIEŠAJAI DIPLOMATIJAI UŽSIENYJE	62
IŠVADOS	65
ŠALTINIŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	69
DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO DEKLARACIJA.....	78
1 priedas	81
2 priedas	82
3 priedas	82
4 priedas	83
5 priedas	84
6 priedas	86
7 priedas	87
8 priedas	89
9 priedas	89
10 priedas	90
11 priedas	91
SUMMARY	92

IVADAS

Kiekvienas žmogus, kiekviena bendruomenė ir kiekviena šalis santykiyje su kitais žmonėmis, bendruomenėmis ir šalimis yra susvetimėję. Tai yra užkoduota mūsų prigimtinėje būklėje ir to panaikinti yra neįmanoma – straipsnyje „Mediating estrangement: a theory for diplomacy“ teigia žymus diplomatijos teoretikas James Der Derian.¹ Siekiant bendradarbiauti, svarbu užsitikrinti tarpusavio pasitikėjimą, kuris yra neįsivaizduojamas be vienas kito pažinimo. Jeigu žmonės vieni kitus geriau pažįsta per stebėjimą bei bendravimą, tai geriausia priemonė tą padaryti valstybėms, yra diplomatija. Nepaisant to, didžioji dalis visuomenės diplomatiją įsivaizduoja vis dar taip pat, kaip ją dar XX a. pradžioje apibrėžė britų diplomatas ir mokslininkas Ernest M. Satow, teigęs, jog tai – „oficialių santykių tarp nepriklausomų valstybių vyriausybių vedimas“.² Žvelgiant į to laikotarpio kontekstą, oficialias derybas galėjo vesti tik specialiai šiam tikslui paskirti valstybių tarnautojai – diplomatai. Ši ir kitos teorinės idėjos, aprašytos vadove „A Guide to Diplomatic Practice“, yra vis dar aktualios ir svarbios, kadangi valstybė ir oficialūs jos pareigūnai vis dar tebėra tarptautinių santykių centrinė ašis, tačiau, kaip rodo istorija ir egzistuojanti praktika, diplomatija keičiasi.

Vadovaujantis diplomatinės praktikos tiriančių praktikų ir šios mokslo srities teoretikų darbais³, XXI amžiuje atsiradusios ir plačiai paplitusios informacinės ir ryšių technologijos sukūrė terpę vystyti skaitmeniniams tinklams, o tai daro įtaką diplomatinėms komunikacijos priemonėms, praktikoms ir naujų diplomatijoje veikiančių veikėjų atsiradimui. Besivystančios technologijos nereiškia, kad iki tol nusistovėję veiklos būdai yra išstumiami, kadangi tokios veiklos kaip gyvi oficialūs susitikimai tarp oficialių atskirų valstybių atstovų sprendžiant dvišalius klausimus yra vis dar aktualios, tačiau, kaip pažymi politologas Vincent Pouliot, atsiranda naujų veiklų, papildančių anksčiau egzistavusias praktikas.⁴ Kaip tą iliustruojanti pavyzdį galima pateikti internetinius socialinius tinklus, tokius kaip *X* (*past. anksčiau – Twitter*) arba *Facebook*, ir juose oficialiai veikiančias valstybines institucijas ir valstybės pareigūnus, kurie šiuose tinkluose skelbdami informaciją atlieka ne tik informacinę funkciją, tokiu būdu informuodami savo šalies piliečius apie vykdomus arba planuojamus įvykdyti darbus, tačiau taip pat gali skleisti diplomatinę žinutę kitoms valstybėms, pavyzdžiui, viešai išreikšdami palaikymą nuo karo kenčiančiai Ukrainai. Nepaisant to, apsiribojant tik oficialiais valstybių pareigūnais, nustatomos ribos, kurios gali neatspindėti dvidešimt

¹ Der Derian, J. (1987). Mediating estrangement: a theory for diplomacy. *Review of International Studies*, 13(2), 94.

² Otte, T. G. (2001). Satow. In *Diplomatic Theory from Machiavelli to Kissinger* (pp. 125-150). Palgrave Macmillan, London, 141.

³ Constantinou, C. M., Kerr, P., & Sharp, P. (2016). Introduction: Understanding Diplomatic Practice. *The SAGE Handbook of Diplomacy*, 8; Heine, J. (2013). From Club to Network Diplomacy. In *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy* (pp. 54-69). Oxford University Press, Oxford, 1; ir Cooper, A. F., & Cornut, J. (2019). The changing practices of frontline diplomacy: New directions for inquiry. *Review of International Studies*, 45(2), 314.

⁴ Pouliot, V., & Cornut, J. (2015). Practice theory and the study of diplomacy: A research agenda. *Cooperation and conflict*, 50(3), 306.

pirmojo amžiaus diplomatijos sudėtingumo⁵, todėl į diplomatinį procesą įsitraukia ir nevalstybiniai veikėjai, kuriuos sudaro ambasadų stažuotojai, administruojantys valstybių nuolatinių atstovybių užsienyje socialinius tinklus, „technologijų ambasadoriai“, paskirti atstovauti technologijų įmones santykiuose su valstybėmis, kas rodo, kad vienas svarbiausių šiuolaikinės diplomatijos bruožų yra atstovavimas, kuris nebūtinai sietinas su valstybe, taip pat nevyriausybinių organizacijų, filantropiniai fondai, įžymybės⁶ ir, tam tikrais atvejais, žiniasklaidos veikėjai.⁷

Įvairių nevalstybinių veikėjų įtaka diplomatijai ir tarptautiniams santykiams yra naujas ir mažai ištirtas reiškinys, todėl aktualu šią sritį panagrinėti plačiau. Atkreiptinas dėmesys, jog visi nevalstybiniai veikėjai yra kažkuo išskirtini, todėl visų jų vertinimas pagal vieną platesnę nevalstybinių veikėjų grupę neleis tiksliai atskleisti jų vaidmens diplomatijoje ir šiai sričiai daromos įtakos. Pavyzdžiui, technologijų ambasadoriai yra orientuoti į konkrečią auditoriją – asmenis, besidominčius technologijomis, ir valstybių, kuriose jų atstovaujama organizacija vykdo veiklą arba siekia ją vykdyti, vyriausybes ir gyventojus. Nors ambasadų stažuotojai veikia neturėdami oficialaus diplomatinio statuso, jie vykdo oficialių diplomatų paskirtus nurodymus. Pažymėtina, kad įžymybės iš kitų nevalstybinių veikėjų išsiskiria didžiausiu viešumu, kuris lemia ir lengvesnę prieigą prie informacijos, galinčios padėti nustatyti tokių asmenų daromą įtaką visuomenei, o įžymybėmis besizavintys žmonės pasirinktinai perima jų suvokiamas vertybes ir elgesį.⁸ Galima daryti prielaidą, kad dėl to garsūs asmenys yra idealūs ne tik viešosios nuomonės formuotojai, tačiau potencialiai ir viešosios diplomatijos veikėjai, galintys pagerinti valstybės įvaizdį ir (arba) atkreipti vidaus ir užsienio visuomenės dėmesį į aktualią vidaus arba užsienio problemą, todėl, siekiant atskleisti potencialų jų vaidmenį vykdant viešąją diplomatiją, šią žmonių grupę verta patyrinėti plačiau.

Pagrindžiant teiginį, kodėl įžymybės gali būti laikomos viešosios diplomatijos veikėjais, svarbu apžvelgti viešosios diplomatijos apibrėžimą. Tradiciškai viešoji diplomatija apibrėžiama kaip būdas, kuriuo šalys bendrauja su tarptautine visuomene, siekdamos įgyvendinti savo interesus kuriant diskursą, galintį daryti įtaką sprendimų priėmimui kitoje šalyje.⁹ Toks linijinis požiūris, kuriuo valstybės siekė valdyti savo reputaciją užsienio šalyse, susiformavo ir buvo plačiai paplitęs XX a. Nepaisant to, šių laikų viešajai diplomatijai būdingas požiūris nuo tradicinio skiriasi tuo, jog, visų pirma, apima didesnę spektrą subjektų – tiek veikiančius nacionalinės vyriausybės lygmenyje, tiek nevyriausybinius subjektus šalies viduje ir užsienyje.¹⁰ Antra, naujoji viešoji diplomatija yra

⁵ Cooper, A. F., & Cornut, J. (2019), 307.

⁶ Sąvoka „įžymybė“ šiame darbe vartojama sinonimiškai siekiant apibrėžti tai, kas anglų kalboje vadinama „celebrity“.

⁷ Hedling, E., & Bremberg, N. (2021). Practice approaches to the digital transformations of diplomacy: toward a new research agenda. *International Studies Review*, 23(4), 1595-1618.

⁸ Fraser, B. P., & Brown, W. J. (2002). Media, celebrities, and social influence: Identification with Elvis Presley. *Mass communication & society*, 5(2), 200.

⁹ Veličkaitė, U. (2016). *Minkštosios galios įtaka formuojant Lietuvos įvaizdį* (Doctoral dissertation, Vytauto Didžiojo universitetas), 15.

¹⁰ Huijgh, E. (2016). Public Diplomacy. *The Sage Handbook of Diplomacy*, 442.

grindžiama idėja, jog santykiai formuojami per dialogą ir tinklaveikos veiklą.¹¹ Kitais žodžiais tariant, viešojoje diplomatijoje šiais laikais susiduriama su platesniu joje veikiančių ir vieni kitiems įtaką darančių dalyvių spektru. Tai reiškia, jog vyriausybė yra atsakinga prieš savo piliečius ir įvairias nevyriausybines organizacijas, o piliečiai ir nevyriausybinių organizacijų pastarajai gali daryti įtaką plėtodami tam tikrą politinį diskursą, skirtą paveikti tiek užsienio auditorijas, tiek visuomenę ir politinius sprendimus šalies viduje. Galima teigti, kad šiuolaikinėje viešojoje diplomatijoje nevalstybiniai veikėjai nebėra tik stebėtojai, iš šalies stebintys užsienio politikoje priimamus sprendimus ir jų įgyvendinimą. Jie diplomatijoje gali veikti proaktyviai – tai pagrindinis naujosios viešosios diplomatijos skiriamasis bruožas. Remiantis viešosios diplomatijos taikymą šalies viduje tiriančios akademikės Ellen Huijgh apibrėžta *vidaus viešosios diplomatijos* teorija, viena svarbiausių XXI a. viešosios diplomatijos sėkmės priežasčių – jos taikymas namuose bendraujant ir bendradarbiaujant su savo šalies visuomene, o vidaus auditorijų parama užsienio politikos veiksams tampa dar aktualesnė, kai tarptautiniai ir vidaus reikalai susilieja ir kertasi tarpusavyje.¹² Būtent tokia situacija matoma Lietuvoje kalbant apie Ukrainoje vykstantį karą. Egzistuoja pagrįstų priežasčių, kodėl pasibaigus karui Ukrainoje, kitu Rusijos taikiniu gali tapti Lietuva, todėl apie šios šalies keliamą grėsmę ir paramos skyrimo Ukrainai reikšmę svarbu kalbėtis ne tik su užsienio, bet ir vidaus visuomene. Nepaisant oficialių valstybinių iniciatyvų, į šią sritį gali įsitraukti ir Lietuvos įžymybės, kurių veiklas potencialiai galima būtų priskirti naujai viešajai diplomacijai.

A. F. Cooper knygoje „Celebrity diplomacy“ išskiria dvi įžymybių kategorijas: 1) oficialius veikėjus, diplomatijos procese veikiančius per įgaliojimus, pavyzdžiui Bill Clinton ar Henry Kissinger; ir 2) neoficialius, diplomatinio statuso neturinčius veikėjus, kurių veikla labiausiai siejasi su visuomenės nuomonės formavimu, pavyzdžiui, George Clooney aktyvizmas Darfūre.¹³ Nors kai kuriems akademikams, pavyzdžiui, Bruce Gregory, kyla abejonių, ar prie diplomatijos veikėjų galima būtų priskirti antrosios kategorijos atstovus, kadangi neveikdami vyriausybės vardu jie tik tarnauja viešajam interesui¹⁴, vadovaujantis naujosios viešosios diplomatijos apibrėžimu, galima sutikti su A. F. Cooper¹⁵ bei Teresa La Porte¹⁶ teiginiu, kad konkretaus veikėjo teisėtumas ir veiksmingumas tenkinant (tarp)nacionalinius viešuosius interesus yra svarbesnis aspektas už tai, ar viešąją diplomaciją vykdomas veikėjas yra ar nėra valstybė. Tai pagrindžia ir anksčiau jau minėtą teiginį, jog

¹¹ *Ibid.*

¹² Huijgh, E. (2011). Changing tunes for public diplomacy: Exploring the domestic dimension. *Exchange: The Journal of Public Diplomacy*, 2(1), 9.

¹³ Cooper, A. F. (2008). *Celebrity Diplomacy*. Boulder, CO: Paradigm Publishers, 7.

¹⁴ Gregory, B. (2016). Mapping boundaries in Diplomacy's Public Dimension, *The Hague Journal of Diplomacy*, (11) 1, 8–13, 18, 19.

¹⁵ Cooper, A.F., Hocking, B. and Maley, W. (2008). *Global Governance and Diplomacy: Worlds Apart*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 256.

¹⁶ La Porte, T. (2012). The impact of “intermestic” non-state actors on the conceptual framework of public diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*, 7(4), 441–58.

šiuolaikinėje diplomatijoje valstybė nebūtinai turi būti jos epicentre. Nepaisant to, tais atvejais, kai neoficialūs nevalstybiniai veikėjai veikia konkrečios valstybės rėmuose, siekia veikti šalies vardu ir tarnauja šios šalies, o ne savo asmeniniams arba tarptautiniams viešiesiems interesams, svarbu įvertinti, ar jų vykdomos veiklos turi šios šalies vyriausybės pritarimą ir palaikymą, kadangi tai yra viena pagrindinių sąlygų, lemiančių neoficialių nevalstybinių veikėjų komunikacijos su užsienio ir vidaus visuomenėmis teisėtumą ir veiksmingumą. Atsižvelgiant į tai ir faktą, jog įžymybės kaip oficialūs diplomatiniai atstovai mokslinėje literatūroje yra plačiau už neoficialius nevalstybinius veikėjus ištyrinėta sritis, šiame darbe, siekiant ištirti pagrindinį jų vaidmenį viešojoje diplomatijoje, bus orientuojamasi išskirtinai į įžymybes, patenkančias į neoficialių nevalstybinių veikėjų grupę.

Remiantis A. Huliaras ir N. Tzifakis moksliniu straipsniu „Celebrity activism in international relations: In search of a framework for analysis“ įžymybių įtaką galima tirti: 1) visuomenės informuotumo – gebėjimo didinti visuomenės suvokimą tam tikra tema; 2) lėšų rinkimo – gebėjimo iš visuomenės surinkti pinigų tam tikrai visuotinei problemai spręsti; ir 3) politinio lobizmo – gebėjimo tam tikrą probleminį klausimą įtraukti į valstybės, o šiuolaikinės diplomatijos rėmuose ir kokios nors tarptautinės organizacijos, oficialią politinę darbotvarkę, srityse.¹⁷ Įžymybes diplomatijoje tyrinėjantys akademikai pabrėžia, kad garsūs žmonės visuomenės akyse dažniausiai yra matomi kaip patikimi ir jų akcentuojamos tarptautinės problemos yra labiau matomos, todėl prie visuomenės informuotumo jie prisideda geriau už politikus ir politikos ekspertus.¹⁸ Šį teiginį pagrindžia atliktos atvejo studijos, tyrusios: Velso princesės Dianos vaidmenį kampanijoje už priešpėstinių minų uždraudimą ir garsios Holivudo aktorės Mia Farrow aktyvizmą prieš Kinijos politiką Sudano atžvilgiu¹⁹; tenisininko Ilie Nastase įtaką formuojant Rumunijos įvaizdį²⁰; ir Holivudo aktorių Angelina Jolie ir Ben Affleck bei popmuzikos dainininkės Madonnos vaidmenis plėtojant santykius tarp Pirmojo pasaulio šalių ir Trečiojo pasaulio šalių.²¹ Pažymėtina, kad akademinė literatūra taip pat pateikia įrodymų, kad įžymybės gali prisidėti prie lėšų rinkimo, tačiau vykdyti tyrimai buvo orientuoti į patį lėšų surinkimo fakto įrodymą, neišskiriant pagrindinių sėkmę lemiančių priežasčių, susijusių su asmeninėmis įžymybių savybėmis, ir šiuose tyrimuose orientuotasi išskirtinai į bandymus paveikti pasaulinę, o ne konkrečios šalies visuomenę. Vienas naujausių tokių pavyzdžių – G. N. Alam, O. Sinaga, D. Roespinoedji ir B. Fathurisi atliktas tyrimas, įrodęs dainininko Michael Heart ir jo dainos „We Will Not Go Down“ įtaką didinant visuomenės informuotumą dėl

¹⁷ Huliaras, A., & Tzifakis, N. (2010). Celebrity activism in international relations: In search of a framework for analysis. *Global society*, 24(2), 262.

¹⁸ Cooper, A. F. (2008), 7; Huliaras, A., & Tzifakis, N. (2010), 262; ir Richey, L. A., & Budabin, A. (2016). Celebrities in international affairs. *Political Science, International Relations, Political Theory*, 11.

¹⁹ Huliaras, A., & Tzifakis, N. (2010), 264-272.

²⁰ Vanc, A. M. (2014). The counter-intuitive value of celebrity athletes as antidiplomats in public diplomacy: Ilie Nastase from Romania and the world of tennis. *Sport in Society*, 17(9), 1200.

²¹ Richey, L. A., & Budabin, A. (2016). Celebrities in international affairs. *Political Science, International Relations, Political Theory*, 17

Izraelio vykdomų atakų prieš Palestiną Gazos Ruožė bei renkant lėšas šiame konflikte kenčiantiems žmonėms paremti.²² Kalbant apie įžymybių politinį lobizmą, įžymybių bandymai daryti įtaką valstybių vyriausybėms buvo bandomi tirti keliose atvejo studijose²³, tačiau tyrimų rezultatai teigiamo tiesioginio ryšio neatskleidė arba jis buvo sunkiai įrodomas. Darytina išvada, kad mokslininkai iki šiol dar nerado pakankamai patikimos priemonės ir metodo įžymybių daromai įtakai politiniams sprendimams išmatuoti, todėl šiame darbe į politinį lobizmą orientuojamasi nebus.

Vertinant šios temos aktualumą, galima daryti prielaidą, jog įžymybių vaidmuo tarptautiniuose santykiuose ir diplomatoje nėra iki galo ištirtinėta sritis. Naujoje viešojoje diplomatoje egzistuoja platus spektras veikėjų, tarp kurių santykiai yra formuojami per dialogą ir tinklaveikos veiklą, todėl įžymybėms, įsitraukusioms į šią sritį, svarbu sąveikauti ne tik su užsienio ir pasaulio, kas moksliniuose tyrimuose buvo vertinama bei tiriama iki šiol, bet ir vidaus auditorija – užsitikrinant šalies, kurioje veikiama, vyriausybės ir piliečių paramą. Kaip jau buvo minėta anksčiau, tai yra ypač svarbu sprendžiant tarpvalstybinius reikalus, kuriuose tarptautiniai ir vidaus reikalai susilieja tarpusavyje. Atsižvelgiant į tai galima konstatuoti aiškią **tyrimo problemą**: *nors akademinė literatūra suteikia svarų teorinį pagrindą įžymybės priskirti ir laikyti proaktyviais naujosios viešosios diplomatijos dalyviais bei įvertinti jų daromą įtaką visuomenės informuotumo ir lėšų rinkimo srityse, daugumoje iki šiol atliktų tyrimų siekta įvertinti įžymybių veiklas, tiesiogiai orientuotas į užsienį ir užsienio auditorijas, nevertinant vykdomos naujosios viešosios diplomatijos savo šalies viduje, kuri taip pat turi įtakos valstybės viešajai diplomatojai užsienyje.*

Atsižvelgiant į identifikuotą tyrimo problemą ir remiantis E. Huijgh vidaus viešosios diplomatijos (kitai – viešosios diplomatijos vidaus dimensijos) teorija, kildinama iš naujosios viešosios diplomatijos, kaip teoriniu pagrindu, keliamas pagrindinis šio **tyrimo tikslas** – *įvertinti įžymybių kaip naujosios viešosios diplomatijos veikėjų vaidmenį ir jų daromą įtaką valstybės, kurioje yra veikiama, viduje bei šios įtakos reikšmę valstybės viešajai diplomatojai užsienyje.*

Siekiant pasiekti tyrimo tikslą, **tyrimo objektu** pasirinktos Lietuvos visuomenininkų „Laisvės TV“ įkūrėjo ir žurnalisto Andriaus Tapino, organizacijos „Mėlyna ir Geltona“ (kitai – „Blue / Yellow“) vadovo ir kinematografininko Jono Ohmano bei „1k paramos fondo“ įkūrėjo ir komiko Olego Šurajevio nuo 2022 m. vasario 24 d. Rusijos visapusiškos invazijos į Ukrainą iki 2024 m. gruodžio 31 d. vykdytos iniciatyvos, skirtos atkreipti Lietuvos visuomenės dėmesį į Ukrainoje vykstantį karą ir rinkti lėšas, skirtas teikti pagalbą Ukrainai ir jos piliečiams. Pažymėtina, kad šie asmenys pasirinkti neatsitiktinai – remiantis naujienų portalą „Delfi“ paskelbtos apklausos

²² Alam, G. N., Sinaga, O., Roespinoedji, D., & Fathurisi, B. (2021). *To Find Out The Contribution From Michael Heart's Effort On Israeli-Palestinians' Conflict In Gaza Strip And To See The Significance Of Michael Heart As An Individual Actor In International Geographical Relations*, 1-38.

²³ Huliaras, A., & Tzifakis, N. (2010), 264; Park, M. K. (2017). Long shot: the prospects and limitations of sports and celebrity athlete diplomacy. *InMedia. The French Journal of Media Studies*, (6), 11-14.

rezultatais²⁴, A. Tapinas ir J. Ohmanas laikomi įtakingiausiais 2022 m., 2023 m. ir 2024 m. šalies visuomenininkais, o O. Šurajevs, be to, kad buvo išrinktas vienu įtakingiausių popkultūros atstovų Lietuvoje 2023 m.²⁵, taip pat yra ukrainiečių kilmės²⁶, kas leis patikrinti, ar šis faktorius turėjo papildomos įtakos šio asmens daromai įtakai. Atsižvelgiant į tai, kad jie yra vieni įtakingiausi asmenų visoje Lietuvoje, šiame darbe keliama hipotezė, kad juos galima vadinti Lietuvos įžymybėmis. Šią hipotezę bus siekiama patvirtinti arba paneigti tiriamojoje šio darbo dalyje, vadovaujantis įžymybės sąvokos apibrėžimu. Šioje vietoje aktualu pažymėti ir tai, kad Ukrainoje vykstantį karą galima vadinti transnacionaline problema, kadangi nuo šios šalies atsilaikymo prieš Rusijos vykdomą pilno masto puolimą priklauso saugumas Lietuvoje. Ukrainos vyriausybės, Pasaulio banko grupės, Europos Komisijos ir Jungtinių Tautų (toliau – JT) užsakymu atliktas Ukrainai padarytos žalos ir poreikių įvertinimas atskleidė, kad nuo 2022 m. vasario 24 d. Rusijos pradėto karo Ukrainoje dienos tiesioginė Ukrainai padaryta žala 2025 m. pradžioje siekė 176 mlrd. dolerių, o labiausiai nuo to nukentėjo būsto, transporto, energetikos, prekybos ir pramonės bei švietimo sektoriai.²⁷ Vadovaujantis Ukrainos finansų ministerijoje pateiktomis valstybės biudžeto ataskaitomis, šalis 2022 m. šalies gynybai skyrė 26,7 mlrd. dolerių, 2023 m. – 50,8 mlrd. dolerių, o 2024 m. – 55,8 mlrd. dolerių.²⁸ Akivaizdu, kad didėjant išlaidoms, skirtoms šalies gynybai ir sugriautos infrastruktūros atstatymui, valstybė, kasmet vien krašto apsaugai skirianti vidutiniškai ketvirtadalį savo bendrojo vidaus produkto²⁹, yra stipriai priklausoma nuo finansinės paramos iš Vakarų rėmėjų ir tarptautinių finansinių organizacijų. Visa tai patvirtina ne tik tyrimo objekto, bet ir tyrimo tikslo aktualumą.

Siekiant pasiekti pagrindinį šio darbo tikslą, išsikeliami šie pagrindiniai tyrimo **uždaviniai**:

- 1) *Remiantis naujosios viešosios diplomatijos ir iš jos kildinamos E. Huijgh vidaus viešosios diplomatijos teorijos prielaidomis, suformuoti teorinį modelį A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevs iniciatyvoms Lietuvoje įvertinti;*
- 2) *Atsižvelgiant į mokslinėje literatūroje pateikiamus įžymybės sąvokos apibrėžimus nusistatyti konkrečius kriterijus, lemiančius asmens priskyrimą įžymybėms, ir,*

²⁴ Įtakingiausi visuomenininkai: Tapinas, Ohmanas, Kojala. (2024 m. rugsėjo 13 d.). Irt.lt. <https://www.irt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2359239/itakingiausi-visuomenininkai-tapinas-ohmanas-kojala> [Žiūrėta: 2025-03-13]

²⁵ Barkauskaitė, R. (2023 m. rugpjūčio 25 d.). Įtakingiausi popkultūros atstovai 2023: nauji vardai dešimtuose, pozicijas apleidusios garsenybės ir nekintantis TOP 3. Delfi.lt. <https://www.delfi.lt/apps/itakingiausieji2023/popkultura/balsas> [Žiūrėta: 2025-03-13]

²⁶ Surajev, O. (2022 m. spalio 24 d.). *Su mama niekada nekalbėjau ukrainietiškai, mes visada būdavom rusakalbiai ir visiems sakiau, kad neapsunkinkit žmonėms gyvenimo: aš rusas, kas labiau.* [rašas]. Facebook. https://www.facebook.com/surajev/posts/pfbid02mFkDazJA5NLnUYwkk1TqUj1dpUYoY54ZujWuEMhg35nUYCyGZ_ZHyPZH6vZYu3oYAI [Žiūrėta: 2025-02-28]

²⁷ Ukraine: Post-war reconstruction set to cost \$524 billion. (2025 m. vasario 25 d.). UN News. <https://news.un.org/en/story/2025/02/1160466> [Žiūrėta: 2025-02-28]

²⁸ Міністерство фінансів України. (n.d.). <https://mof.gov.ua/en/state-budget> [Žiūrėta: 2025-02-28]

²⁹ Ukraina 2025 metais gynybai išleis 60 proc. biudžeto. (2024 m. rugsėjo 24 d.). Irt.lt. <https://www.irt.lt/naujienos/verslas/4/2367512/ukraina-2025-metais-gynybai-isleis-60-proc-biudzeto> [Žiūrėta: 2025-02-28]

vadovaujantis šiais kriterijais, įvertinti, ar A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajėvas gali būti laikomi įžymybėmis;

- 3) Siekiant įrodyti, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajėvas vykdo viešąją diplomaciją, įvertinti, ar jų vykdomos veiklos tarnauja Lietuvos viešiesiems interesams ir tiriamuoju laikotarpiu turėjo Lietuvos valdžios palaikymą;*
- 4) Įvertinti A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajėvo įsitraukimą į naująją viešąją diplomaciją didinant Lietuvos visuomenės informuotumą apie Ukrainoje vykstantį karą ir renkant lėšas, skirtas teikti pagalbą Ukrainai ir jos piliečiams;*
- 5) Įvertinti A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajėvo vykdytų iniciatyvų Lietuvoje reikšmę Lietuvos viešajai diplomacijai užsienyje.*

Šių uždavinių atlikimas taip pat leis patikrinti šias išsikeltas **hipotezes**:

- I. Atsižvelgiant į tai, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajėvas yra vieni įtakingiausių Lietuvos viešųjų asmenų, juos galima laikyti Lietuvos įžymybėmis;*
- II. A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajėvo iniciatyvos buvo skirtos teikti ekonominę, humanitarinę ir karinę pagalbą Ukrainai, todėl tarnauja Lietuvos viešiesiems, o ne privatiems interesams, ir turi Lietuvos valdžios palaikymą, todėl šiuos visuomenininkus galima priskirti prie viešąją diplomaciją vykdančių subjektų;*
- III. Atsižvelgiant į žinomumą ir populiarumą Lietuvoje bei gebėjimą daryti įtaką kitiems žmonėms, A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajėvas sėkmingai prisidėjo prie Lietuvos visuomenės informavimo apie Ukrainoje vykstantį karą ir jų vykdomos iniciatyvos padarė didelę įtaką lėšų, skirtų teikti pagalbą Ukrainai, surinkimui;*
- IV. Tuo atveju, jei A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajėvo įtaka Lietuvos visuomenės žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir jos apsisprendimui teikti paramą Ukrainai bus įvertinta kaip reikšminga, šių visuomenininkų iniciatyvos taip pat bus prisidėjusios prie Lietuvos viešosios diplomacijos užsienyje.*

Siekiant išsikelti pagrindinio tyrimo tikslo, įgyvendinti užsibrėžtus uždavinius ir patikrinti išsikeltas hipotezes, darbe bus remiamasi **atvejo analizės metodu**, suteikiančiu galimybę interpretuoti turimus ir viešai prieinamus duomenis apie 2022 m. vasario 24 d. – 2024 m. gruodžio 31 d. laikotarpį Lietuvos visuomenininkų vykdytas iniciatyvas **naujosios viešosios diplomacijos ir E. Huijgh vidaus viešosios diplomacijos teorijos** rėmuose ir tokiu būdu jas įvertinti kaip naujosios viešosios diplomacijos praktikas. Remiantis Bruce Gregory teiginiu, jog nevalstybinius veikėjus galima priskirti prie viešosios diplomacijos subjektų, jei jų vykdomos veiklos tarnauja viešiesiems interesams bei turi savo šalies vyriausybės palaikymą, siekiant įvertinti A. Tapiną, J. Ohmaną ir O. Šurajevą kaip viešosios diplomacijos veikėjus, taip pat bus analizuojami tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos valdžios ir politikų priimti sprendimai bei teisės aktų pakeitimai, potencialiai prisidėję prie

visuomenininkų iniciatyvų įgyvendinimo arba sudarę palankesnes sąlygas jų įgyvendinimui. Darbe taip pat numatoma atlikti visuomenės **apklausą**, skirtą išsiaiškinti, ar A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevio žinojimas ir (arba) stebėjimas socialiniuose tinkluose turėjo įtakos Lietuvos gyventojų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą ir lėšų, skirtų teikti pagalbą Ukrainai ir jos piliečiams, rinkimui. Atsakymai, kuriuose respondentų prašoma šių Lietuvos visuomenės veikėjų daromą įtaką įsivertinti kiekybiškai, bus analizuojami taikant **kiekybinę analizę**, o atsakymai į atvirus apklausos klausimus bus analizuojami remiantis **indukciniu turinio analizės metodu**. Naudojant indukcinį turinio analizės metodą apklausos atsakymai arba jų dalys gali būti koduojami ir priskiriami iš anksto nenustatytoms kategorijų grupėms, kylančioms iš gautų duomenų stebėjimo ir analizės. Tą pačią reikšmę turinčius skirtingus respondentų atsakymus priskyrus tai pačiai kategorijų grupei tampa lengviau sisteminti didelės apimties turinį į kelias platesnes kategorijas, leidžiančias identifikuoti pagrindines ir svarbiausias priežastis, kodėl ir kaip kiekviena iš šiame darbe tiriamų įžymybių prisidėjo prie Lietuvos žmonių apsisprendimo Ukrainai skirti pinigų.

1. VIEŠOSIOS DIPLOMATIJOS SĄVOKOS SAMPRATA IR RAIDA

1.1. Naujoji viešojo diplomatija ir pagrindinės jos atsiradimą lėmusios priežastys

Viešojo diplomatija įprastai yra siejama su 1965 m. amerikiečių diplomato Edmund Gullion sukurtu viešosios diplomatijos terminu, apibūdinančiu vyriausybės vykdomą viešosios nuomonės užsienio šalyse formavimą. Vadovaujantis diplomato pateiktu apibrėžimu, viešojo diplomatija „nagrinėja tarptautinius santykius, peržengiančius tradicinės diplomatijos ribas, analizuoja vyriausybės viešosios nuomonės kitose valstybėse formavimo aspektus, atlieka privačių grupių sąveikos ir jų interesų užsienyje analizę, praneša apie užsienio įvykius ir jų įtaką šalies politikai, tarpininkauja komunikuojant šalių diplomatams ir korespondentams bei palaiko tarpkultūrinių ryšių procesus“.³⁰ Kaip galima pastebėti iš šio apibrėžimo, tradiciškai pagrindinis vaidmuo viešojoje diplomatijoje buvo suteiktas vienkryptę komunikaciją į užsienį vykdančiai valstybei, o į užsienio valstybių piliečius buvo žiūrima tik kaip į siekiamą paveikti tikslinę auditoriją. Pagrindinė šios sąvokos atsiradimo ir susiformavimo priežastis – Šaltasis karas, kurio metu tiek JAV, tiek Sovietų Sąjunga (kitaip – SSRS) siekė ne tik informuoti ir pateisinti savo atliekamus veiksmus užsienio visuomenėms, bet ir joms skleisti savo ideologinius, ekonominius ir politinius įsitikinimus.³¹ Tarptautinių santykių ekspertų teigimu, iki Berlyno sienos griūties viešojo diplomatija buvo laikoma

³⁰ Huijgh, E. (2016). Public Diplomacy, 438.

³¹ *Ibid*, 440.

moderniu manipuliacijos įrankiu, naudojamu siekiant išlaikyti palankią visuomenės ir tarptautinės bendruomenės paramą branduolinio ginklavimo ir ideologinių kovų metu.³²

1989 m. sugriuvus Berlyno sienai ir 1991 m. pabaigoje sužlugus Sovietų Sąjungai, iki tol šioje srityje dominavusi JAV viešajai diplomacijai pradėjo skirti mažiau pastangų ir išteklių, todėl viešosios diplomacijos aktualumas visame pasaulyje sumažėjo.³³ Tai lėmė pasikeitusi jėgų pusiausvyrą tarptautiniuose santykiuose JAV tapus tarptautinės sistemos hegemonu. Iki tol didelį dėmesį skyrusi ginklavimuisi ir įtakos kitose šalyse didinimui, šalis pradėjo koncentruotis į demokratijos, vakarietiško vertybių ir savo kaip supervalstybės statuso išlaikymą. Kartu su tarptautinės sistemos pasikeitimu įvyko ir globalizacijos nulemta revoliucija komunikacijos technologijų srityje. Viena svarbiausių XX a. pabaigos inovacijų – interneto atsiradimas, paskatinęs piliečių įsitraukimą į politinius procesus bei išryškinęs nevyriausybinį ir kitų nevalstybinių veikėjų daromą įtaką politiniams procesams tiek valstybių viduje, tiek tarptautiniuose santykiuose. Diplomacijos studijų eksperto Geoffrey Pigman teigimu, pozityvus JAV valstybės įvaizdis ir reputacija pasaulyje tapo svarbiau nei kontroliuojama teritorija ir žaliavos, tradiciškai įgytos per karines ir ekonomines priemones³⁴, tačiau viešojo diplomacija pirmą dešimtmetį po SSRS žlugimo nebuvo taip aktyviai taikyta, kaip ja buvo remtasi Šaltojo karo metu, o į vis aktyvesnius nevalstybinius veikėjus kurį laiką buvo žiūrima taip pat, kaip ir anksčiau – kaip į informacijos gavėjus.

2001 m. rugsėjo 11 d. įvykiai, kurių metu islamistinės teroristinės grupuotės Al-Qaeda užgrobtai komerciniai keleiviniai lėktuvai rėžėsi į Pasaulio prekybos centrą Niujorke, tapo atspirties tašku, lėmusiu viešosios diplomacijos atgimimą. Nors orientuotasi į valstybės vidaus darbo skaitmeninimą, o ne konkrečiai į viešąją diplomaciją, siekdamas greitesnės informacijos apie terorizmą sklaidos amerikiečiams ir užsienio valstybėms, naujasis JAV valstybės sekretorius Colin Powell nusprendė pertvarkyti valstybės sektorių, todėl šalyje įsteigė elektroninės diplomacijos biurą (angl. *Office of E-Diplomacy*), diplomatams išdavė išmaniuosius telefonus, o ambasadoms sukūrė galimybes įsteigti savo internetinius puslapius.³⁵ Viešojo sektoriaus skaitmenizavimas JAV ir kitose pasaulio valstybėse prisidėjo prie daugybės atliktų apklausų, siekusių įvertinti musulmonų visame pasaulyje požiūrį į JAV bei nustatyti pagrindines neigiamą požiūrį į JAV lemiančias priežastis.³⁶ Pagrindinis šių tyrimų tikslas buvo ne tik išsiaiškinti užsienio piliečių požiūrį į Ameriką, bet ir užmegzti su jais kontaktą ir palaikyti abipusį ryšį, kas, manoma, turėjo padėti užkirsti kelią panašioms teroristiniams aktams

³² Binderis, L. (2014). Viešojo diplomacija 3.0: Lietuvos Respublikos ambasadų atvejis, 11.

³³ Szondi, G. (2008). *Public diplomacy and nation branding: Conceptual similarities and differences*. Clingendael Institute, 25.

³⁴ Pigman, G. (2010). *Contemporary diplomacy*. Polity, 96-97.

³⁵ Cull, N. J. (2013). The long road to public diplomacy 2.0: The Internet in US public diplomacy. *International Studies Review*, 15(1), 129.

³⁶ Gilboa, E. (2008). Searching for a theory of public diplomacy. *The annals of the American academy of political and social science*, 616(1), 58.

ateityje. Nors Amerikos nacionaliniais saugumo sumetimais paremta viešoji diplomacija tūkstantmečio pradžioje buvo panaši į viešąją diplomatiją, taikytą Šaltojo karo metu, kadangi buvo orientuota į pozityvų JAV įvaizdį, kurį užsieniui bandė perteikti šios šalies viešasis sektorius, vieni svarbiausių XXI a. išryškėjusių jos skirtumų – naujų komunikacijos priemonių naudojimas ir dialogo su užsienio ir vietos visuomenėmis vedimas. Tam didelę įtaką padarė Europos mokslininkų įsitraukimas į diskusijas tokiais klausimais kaip globalizacijos poveikis, stiprėjantis žmonių iš skirtingų pasaulio valstybių tarpusavio ryšys, kurį lėmė interneto ir kitų komunikacinių priemonių atsiradimas, didėjantis diplomatinio veikėjo skaičius ir vidaus visuomenės įsitraukimas į sritį, kuri tradiciškai buvo prieinama tik oficialiems valstybių pareigūnams.³⁷ Prie viso to prisidėjo ir didėjanti valstybių tarpusavio priklausomybė ir poreikis globalias problemas spręsti bendradarbiaujant. Visa tai lėmė palaipsniui susiformavusį naują terminą – naująją viešąją diplomatiją.

Pirmasis naujosios viešosios diplomatijos sąvoką 2005 m. išleistoje knygoje „The New Public Diplomacy“ paminėjo tarptautinių santykių ir diplomatijos studijų ekspertas Jan Melissen. Akademikas kritikavo Šaltojo karo metu susiformavusį ir dominavusį požiūrį, jog viešoji diplomacija turi apsiriboti vienpuse didžiųjų valstybių komunikacija su užsienio valstybių visuomenėmis. Pasak mokslininko, besikeičianti tarptautinė tvarka suteikė palankias sąlygas proaktyviam nevalstybinių ir viršvalstybinių veikėjų įsitraukimui į viešąją diplomatiją.³⁸ Įvairių valstybinių ir nevalstybinių veikėjų tinklinę sąveiką pabrėžė ir teoretikas Joseph Nye, teigęs, kad formuoti pozityvų valstybės įvaizdį, atkreipti užsienio valstybių ir jų piliečių dėmesį į konkretų klausimą arba pasiekti užsienio politikos tikslų galima neapsiribojant viešojo sektoriaus komunikacijos pranešimų rašymu, reklaminių kompanijų kūrimu ir tiesioginio kontakto su užsienio visuomenėmis užmezgimu, bet ir kuriant tinklinius ryšius tarp valstybinių institucijų ir nevyriausybinių organizacijų valstybės viduje ir už jos ribų.³⁹ Šio darbo įvade pateiktas pavyzdys apie Velso princesės Dianos įtaką Otavos konvencijos pasirašymui 1997 m. gali būti vertinamas kaip vienas iš naujosios viešosios diplomatijos sėkmės pavyzdžių, įrodantis, kad valstybės, nevyriausybinių organizacijų ir tokios tarptautinės organizacijos kaip JT gali suvienyti jėgas, kad sutelktų tarptautinę viešąją nuomonę.⁴⁰ Perfrazuojant J. Melissen mintis, nevalstybiniai veikėjai šiais laikais aktyviai įsitraukia į jiems aktualių problemų sprendimą. Vadovaujantis įvade pateiktu teiginiu, įžymybės iš nevalstybinių veikėjų išsiskiria didžiausiu viešumu, o jų sėkmę atkreipti visuomenės dėmesį į tarptautines problemas lemia jų gebėjimas žinomumą paversti daroma įtaka, kas patvirtina ir princesės Dianos atvejo sėkmę.

Tačiau ar visi pilietinės visuomenės veikėjai gali būti laikomi viešosios diplomatijos veikėjais? Atsakymą į šį klausimą straipsnyje „Mapping Boundaries in Diplomacy’s Public Dimension“ pateikia

³⁷ Huijgh, E. (2016). Public Diplomacy, 441.

³⁸ Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy*. Palgrave, 12.

³⁹ Nye, J. S. (2010). The new public diplomacy. *Project syndicate*, 10.

⁴⁰ Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy*, 12.

akademikas Bruce Gregory. Pasak jo, diplomatų ir pilietinės visuomenės tikslai įprastai skiriasi, todėl siekiant atsakyti į klausimą, ar nevalstybinis veikėjas vykdo viešąją diplomatiją, svarbu įvertinti du aspektus: 1) ar jo veikla ir tikslai tarnauja viešiesiems, o ne privatiems interesams; ir ar 2) jis veikia vyriausybės vardu arba jo vykdomos veiklos turi vyriausybės palaikymą.⁴¹ Nekvestionuojant šio darbo įvade minėto akademikų A. F. Cooper ir Teresa La Porte teiginio, kad nevalstybinio veikėjo priskyrimui prie viešosios diplomatijos veikėjų užtenka, kad jo vykdomos veiklos atitiktų (tarp)nacionalinius viešuosius interesus, ir atsižvelgiant į tai, kad šiame darbe siekiama ištirti Lietuvoje garsių asmenų iniciatyvas siekiant paveikti Lietuvoje gyvenančius asmenis, kas suponuoja jų veikimą Lietuvoje, svarbu įvertinti, ar šių garsių asmenų vykdomos iniciatyvos turi Lietuvos valdžios palaikymą. Šio uždavinio aktualumą taip pat patvirtina teiginys, kad vykdoma komunikacijos strategija nebus veiksminga, jei ji prieštaraus oficialiai valstybės vykdomai politikai.⁴²

Antrasis Jan Melissen išskirtas naujosios viešosios diplomatijos skiriamasis bruožas yra perėjimas nuo informacijos perdavimo užsieniečiams prie reguliaraus bendravimo su užsienio auditorijomis.⁴³ Akivaizdu, kad kaip ir žmonių tarpusavio santykiuose, taip ir tarptautiniuose santykiuose dialogas tarp skirtingų subjektų užtikrina geresnį vienas kito supratimą, kas, remiantis James Der Derian, yra pagrindinė visos diplomatijos esmė. XX a. didžiųjų valstybių taikytos viešosios diplomatijos praktikos buvo ribotos, kadangi buvo nukreiptos viena kryptimi, o apie tikslinės auditorijos reakciją į gautą žinutę, interesus ir jos nuomonę konkrečiu klausimu valstybės galėjo sužinoti tik iš užsienio žiniasklaidos, kuria ne visada galima pasitikėti, ir per oficialiai veikiančius diplomatus, kuriems surinkti informaciją prireikdavo laiko. Interneto ir kitų komunikacijos priemonių, tokių kaip išmanusis telefonas, atsiradimas valstybiniams ir nevalstybiniams veikėjams leidžia ne tik greičiau užmegzti tarpusavio ryšį, bet ir jį reguliariai palaikyti. Pavyzdžiui, socialiniuose tinkluose veikiančios nevalstybiniai veikėjai, valstybių atstovybės užsienyje ir oficialūs pareigūnai keliais mygtukų paspaudimais gali pasidalinti aktualia informacija apie savo vykdomas veiklas ir iniciatyvas arba išreikšti savo nuomonę konkrečiu klausimu, o apie tai savo nuomonę komentaruose gali išreikšti kiti suinteresuoti subjektai. Atsiradus abipusiam interesui, pokalbiai tarp skirtingų asmenų gali persikelti į susirašinėjimą asmeninėmis žinutėmis.

Galiausiai, naujoje viešojoje diplomatijoje negalima atskirti informacijos sklaidos ir dialogo su auditorijomis šalies viduje nuo darbo su tikslinėmis grupėmis, esančiomis užsienyje, kadangi tai prieštarauja globaliai pasaulio santvarkai, kurioje dauguma vienai valstybei svarbių klausimų ir joje vykstančių įvykių daro įtaką kitoms valstybėms ir jų piliečiams.⁴⁴ Kaip pažymi C. Bjola, J. Cassidy

⁴¹ Gregory, B. (2016). Mapping boundaries in diplomacy's public dimension. *The Hague Journal of Diplomacy*, 11(1), 8-13.

⁴² Nye, J. S. (2019). Soft power and public diplomacy revisited. *The Hague Journal of Diplomacy*, 14(1-2), 13.

⁴³ Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy*, 13

⁴⁴ *Ibid.*

ir I. Manor, skirtumą tarp vidaus ir užsienio politikos klausimų dar labiau ištrina besivystančios skaitmeninės technologijos, suteikiančios diplomatams papildomų galimybių sutelkti vidaus visuomenės paramą užsienio politikos tikslams pasiekti ir paveikti viešąją nuomonę pasirinktai politinei kryptiai.⁴⁵ Akivaizdu, kad klausimai susiję su klimato kaita ar terorizmu yra transnacionaliniai, tačiau prie klausimų, peržengiančių valstybių sienas ir darančių įtaką daugiau nei vienai šaliai ar regionui, galima priskirti ir karinius veiksmus, net jeigu jie vykdomi vienos konkrečios valstybės teritorijoje. Siekiant pagrįsti šį teiginį svarbu suprasti, kad vykstantys kariniai veiksmai lemia kariaujančiosios valstybės koncentraciją į savo šalies suvereniteto išsaugojimą, todėl ir mažesnę skiriamą dėmesį kitoms valstybinėms funkcijoms atlikti, kas gali paveikti ir užsienio valstybes.

Žvelgiant iš ekonominės perspektyvos, tai lemia ne tik mažesnes galimybes karo metu prekiauti su kitomis valstybėmis, įskaitant įvairių prekių ir paslaugų importą ir eksportą, bet ir grėsmę, kad pasibaigus karui dalis šių anksčiau teiktų paslaugų ir prekių bus sunaikinta arba joms bus užkirstos galimybės pasiekti prekybos partnerius užsienyje dėl sunaikintos susisiekimo infrastruktūros. Tai gali neigiamai paveikti kitų valstybių prekybą ir biudžetą. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad daugelis karinių konfliktų vyksta dėl ideologinių ir vertybinių priežasčių, todėl vienos valstybės nesėkmė kare gali paveikti kitas tą pačią ideologiją ir vertybes pripažįstančias valstybes. Pavyzdžiui, demokratinės Ukrainos pralaimėjimas kare prieš totalitarinę⁴⁶ Rusiją, gali pakeisti ideologinės ir vertybinės galios pusiausvyrą tiek Europoje, tiek visame pasaulyje, taip kaip tai nutiko Šaltojo karo pabaigoje žlugus SSRS. Galiausiai, svarbiausias argumentas, kodėl vykstantis karas gali paveikti kitas valstybes – potenciali karinio konflikto plėtra. Dėl šios priežasties kaimyninėms ir šiame regione esančioms valstybėms yra svarbu įsivertinti savo užsienio politikos tikslus ir priimti tinkamus sprendimus, galinčius daryti įtaką karo, vykstančio kitoje valstybėje, eigai, o prie šių veiksmų gali prisidėti ir šalies pilietinė visuomenė. Kaip teigia viešosios diplomatijos mokslų ekspertas Gyorgy Szondi, vidaus visuomenė naujoje viešojoje diplomatijoje gali dalyvauti įsitraukdama ir prisidedama prie valstybės vyriausybės užsienio politikos formavimo, o tokį požiūrį autorius supriešina su Šaltojo karo metu dominavusiu aiškinimo požiūriu, pagal kurį vidaus visuomenė būdavo tik informuojama apie užsienio politikos tikslus.⁴⁷ Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad naujoje viešojoje diplomatijoje sutelktas vidaus visuomenės susidomėjimas prisideda prie viešosios diplomatijos tikslų įgyvendinimo.⁴⁸

⁴⁵ Bjola, C., Cassidy, J., & Manor, I. (2019). Public diplomacy in the digital age. *The Hague Journal of Diplomacy*, 14(1-2), 83-101.

⁴⁶ Kolesnikov, A. (2022 m. balandžio 19 d.). *Putin's war has moved Russia from authoritarianism to hybrid totalitarianism*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/posts/2022/04/putins-war-has-moved-russia-from-authoritarianism-to-hybrid-totalitarianism?lang=en> [Žiūrėta: 2025-03-20]

⁴⁷ Szondi, G. (2008). *Public diplomacy and nation branding*, 6.

⁴⁸ Wheeler, M. (2016). Celebrity diplomacy. *The SAGE handbook of diplomacy*, 532.

1 lentelė. *Tradicinės viešosios diplomatijos ir naujosios viešosios diplomatijos esminiai skirtumai*

	Tradicinė viešojo diplomatija (XX a.)	Naujoji viešojo diplomatija (XXI a.)
Kontekstas	Įtampa tarp valstybių, Šaltasis karas	Globalizacija, skaitmeninė revoliucija, didėjanti tarpusavio priklausomybė
Komunikacijos priemonės	Tradicinės (pavyzdžiui, televizija, radijas, laidiniai telefonai, telegrafas)	Tradicinės ir šiuolaikinės (pavyzdžiui, išmanieji telefonai, internetas, socialiniai tinklai)
Komunikacijos pobūdis	Vienpusė komunikacija (monologas), siekiant informuoti užsienio visuomenę	Dvipusė komunikacija (dialogas),
Viešosios diplomatijos veikėjai	Valstybės	Valstybės ir nevalstybiniai veikėjai
Tikslinės auditorijos	Užsienio valstybių visuomenė	Užsienio valstybių visuomenės ir vidaus pilietinė visuomenė
Siekis	Politinių pokyčių siekimas pasirinktose valstybėse, informuojant užsienio visuomenę ir tokiu būdu darant jai įtaką	Politinių ir ekonominių interesų skatinimas, kuriant palankų valstybės įvaizdį ir gerą reputaciją užsienyje per bendradarbiavimą

Sudaryta autoriaus, remiantis: Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy*. Palgrave, Huijgh, E. (2016). *Public Diplomacy. The Sage Handbook of Diplomacy*, Szondi, G. (2008). *Public diplomacy and nation branding: Conceptual similarities and differences*. Clingendael Institute ir Nye, J. S. (2010). *The new public diplomacy. Project syndicate*.

Apibendrinant, galima išskirti pagrindinius tradicinės viešosios diplomatijos ir naujosios viešosios diplomatijos skirtumas (žr. **1 lentelę**). Pirma, naujosios viešosios diplomatijos atsiradimą lėmė su Šaltojo karo pabaiga sumažėjusi įtampa tarp didžiųjų valstybių, suaktyvėjusi globalizacija ir skaitmeninė revoliucija, papildžiusi viešosios diplomatijos priemonių sąrašą tokiomis priemonėmis kaip internetas ir socialiniai tinklai. Šių įvykių kontekste į viešosios diplomatijos vykdymą įsitraukė nevalstybiniai veikėjai, kurie anksčiau buvo vertinami tik kaip informacijos priėmėjai. Nevalstybiniai veikėjai, veikdami sąryšyje su valstybinėmis institucijomis, siekia skatinti valstybės politinius ir ekonominius interesus užmezgdami kontaktus ne tik su užsienio šalių visuomenėmis, bet ir su žmonėmis savo šalies viduje, į kuriuos XX a. valstybių dėmesys nebuvo kreipiamas. Galiausiai, valstybės ir nevalstybiniai veikėjai, užmezgę ryšius su tikslinėmis visuomenėmis, juos palaiko ir siekia grįžtamojo ryšio, kas buvo nebūdinga tradicinei viešajai diplomatijai praėjusiame šimtmetyje.

1.2. Naujosios viešosios diplomatijos valstybės vidaus lygmuo

Atsižvelgiant į tai, kad pagrindinis šio tyrimo tikslas siejamas su įžymybių viešosios diplomatijos taikymu šalies, kurioje veikiama, viduje, darbe remiamasi E. Huijgh apibrėžta *vidaus viešosios diplomatijos* teorija, kildinama iš naujosios viešosios diplomatijos. Straipsnyje „Changing Tunes for Public Diplomacy: Exploring the Domestic Dimension“ akademikės dėstomos mintys apie

aktyvų nevalstybinių vidaus veikėjų dalyvavimą formuojant valstybės užsienio politiką ir šių asmenų santykius su savo šalies vyriausybe bus laikomos pagrindiniu teoriniu pagrindu siekiant įvertinti A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevio iniciatyvoms Lietuvoje. Atsižvelgdama į naujai viešajai diplomacijai būdingas nykstančias ribas tarp užsienio ir vidaus politikos bei didėjančią tarpusavio priklausomybę tarp skirtingų pasaulio šalių piliečių, E. Huijgh nuomone, sėkminga viešoji diplomacija prasideda savo valstybės viduje. Tačiau kokios pagrindinės to priežastys?

Visų pirma, nuo šalies vidaus visuomenės priklauso šios šalies vyriausybės priimamų sprendimų teisėtumas ir veiksmingumas užsienyje.⁴⁹ Jei demokratinės valstybės vyriausybės priimami sprendimai neturės savo šalies piliečių palaikymo, abejotina, ar tai prisidės prie geresnio valstybės įvaizdžio užsienyje, o jeigu prisidės, efektas nebus toks stiprus, koks galėtų būti ši palaikymą turint. Ši teiginį galima pagrįsti per šiuolaikinių visuomenių nevienalytiškumą.⁵⁰ Kalbant apie jį svarbu suprasti, kad kiekvienos valstybės visuomenę sudaro skirtingos etninės grupės, dažnu atveju palaikančios tiesioginį ryšį su savo kilmės šalimis ir šių šalių piliečiais. Atsižvelgiant į tai, valstybės vyriausybė, vedama dialogą su savo šalies visuomene, gali įgalinti savo ir kitų tautybių asmenis skleisti informaciją kitoms šalims vietoje savęs pačios, o tais atvejais, kai vyriausybė su savo gyventojais nesikalba ir (arba) neturi savo šalies visuomenės palaikymo, kyla rizika, kad šios visuomenės grupės imsis iniciatyvos reikšti savo nepasitenkinimą, kuris gali neigiamai paveikti valstybės įvaizdį užsienyje. Tai padaryti šiais laikais yra paprasta pasinaudojant naujausiomis komunikacijos priemonėmis – socialiniais tinklais ir internetine žiniasklaida. Tai – reali grėsmė, kadangi egzistuoja įrodymų, kad vyriausybės viešosios diplomatijos veiksmingumas tampa vis labiau atvirkščiai proporcingas valstybės vyriausybės kišimosi į viešąją diplomaciją laipsniui⁵¹, todėl vyriausybei svarbu užtikrinti kuo aktyvesnį vidaus visuomenės į šią sritį įsitraukimą. Vadovaujantis šiomis mintimis, galima teigti, kad tiek Lietuvoje žymių asmenų, tiek kitų Lietuvos gyventojų įsitraukimas į Lietuvos užsienio politikos formavimą ir komunikacija su kitų valstybių šalių piliečiais nuima dalį krūvio nuo oficialių valstybės pareigūnų ir tokiu būdu gali sustiprinti Lietuvos įvaizdį užsienyje ir (arba) efektyviau paskleisti svarbią komunikacinę žinutę. Nors E. Huijgh mintys remiasi į labiau proaktyvų valstybės vaidmenį įtraukiant savo šalies piliečius ir gyventojus į viešosios diplomatijos vykdymą, jau išsiaiškinta, kad nevalstybiniai veikėjai gali įsitraukti ir patys, jeigu siekia ginti visuomenės interesus, o šiuo atveju – svarbu užsitikrinti valstybės palaikymą.

Antra, paraleliai tiesioginės naudos vyriausybei, orientacija į valstybės vidaus dimensiją yra aktuali ir patiems valstybės gyventojams, siekiantiems labiau įsitraukti į tarptautinių klausimų

⁴⁹ Huijgh, E. (2011). Changing tunes for public diplomacy: Exploring the domestic dimension. *Exchange: The Journal of Public Diplomacy*, 2(1), 63.

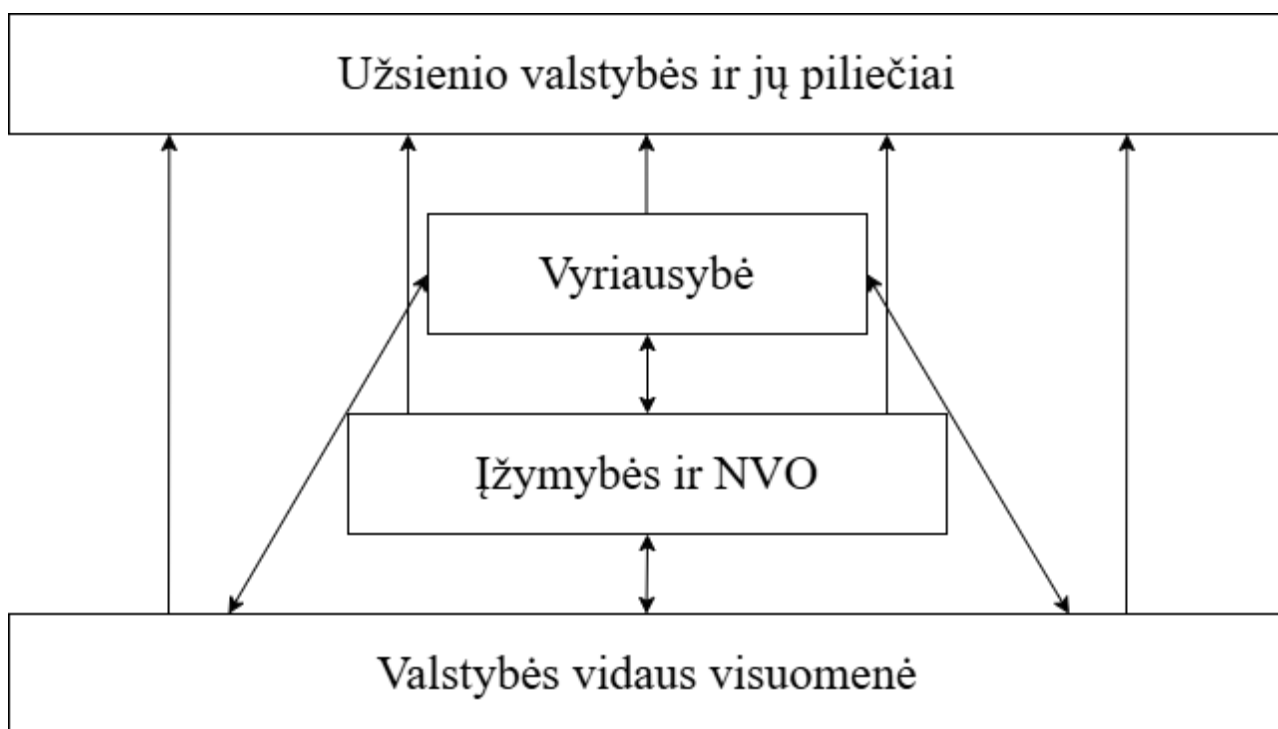
⁵⁰ *Ibid.*

⁵¹ *Ibid.*

sprendimą, ypač tais atvejais, kai tarptautiniai klausimai lemia saugumo situaciją jų šalies viduje.⁵² Ukrainoje vykstantis karas yra dalis šios šalies ir Rusijos dvišalių santykių, tačiau jis yra aktualus ir kitoms valstybėms, ką patvirtina ir JAV įsitraukimas bei bandymas atlikti santykių mediatoriaus vaidmenį, todėl šį klausimą galima laikyti tarptautiniu. Žvelgiant iš saugumo perspektyvos, klausimas taip pat aktualus ir Lietuvai, todėl tai yra viena pagrindinių priežasčių, kodėl į šio klausimo sprendimą siekia įsitraukti ir įsitraukia Lietuvos visuomenė ir žymūs nevalstybiniai veikėjai – Lietuvos visuomenininkai, kurių daromą įtaką siekiama įvertinti kituose šio magistrinio darbo skyriuose.

Ko neakcentuoja E. Huijgh, tačiau ką galima išvesti atsižvelgiant į naujosios viešosios diplomatijos koncepciją, yra tai, jog įžymybės ir nevyriausybinių organizacijų, per kurias įžymybės gali veikti, šių laikų viešojoje diplomatijoje užima unikalų vaidmenį veikdamos keliomis kryptimis. Jos ne tik įsitraukia arba yra įgalinamos vyriausybių ir tokiu būdu atlieka viešosios diplomatijos, nukreiptos į užsienį, funkciją, tačiau taip pat atlieka tarpininko funkciją tarp vyriausybės ir likusios savo valstybės visuomenės (žr. **1 paveikslą**). Veikdamos santykiuose su likusiais savo valstybės gyventojais įžymybės ir nevyriausybinių organizacijų gali paskatinti didesnę visuomenės įsitraukimą į valstybei aktualių klausimų sprendimą bei informacijos apie visuomenei svarbių klausimų perdavimą savo šalies vyriausybei. Toks tinklinis šių grupių veikimas dar labiau patvirtina šio tyrimo temos ir pagrindinio tikslo aktualumą.

1 paveikslas. *Naujosios viešosios diplomatijos veikėjų tinklinė sąveika*

Sudaryta autoriaus, remiantis naujosios viešosios diplomatijos teorinėmis prielaidomis.

⁵² *Ibid.*

Nors vidaus viešoji diplomatija (angl. *domestic public diplomacy*), kitaip dar vadinama vidaus pagalba (angl. *domestic outreach*) arba viešosios diplomatijos vidaus dimensija (angl. *public diplomacy's domestic dimension*), gali būti painiojama su viešaisiais ryšiais arba ryšiais su visuomene (angl. *public affairs*), šių sąvokų painioti nederėtų. Pagrindine to priežastimi E. Huijgh įvardina skirtingus šių koncepcijų tikslus, komunikacijos būdus ir pagrindines auditorijas, į kurias yra nukreipiama komunikacija siekiant užmegzti bendradarbiavimą.⁵³ Viešieji ryšiai vykdomi siekiant informuoti savo šalies visuomenę apie vyriausybės siekius ir motyvus bei pasižymi vienpusiškumu. Šiame darbe jau išsiaiškinta, kad vienas pagrindinių naujosios viešosios diplomatijos skiriamųjų bruožų – dialogas su vietos ir užsienio visuomenėmis, reguliarius užmegztų santykių palaikymas ir piliečių aktyvus veikimas, todėl ryšius su visuomene galima būtų prilyginti nebent XX a. viešajai diplomatijai. Verta atkreipti dėmesį ir į tai, kad pagrindinis viešosios diplomatijos tikslas, net gi tais atvejais, kai ji iš pradžių yra nukreipiama į savo valstybės vidų, yra siekis užmegzti bendradarbiavimą su užsienio valstybėmis bei joms ir jų piliečiams daryti įtaką, t. y. dialogas su savo šalies vidaus visuomene yra vykdomas siekiant bendradarbiavimo užsienio politikos srityje, o viešieji ryšiai, nors ir gali būti pasitelkiami kaip priemonė informuoti piliečius apie užsienio politiką, ignoruoja arba sumenkina vidaus ir tarptautinį ryšį, kadangi yra orientuoti konkrečiai į valstybės vidų.⁵⁴ Taigi, tais atvejais, kai valstybė įgalina savo gyventojus aktyviai įsitraukti į užsienio politikos klausimus ir (arba) palaiko šių asmenų iniciatyvas palaikyti santykius su užsienio šalimis, tai simbolizuoja ne tik viešajai diplomatijai būdingą tinklinę sąveiką ir šių veikėjų iniciatyvų veikimą joje, bet ir vidaus bei užsienio sąveiką – aspektus, kurie neatitinka viešųjų ryšių apibrėžimo ir tikslo.

Lyginant viešąją diplomatiją valstybės viduje su oficialių diplomatinių veikėjų vykdoma viešąja diplomatija, kuri yra nukreipta tiesiogiai į užsienio šalis ir jų gyventojus, galima pastebėti daugiau panašumų, nei skirtumų. Nors skiriasi komunikacijos intensyvumas, kadangi valstybės viduje skirtingiems veikėjams komunikuoti tarpusavyje ir palaikyti nuolatinius santykius yra lengviau, ir tam tikrais atvejais – komunikacijos turinys, kadangi skirtingoms valstybėms ir jų visuomenėms yra aktualūs skirtingi klausimai, pažangios komunikacijos technologijos lemia, kad atskirtis tarp šių dviejų veiklų yra beveik išnykus.⁵⁵ Tai galima pagrįsti atsižvelgiant į tai, kad viešai komunikuojant su savo šalies visuomene yra praktiškai neįmanoma užtikrinti, kad komunikacijos turinys nepasiektų užsienio valstybių, o kalbėjimas su vieno regiono žmonėmis ignoruojant likusią pasaulio dalį yra menkavertis ir daro neigiamą poveikį viešajai nuomonei.⁵⁶ Pažymėtina ir tai, kad atsiranda vis daugiau situacijų, kai vidaus politikos klausimai tampa aktualiais tarptautinėje erdvėje

⁵³ *Ibid*, 66.

⁵⁴ *Ibid*, 67.

⁵⁵ *Ibid*, 68.

⁵⁶ Zaharna, R. S. (2010). *Grand Strategy: From Battles to Bridges. Battles to Bridges: US Strategic Communication and Public Diplomacy after 9/11*, 170.

ir atvirkščiai – tarptautiniai klausimai daro vis didesnę įtaką situacijai konkrečios valstybės viduje, todėl vidaus visuomenės įsitraukimas tampa svarbiausiu šiuolaikinės diplomatijos elementu.

Galiausiai, kad užmezgami santykiai su vidaus visuomene ir šių santykių palaikymas galėtų būti priskiriami viešajai diplomatijai, svarbu įsitikinti, kad veiklą vykdomas subjektas šių veiksmų imasi siekdamas viešojo intereso, o ne asmeninių politinių tikslų, o kai piliečiai yra informuojami apie savo šalies pasiekimus, ši informacija negali būti sąmoningai iškraipyta siekiant suklaidinti piliečius ir tokiu būdu apie save sudaryti geresnį įvaizdį.⁵⁷ Nors asmeniniai politiniai siekliai ir propaganda iš esmės prieštarauja diplomatinėms praktikoms, požiūris, kai asmeniniai siekliai ir propaganda yra įterpiami į diplomatijos procesą, taip pat yra vienas iš svarbiausių oponentų prieštaravimų dėl vidaus aspekto į viešąją diplomatiją įtraukimo. Akivaizdu, kad viešas gero darymas gali būti naudingas ir pačioms įžymybėms, siekiančioms būti neužmirštos bei išlaikyti viešumą, todėl pagrindiniu klausimu, apsprendžiančiu, ar asmuo dalyvauja viešojoje diplomatijoje, turėtų būti tarnavimas viešajam interesui, o ne asmeninių motyvų analizė. Atsižvelgiant į tai, atliekant empirinį tyrimą didelis dėmesys bus skiriamas įžymybių veikimui šalies ir visuomenės labui.

Taigi, viešosios diplomatijos posūkis į vidaus visuomenę yra naudingas ir aktualus tiek valstybių vyriausybėms, kadangi komunikuojant su savo gyventojais pastarieji gali būti įgalinti užsieniui skleisti vyriausybei aktualias žinutes tokiu būdu nuimant dalį krūvio nuo pačių vyriausybių, tiek patiems šalių gyventojams, norintiems aktyviau įsitraukti į tarptautinių klausimų sprendimą, ypač, kai šie klausimai tiesiogiai liečia saugumo situaciją jų šalyje. Atkreiptinas dėmesys, kad įžymybės ir nevyriausybines organizacijos šioje srityje atlieka unikalų vaidmenį – jos, be to, kad veikdamos kaip vidinės valstybės visuomenės dalis stiprina vyriausybei svarbių komunikacinių žinučių perdavimą užsienio šalims ir jų piliečiams, taip pat tarpininkauja tarp vidaus šalies visuomenės ir šios šalies vyriausybės. Nors viešoji diplomatija savo veikimo būdu yra panaši į ryšius su visuomene, ryšiai su visuomene orientuojasi į visuomenės informavimą nesiekdami suaktyvinti šalies gyventojų įsitraukimo į užsienio politikos tikslų įgyvendinimą ir yra orientuota tik į valstybės vidų, o viešajai diplomatijai būdinga tinklinė valstybinių institucijų ir savo šalies piliečių sąveika siekiant paveikti auditorijas užsienio valstybėse, todėl šių sąvokų nereikėtų sutapatinti. Pažymėtina ir tai, kad riba tarp viešosios diplomatijos priemonių vykdymo šalies viduje ir užsienyje nyksta, kadangi vykdamas viešąją diplomatiją šalies viduje yra skatinama viešoji diplomatija, nukreipta į užsienio valstybes. Galiausiai, tam, kad nevalstybinį veikėją galima būtų laikyti viešosios diplomatijos subjektu, jis turi tarnauti reprezentuojamos šalies ir jos visuomenės gerovei.

Remiantis informacija, aprašyta šiame skyriuje, pažymėtina, kad vertinant A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo kaip naujosios viešosios diplomatijos veikėjų iniciatyvas svarbu išsiaiškinti

⁵⁷ Huijgh, E. (2011). Changing tunes for public diplomacy, 65 ir 70.

jų ryšį tiek su savo šalies vyriausybe, tiek su siekiama paveikti auditorija – visų pirma, Lietuvos, o taip pat ir Ukrainos gyventojais. Šių visuomenininkų ryšį su Lietuvos Respublikos Vyriausybe galima iširti atsakant į klausimus: 1) ar A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevs vykdydami veiklas tarnauja Lietuvos visuomenės interesams; ir 2) ar A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo vykdomos iniciatyvos tiriamuoju laikotarpiu turėjo Lietuvos valdžios palaikymą. Tam, kad būtų atsakyta į pirmąjį klausimą, svarbu išsiaiškinti, ar Ukrainos palaikymas yra Lietuvos visuomenei svarbus interesas. Siekiant rasti atsakymą į šį klausimą, darbe bus remiamasi 2023 m. ir 2024 m. „Eurobarometro“ apklausų ir konkrečiai šiam magistriniam darbui vykdytos apklausos, kuri bus aptariama šio darbo 4 skyriuje, rezultatais. Siekiant atsakyti į antrąjį klausimą, bus tiriami nuo 2022 m. vasario 24 d. iki 2024 m. pabaigos Lietuvos valdžios priimti sprendimai ir teisės aktų pakeitimai, prisidėję arba sudarę palankesnes sąlygas šių visuomenininkų iniciatyvų įgyvendinimui. Kalbant apie A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo santykį su siekiamomis paveikti auditorijomis, bus siekiama įrodyti, kad šie visuomenininkai padarė įtaką Lietuvos gyventojų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą ir prisidėjo prie Ukrainai skirtų lėšų surinkimo iš Lietuvos visuomenės. Šis uždavinys simbolizuoja šių žymių asmenų vykdomos vidaus viešosios diplomatijos dimensiją ir jo bus siekiama atliekant apklausą bei išanalizavus jos rezultatus. Atsižvelgiant į tai, kad pagrindinis viešosios diplomatijos tikslas, net jei ji iš pradžių yra nukreipiama į savo valstybės vidų, – siekis daryti įtaką užsienio valstybėms ir jų piliečiams, darbe taip pat bus siekiama įvertinti, kokią reikšmę Lietuvos visuomenininkų vykdomos iniciatyvos turėjo Lietuvos reputacijai Ukrainoje ir kitose šalyse.

2. LIETUVOS VISUOMENININKŲ ATITIKIMO ĮŽYMYBĖS APIBRĖŽIMUI ANALIZĖ

2.1. Įžymybės sąvokos apibrėžimas

Autorius ir kultūros kritikas David Marshall knygoje „Celebrity and power. Fame in contemporary culture“, skirtoje išnagrinėti įžymybių dinamiką, teigia, jog nepaisant egzistuojančių gausos skirtingų terminų, tokių kaip herojus, žvaigždė, televizijos asmenybė ar ikona, įžymybės sąvoka nėra griežtai susijusi su konkrečia sporto, kino, muzikos ar kultūrine sritimi, todėl laikytina universaliausiu terminu, skirtu apibūdinti žmones, išgarsėjusius dėka žiniasklaidos.⁵⁸ Remiantis Valstybinės lietuvių kalbos komisijos internetiniame puslapyje pateiktu dabartinės lietuvių kalbos žodynu, įžymybe galima laikyti bet kurį garsų asmenį.⁵⁹ Šis apibrėžimas atitinka moksliniuose darbuose įprastai cituojamą amerikiečių istoriko Daniel J. Boorstin dar 1962 m. knygoje „The Image“

⁵⁸ Marshall, P. D. (1997). *Celebrity and power. Fame in contemporary culture*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 7.

⁵⁹ Ekalba. (2025). *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. <https://ekalba.lt/dabartines-lietuviu-kalbos-zodynas/garsenyb%C4%97?paieska=garsenyb%C4%97&i=2d80f67c-7c7c-4774-914b-86222e1ec7cb>

pateiktą išaiškinimą, pagal kurį, „įžymybė yra asmuo, žinomas dėl savo žinomumo“⁶⁰, tačiau šio mokslinio darbo rėmuose yra per daug abstraktus ir subjektyvus. Siekiant rasti tikslesnę įžymybės sąvokos definiciją ir apsibrėžti konkrečius kriterijus, leisiančius atsakyti į klausimą, ar tam tikras žmogus gali būti laikytinas įžymybe, svarbu patyrinėti akademikų, rašiusių šia tema, literatūrą.

Darytina prielaida, kad ne visi išgarsėję individai gali būti laikomi įžymybėmis, kadangi atsidūrę žiniasklaidos dėmesio epicentre dėl vienkartinio konkrečiai įvardijamo įvykio, ši populiarumą geba išlaikyti tik trumpą laiką. Nors tarp akademikų nėra vienareikšmio sutarimo, ar laiko faktorius vertinant priklausymą šiai grupei yra svarbus ir aktualus, asmenis, išpopuliarėjančius televizijos realybės šou laidose arba internete ir savo garsumą išlaikančius sąlyginai trumpą laiką, sociologas Chris Rojek įvardija loterijos laimėtojais arba *celetodais*⁶¹. Jis taip pat pažymi, kad siekiant pasiekti ir išlaikyti įžymybės statusą, žmogui svarbu turėti talentą ir būti pasižymėjusiam konkrečiais nuopelnais.⁶² Šias mintis pagrindžia rašytojas Neal Gabler, kuris svarbiausiomis sąlygomis, lemiančiomis žmogaus tapimą įžymybe, laiko individo viešumą ir tai, ką galima pavadinti „pamatiniu pasakojimu“ – unikalią sėkmės istoriją, išskiriančią šį asmenį iš kitų žmonių.⁶³ Ši informacija leidžia manyti, kad talentas lemia pasiekimus, kurie yra pamatinė sėkmės istorijų dalis, o viešumas sudaro sąlygas jomis pasidalinti su visuomene ir tokiu būdu tapti populiariu.

Atsižvelgiant į aukščiau aprašytų autorių mintis, kyla klausimas, ar žmogus būtinai turi būti talentingas, kad taptų įžymiu. Aktyvistas ir žymus aktorius Michaelas J. Foxas duodamas interviu amerikiečių „The Daily Mail“ teigė, kad siekiant išgarsėti XX a. pabaigoje buvo svarbu turėti talento ir sunkiai dirbti, o šiais laikais įžymybe galima tapti užsivilkus „keistesnį“ megztinį arba pademonstravus „įdomesnį“ šokio žingsnelį.⁶⁴ Su aktoriumi galima iš dalies sutikti, kadangi talentas šiais laikais yra mažiau svarbi savybė, nei įgūdžiai ir įdėtas darbas. Nepaisant atvejų, kai išgarsėjama dėl glaudžių tarpusavio ryšių su kitais žymiais asmenimis, pavyzdžiui gimus įžymybių šeimoje arba pradėjus romantinius ir (arba) kitokio pobūdžio santykius su kitu garsiu žmonėmis, siekiant išlaikyti įžymybės statusą ilgą laiką ir neužstrigti *celetodo* apibrėžime, svarbu turėti įgūdžių, leidžiančių asmeniui plėtoti santykius su kitais asmenimis bei atkreipti ir išlaikyti į save atkreipiamą dėmesį. Vadovaujantis šia mintimi, akivaizdu, kad tam tikri, pavyzdžiui, socialiniuose tinkluose dėl savo šokių judesių išgarsėję asmenys gal ir neturi didelio talento, tačiau sugeba išlaikyti savo populiarumą dėka reguliariai kuriamo turinio, kurį šiuo atveju galima traktuoti kaip atliekamą darbą, bei gebėjimo naudotis šios platformos algoritmu taip, kad asmuo būtų kuo labiau pastebimas kitų platformos

⁶⁰ Boorstin, D. J. (1962). *The image: a guide to pseudo-events in America*. New York: Vintage Books, 57.

⁶¹ Rojek, C. (2004). *Celebrity*. Reaktion books, 20.

⁶² Rojek, C. (2012). *Fame attack: The inflation of celebrity and its consequences* (p. 208). Bloomsbury Academic, 28.

⁶³ Gabler, N. (2001). Toward a new definition of celebrity. *USC Annenberg: The Norman Lear Center*, 6.

⁶⁴ Wynne, K., & Heldman, B. L. (2024 m. balandžio 11 d.). Michael J. Fox reflects on being famous in the '80s: 'We were tougher... you had to be talented' (Exclusive). *People.com*. <https://people.com/michael-j-fox-reflects-on-being-famous-in-80s-exclusive-8629978> [Žiūrėta: 2025-02-25]

vartotojų, ką galima klasifikuoti kaip vieną iš įgūdžių. Apibendrinant šią mintį, kaip teigia Catherine M. Robb ir Alfred Archer, „įžymybė yra talentinga „būti įžymybe“ tiek, kiek ji puikiai išvysto ir išlaiko atitinkamus įgūdžius, kurie yra būtini norint tapti įžymybe ir šį įžymybės statusą išlaikyti.“⁶⁵

Vis dėlto, populiarumas savaime neužtikrina įtakingumo, todėl, pasak N. Gabler, tam, kad individas galėtų būti vadinamas įžymybe, jam reikalingi gerbėjai, kurie žavėtusi pastarojo sėkmės istorija.⁶⁶ Straipsnis išleistas 2001 m., todėl autorius išskiria gerbėjus, tačiau, manytina, kad prie šios grupės žmonių, atsižvelgiant į tai, kad internete esantys socialiniai tinklai tapo neatsiejama XXI a. 3-ojo dešimtmečio didžiosios daugumos visuomenės veikėjų kasdienio gyvenimo dalimi, taip pat galima priskirti ir *Facebook*, *Instagram*, *TikTok* ir kitose populiariose socialinių tinklų platformose turimus sekėjus (angl. *followers*), kurie, sekdami konkretų viešą asmenį, nebūtinai yra dideli pastarojo fanai, tačiau šiuo asmeniu domisi skaitydami ir žiūrėdami į jo skelbiamą turinį. Logiška manyti, kad socialiniuose tinkluose turimi sekėjai yra vienas iš atitikmenų, kuo anksčiau buvo galima laikyti laikraščius ir žurnalų skaitytojus, besidominčius konkrečia įžymybe.

Olivier Driessens straipsnyje „Celebrity capital: redefining celebrity using field theory“, kuriame nagrinėjama sąvokos *įžymybė* ontologija, dėstomos mintys didžiąją dalimi atitinka prieš tai šiame skyriuje minėtų autorių mintis. Nepaisant to, autorius atkreipia dėmesį, kad daugelis egzistuojančių įžymybės sąvokos apibrėžimų neturi pakankamai aiškinamosios galios paaiškinti, kas lemia įžymybės gebėjimą daryti politinę, ekonominę arba socialinę įtaką, todėl tai laiko vienu svarbiausių šių apibrėžimų trūkumų.⁶⁷ Akademikas sutinka, kad žiniasklaida ir viešumas yra neatsiejama įžymybių gyvenimo dalis, be kurios įžymybės negalėtų egzistuoti, tačiau, nekvestionuodamas laikotarpio, kurį trunka išgarsėjusio žmogaus populiarumas, pagrindinį dėmesį savo darbe skiria įžymybių gebėjimui pritraukti auditoriją. Driessens teigimu, žmonės yra laikomi įžymybėmis dėl plataus atpažįstamumo, kurį pasiekia dažniau už kitus pasirodydami žiniasklaidoje ir tokiu būdu nukonkuravę kitus asmenis, siekiančius to paties tikslo.⁶⁸ Atsidūrę socialinių santykių hierarchijos viršūnėje, individai savo žinomumą gali paversti ekonominiu, socialiniu, simboliniu ir politiniu kapitalu: 1) pinigais, kai yra nuperkamos reklamuojamos prekės ar paslaugos; 2) vertingais ryšiais, kadangi žinomumas suteikia lengvesnę prieigą prie uždaro kitų žinomų žmonių rato; 3) pripažinimu, kai šlovė yra pripažįstama tam tikroje socialinėje srityje; ir 4) politine galia, kai įžymybė yra išrenkama į konkrečias politines pareigas.⁶⁹ Kalbant apie konkrečius pavyzdžius, vadovaujantis Driessens teorija, galima daryti prielaidą, kad dar iki atėjimo į politiką įžymybe dėl savo žinomumo visame pasaulyje laikytas JAV prezidentas Donald Trump buvo žinomas kaip verslininkas (t. y. turėjo

⁶⁵ Robb, C. M., & Archer, A. (2022). Talent, Skill, and Celebrity. *Ethical Perspectives* 29 (1):33-63, 12.

⁶⁶ Gabler N., Toward a new definition of celebrity, 10.

⁶⁷ Driessens, O. (2013). Celebrity capital: redefining celebrity using field theory. *Theory and society*, 42, 545

⁶⁸ *Ibid.*

⁶⁹ *Ibid*, 555.

simbolinį ir ekonominį kapitalą), tačiau jau 1987 m. ėmė kalbėti apie kandidatavimą į prezidento postą ir net svarstė galimybę dalyvauti 2000 m. rinkimuose su Reformų partija⁷⁰ (t. y. svarstymai susieti save su konkrečia partija signalizuoja, kad simbolinis kapitalas jam galėjo suteikti prieigą prie šioje partijoje esančių asmenų, su kuriais buvo deramasi dėl dalyvavimo rinkimuose), kol galiausiai apsisprendė ir 2016 m. pirmą kartą buvo išrinktas JAV prezidentu (t. y. įgijo politinį kapitalą).

Apibendrinant autorių mintis, atlikta literatūros apžvalga leidžia daryti išvadą, kad nėra vieno universalaus įžymybės apibrėžimo, tačiau įvertinus skirtingų akademikų pateiktus apibrėžimus galima išskirti pagrindinius kriterijus, leidžiančius nustatyti, ar žmogų galima laikyti įžymybe. Remiantis nagrinėta literatūra, įžymybe galima laikyti viešą žiniasklaidoje reguliariai matomą asmenį, nuosekliai išlaikanti savo populiarumą dėka konkrečių pasiekimų, talento arba išvystytų įgūdžių, padedančių pritraukti į save dėmesį bei jį išlaikyti, ir išskirtinės sėkmės istorijos, pabrėžiančios jo unikalumą, o pagrindinis to įvertinimas ir įrodymas – gerbėjų ir socialiniuose tinkluose turimų aktyvių sekėjų skaičius. Asmenys, laikomi įžymybėmis, taip pat pasižymi gebėjimu pritraukti auditoriją, yra lengvai atpažįstami, todėl savo žinomumą gali nukreipti siekiant ekonominių tikslų, pavyzdžiui, uždirbant pinigus reklamuojant prekes ir paslaugas, politinių tikslų, dalyvaujant ir būnant išrinktiems į konkrečias politines pozicijas, arba kitų tikslų. Įprastai pakeisti savo veiklą į kitą sritį, kuri gali būti visiškai nesusijusi su pirmine garsaus subjekto vykdoma veikla, lėmusią įžymybės statusą, įžymybėms yra lengviau, nes jų populiarumas jiems atveria galimybes įsilieti į įprastai uždara kitų žymių veikėjų ratą ir sėkmingai veikti tiek šio rato apimtyje, tiek už jo ribų.

Apibrėžus svarbiausius kriterijus, lemiančius, ar asmenį galima laikyti įžymybe, juos galima sugrupuoti į tris pagrindines kriterijų grupes: 1) pamatinė sėkmės istorija, talentas arba konkretūs įgūdžiai, išskiriantys šį asmenį iš kitų asmenų ir leidžiantys išlaikyti turimą žinomumą; 2) reguliarus žiniasklaidos dėmesys arba pasirodymas viešojoje erdvėje; ir 3) gerbėjų arba socialiniuose tinkluose turimų sekėjų skaičius. Remiantis šiomis kriterijų grupėmis toliau šiame darbe bus siekiama įvertinti, ar A. Tapiną, J. Ohmaną ir O. Šurajevą galima priskirti įžymybių kategorijai. Patvirtinus hipotezę, jog šie asmenys – įžymybės, galima bus teigti, kad jų vykdomų iniciatyvų sėkmė iš esmės priklauso nuo gebėjimo turimą žinomumą paversti ekonominiu kapitalu, o tikslas to priežastis bus siekiama įvertinti kituose šio magistrinio darbo skyriuose.

Siekiant įvertinti, ar šie visuomenininkai turi pamatinę sėkmės istoriją, konkretų talentą arba įgūdį, išskiriantį šiuos asmenis iš kitų asmenų, bus siekiama išsiaiškinti pagrindinį kiekvieno iš šių Lietuvoje garsių asmenų populiarumą lėmusį faktorių. Siekiant išsiaiškinti, ar šie visuomenininkai tiriamuoju laikotarpiu turėjo reguliarių žiniasklaidos dėmesį ir (arba) patys reguliariai pasirodė Lietuvos viešojoje erdvėje, bus remiamasi Lietuvos visuomeninio transliuotojo Lietuvos nacionalinio

⁷⁰ *Donald Trump's life story: From real estate to politics.* (2024 m. rugsėjo 10 d.) BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-35318432> [Žiūrėta: 2025-02-20]

radijo ir televizijos (toliau – LRT) oficialioje internetinėje svetainėje skelbiamais straipsniais ir kitu turiniu, leisiančiais įvertinti, kaip dažnai šie asmenys buvo minimi viešojoje erdvėje. Galiausiai, atsižvelgiant į tai, kad visi trys asmenys aktyviai veikia socialiniuose tinkluose, trečiuoju rodikliu bus laikomas jų turimų sekėjų skaičius populiariausiuose Lietuvoje socialiniuose tinkluose, t. y. *Facebook*, *Instagram* ir *YouTube*.⁷¹

2.2. Andriaus Tapino priskyrimo įžymybės vertinimas

Lietuvos žurnalisto, laidų vedėjo ir rašytojo A. Tapino žinomumas, visų pirma, siejamas su 2003 m. LRT eteryje pasirodžiusia⁷² ir iki 2016 m. kartą per savaitę rodyta televizijos laida „Pinigų karta“, skirta supažindinti Lietuvos visuomenę apie ekonomiką, finansus ir pinigus. 2016 m. LRT priėmus sprendimą vienos ilgiausiai Lietuvoje egzistavusių televizijos laidų per visuomeninę televiziją neberodyti, ilgametis laidos vedėjas ir prodiuseris A. Tapinas informavo visuomenę apie *YouTube* platformoje kuriamą naują internetinį projektą „Laisvės TV“ ir jame pradedamą transliuoti politinės satyros laidą „Laikykites ten su Andriumi Tapinu“.⁷³ Nors visuomenininkas be laidų vedimo ir darbo žurnalistikoje taip pat yra parašęs kelias didelio populiarumo sulaukusias knygas, pavyzdžiui, fantastinį romaną „Vilko valanda“ ir politinį trilerį „Prezidentas“, didžiausią sėkmę visuomenininkui atnešė rašymas visuomenei aktualiomis, dažniausiai politinėmis, temomis socialiniuose tinkluose bei „Laisvės TV“, kurio reklaminiu veidu yra pats A. Tapinas, kuriamas turinys. Už visuomenines veiklas, iniciatyvas bei žurnalistinę veiklą, paskatinusią jaunimo susidomėjimą politika, A. Tapinas 2017 m. Vilniaus universiteto politologų bendruomenės buvo išrinktas „Metų valstybės kūrėju“⁷⁴, o tais pačiais metais Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė jį apdovanojo Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi.⁷⁵ Pažymėtina, kad didelio visuomenės susidomėjimo sulaukė ir šio asmens 2022 m. gegužės mėnesį vykdyta sėkminga iniciatyva – lėšų rinkimo akcija, skirta iš Lietuvos visuomenės surinkti pinigų, kad Ukrainai būtų nupirktas „Bayraktar“ kovinis dronas. Atsižvelgiant į tai, akivaizdu, kad A. Tapinas turi unikalų įgūdį rašyti, vesti laidas ir sutelkti visuomenę, už ką jis yra

⁷¹ Atskleidė, kas šiomet pateko į populiariausių socialinių tinklų TOP10 Lietuvoje. (2024 m. gegužės 23 d.). *Delfi*. <https://www.delfi.lt/m360/naujausi-straipsniai/atskleide-kas-siomet-pateko-i-populiariausiu-socialiniu-tinklu-top10-lietuvoje-91922015> [Žiūrėta: 2025-03-31]

⁷² *LTV pristato „Pinigų kartą“ su A. Tapinu*. (2003 m. kovo 3 d.). tv3.lt. <https://www.tv3.lt/naujiena/projektai/ltv-pristato-pinigu-karta-su-a-tapinu-n276724> [Žiūrėta: 2025-03-31]

⁷³ „Pinigų kartos“ netekęs Andrius Tapinas kurs politinės satyros laidą. (2016 m. rugpjūčio 19 d.). *zmones.lt*. <https://zmones.15min.lt/naujiena/pinigu-kartos-netekes-andrius-tapinas-kurs-politines-satyros-laida-MJ5w79RZ5z0> [Žiūrėta: 2025-03-31]

⁷⁴ Andrius Tapinas paskelbtas „Metų valstybės kūrėju“. (2017 m. rugpjūčio 22 d.). TSPMI. <https://www.tspmi.vu.lt/naujienuos/andrius-tapinas-paskelbtas-metu-valstybes-kureju/> [Žiūrėta: 2025-03-31].

⁷⁵ *Šalies vadovė apdovanojo šiuolaikinės valstybės kūrėjus*. (2017 m. liepos 5 d.). *lyrtas.lt*. <https://www.lyrtas.lt/lietuvsdiena/aktualijos/2017/07/05/news/salies-vadove-apdovanojo-siuolaikines-valstybes-kurejus-1865655> [Žiūrėta: 2025-03-31]

labai vertinamas Lietuvos visuomenės ir valstybinių institucijų. Šias veiklas galima laikyti A. Tapino pamatine sėkmės istorija, todėl galima teigti, kad jis atitinka pirmąjį įžymybės kriterijų.

Kalbant apie reguliarių žiniasklaidos dėmesį, be to, kad A. Tapinas reguliariai į jam priklausančią „Laisvės TV“ kanalą *YouTube* platformoje kiekvieną savaitę įkelia pilną „Laikykites ten su Andriumi Tapinu“ epizodą, tiriamojo laikotarpio metu rinkusį maždaug nuo 60 tūkst. iki 200 tūkst. peržiūrų, šis visuomenininkas oficialioje LRT internetinėje svetainėje nuo 2022 m. vasario 24 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d. buvo minimas 960 kartų, kas reiškia, kad apie jį buvo rašoma arba užsimenama bent viename iš skelbiamų straipsnių maždaug po 0,92 karto kiekvieną dieną. Įvairiuose straipsniuose įprastai buvo cituojami šio visuomenės veikėjo *Facebook* platformoje paskelbti įrašai, pavyzdžiui, apie politikų neteisėtai įsisavintas valstybės lėšas⁷⁶, interviu su šiuo asmeniu ir straipsniai apie Ukrainos palaikymui skirtas vykdomas iniciatyvas.⁷⁷ Visa tai įrodo, kad A. Tapinas yra aktualus visuomenei ir žiniasklaidos priemonėms asmuo, reguliariai aptariamas įvairiose žiniasklaidos priemonėse, todėl galima patvirtinti, kad jis atitinka ir antrąjį kriterijų.

Galiausiai, A. Tapinas turi vieną didžiausių sekėjų socialiniuose tinkluose skaičių Lietuvoje (žr. **8 priedą**). Kalbant apie *YouTube*, nors asmeninės paskyros šioje platformoje A. Tapinas neturi arba jos nenaudoja vaizdo įrašų skelbimui, jo valdomą „Laisvės TV“ profilį seka 197 tūkst. sekėjų.⁷⁸ Nepaisant to, kad šiame skyriuje akcentuojami fiziniai asmenys siekiant įrodyti jų atitiktį įžymybės apibrėžimui, o „Laisvės TV“ *YouTube* paskyra priklauso juridiniam asmeniui VšĮ „Laisvės TV“, verta pažymėti, kad A. Tapinas yra šios įmonės įkūrėjas ir pagrindinis veidas, o *YouTube* kanale reguliariai talpinamos dažniausiai A. Tapino vedamos laidos. Vis dėlto, siekiant užtvirtinti argumentaciją, verta atkreipti dėmesį ir į kitus socialinius tinklus. Daugiausiai sekėjų asmeninis A. Tapino profilis turi *Facebook* tinkle, kuriame šį visuomenės veikėją seka daugiau nei 273 tūkst. asmenų⁷⁹, o *Instagram* platformoje – 72,3 tūkst. žmonių⁸⁰. Abiejuose socialiniuose tinkluose žurnalistas įrašus skelbia įprastai kelis kartus per savaitę, o jie surenka nuo kelių šimtų iki keliolikos tūkstančių komentarų ir mygtuko „Patinka“ paspaudimų. Atsižvelgiant į tai, kad tokius skaičius reguliariai renka vos keli žmonės Lietuvoje, galima teigti, kad A. Tapinas atitinka ir trečiąjį kriterijų.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kad A. Tapinas iš kitų asmenų išsiskiria unikalia sėkmės istorija, yra reguliariai ir dažnai matomas žiniasklaidoje ir turi didelį sekėjų skaičių socialiniuose tinkluose,

⁷⁶ Dobrovolskas, I. (2023 m. birželio 15 d.). Tapinas atskleidė: Lazdijų politikai pildavosi degalus iš tų pačių degalinių operatorių, galimai vyko čekių prekyba. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2014541/tapinas-atskleide-lazdiju-politikai-pildavosi-degalus-is-tu-paciu-degaliniu-operatoriu-galimai-vyko-cekiu-prekyba> [Žiūrėta: 2025-03-31]

⁷⁷ Jursevičius, D. (2022 m. birželio 12 d.). Tapinas: „Bayraktar“ pirkimo istorija tapo pleistru mūsų visuomenei, planuose – žadą atimanti nauja tarptautinė akcija. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1716531/tapinas-bayraktar-pirkimo-istorija-tapo-pleistru-musu-visuomenei-planuose-zada-atimanti-nauja-tarptautine-akcija> [Žiūrėta: 2025-03-31]

⁷⁸ LaisvėsTV. *YouTube*. <https://www.youtube.com/@LaisvesTV> [Žiūrėta: 2025-04-01]

⁷⁹ Tapinas, A. *Facebook*. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas> [Žiūrėta: 2025-04-01]

⁸⁰ Tapinas, A. *Instagram*. <https://www.instagram.com/andriustapinas/> [Žiūrėta: 2025-04-01]

galima daryti išvadą, kad A. Tapinas atitinka visus įžymybės keliamus kriterijus, todėl jį galima laikyti Lietuvos įžymybe.

2.3. Jono Ohmano priskyrimo įžymybės vertinimas

J. Ohmanas yra žurnalistas, vertėjas, publicistas ir kinematografininkas, tačiau Lietuvoje dažniausiai atpažįstamas kaip 2014 m. įkurtos nevyriausybinių organizacijų „Mėlyna ir Geltona“, teikiančios Ukrainos kariams karinę ginkluotę ir kitas svarbiausias priemones, padedančias kovoti su Rusijos agresija, įkūrėjas ir vadovas. Už filmų apie pokario rezistenciją Lietuvoje kūrimą, lietuvių autorių knygų į švedų kalbą vertimą, Lietuvos vardo pasaulyje garsinimą ir kitas iniciatyvas 2018 m. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Švedijos piliečiui J. Ohmanui išimties tvarka, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, suteikė Lietuvos pilietybę.⁸¹ Atkreiptinas dėmesys, kad susitikimo metu Prezidentė su J. Ohmanu aptarė ne tik visuomenininko nuopelnus Lietuvos valstybei, bet, kaip skelbiama spaudos pranešime, ir padėtį pietryčių Ukrainoje⁸², kur šalis ginasi nuo Rusijos agresijos nuo 2014 m. įvykusio įsiveržimo. Logiška manyti, kad Prezidentei, taip patėjusiai vyriausiosios Lietuvos ginkluotųjų pajėgų vadės pareigas, buvo aktualu išgirsti patikimą informaciją apie padėtį Ukrainos valstybėje tiesiogiai iš reguliariai į karo frontą vykstančio bei karinę ir humanitarinę pagalbą šiai šaliai teikiančio aktyvisto⁸³. Šis faktas dar kartą patvirtina teiginį, kad Lietuvai Ukrainoje vykstantis karas yra aktualus klausimas, nuo kurio priklauso ir Lietuvos saugumas. Atsižvelgiant į J. Ohmano biografiją ir tai, kad jo įkurta ir vadovaujama organizacija „Mėlyna ir Geltona“ yra didžiausia Lietuvoje ir viena didžiausių Europoje paramą Ukrainai teikiančių nevyriausybinių organizacijų, galima patvirtinti faktą, kad J. Ohmanas turi pakankamai talento ir įgūdžių šiai organizacijai vadovauti ir ją administruoti, o patį faktą, kad šiam visuomenės veikėjui išimties tvarka buvo suteikta Lietuvos pilietybė, galima pavadinti pamatine sėkmės istorija. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad J. Ohmanas atitinka pirmąjį įžymybės požymį.

Kalbant apie pasirodymą žiniasklaidoje, verta pažymėti, kad J. Ohmanas neturi savo atskiro YouTube kanalo. Tokį kanalą turi jo valdoma organizacija, tačiau jis nėra aktyvus. Į 2023 m. gegužės mėnesį sukurtą „Blue / Yellow for Ukraine“⁸⁴ ir 450 prenumeratorių turintį kanalą iš viso yra įkelti 8 vaizdo įrašai, iš kurių populiariausias turi 13 tūkst. peržiūrų. Nepaisant to, aktyvistas buvo kviečiamas

⁸¹ Prezidentė išimties tvarka suteikė Lietuvos pilietybę Jonui Ohmanui. (2018 m. lapkričio 27 d.). zmones.lt. <https://zmones.15min.lt/naujiena/prezidente-isimties-tvarka-suteike-lietuvos-pilietybe-jonui-ohmanui-pNVjWEN15mK> [Žiūrėta: 2025-04-01]

⁸² Ibid.

⁸³ Ražovskytė, J. (2018 m. gruodžio 22 d.). Lietuvos pilietybę gavęs Jonas Ohmanas: „Ateitų priešas, aš tikrai imčiau į rankas ginklą ir ginčiau šitą šalį“. zmones.lt. <https://zmones.15min.lt/naujiena/lietuvas-pilietybe-gaves-jonas-ohmanas-ateitu-priesas-as-tikrai-imciau-i-rankas-ginkla-ir-ginciau-sita-sali-K1VzkKvL5Y4> [Žiūrėta: 2025-04-01]

⁸⁴ Blue / Yellow for Ukraine. YouTube. <https://www.youtube.com/@BlueYellowForUkraine> [Žiūrėta: 2025-04-04]

pasisakyti „Laisvės TV“⁸⁵, kurią taip pat galima laikyti žiniasklaidos priemone, ir kitose tiek šviečiamojo, tiek pramoginio turinio internetinėse ir televizinėse laidose. Pavyzdžiui, naujienų portalui Delfi.lt priklausančiame *Youtube* kanale reguliariai keliamos kito Lietuvoje žinomo asmens Rolando Mackevičiaus laidos „Nepatogūs klausimai“, o į vieną iš šių laidų duoti interviu buvo pakviestas ir J. Ohmanas. Laida, į kurią įprastai pokalbiams yra kviečiami žymūs Lietuvos pramogų pasaulio atstovai, su J. Ohmanu surinko daugiau nei 92 tūkst. peržiūrų⁸⁶, o tai įrodo, kad jis yra gana aktualus Lietuvos visuomenei asmuo. Kalbant apie LRT tinklapyje skelbiamą naujienų srautą, tiriamuoju laikotarpiu J. Ohmanas jame buvo minimas 380 kartų. Tai reiškia, kad straipsniai apie šį asmenį reguliariai buvo rašomi maždaug kas 3 dienas (tikslus skaičius – 2,73). Juose J. Ohmanas dalinosi savo mintimis ir analizėmis apie Ukrainoje vykstantį karą⁸⁷ bei LRT televizijai pasakojo apie savo keliones į Ukrainoje vykstančio karo frontą⁸⁸. Atsižvelgiant į tai, kad J. Ohmanas yra matomas tiek internetinėse, tiek televizinėse laidose ir apie jį reguliariai rašė naujienų portalai, galima patvirtinti, kad šis asmuo atitinka ir antrąją atitikimo įžymybės sąlygą.

Vertinant aktyvisto socialiniuose tinkluose turimų sekėjų skaičių, visų pirma, reikėtų orientuotis į *Facebook* – socialinį tinklą, kuriame J. Ohmanas yra aktyviausias (žr. **8 priedą**). Kelis kartus per savaitę, o kartais ir kelis kartus per dieną skelbiamą turinį visuomenininkas dalinasi su 5 tūkst. savo *Facebook* draugų bei 39 tūkst. sekėjų.⁸⁹ Kalbant apie šio asmens skelbiamus įrašus, juose įprastai skelbiama vaizdo medžiaga iš Ukrainoje vykstančio karo fronto, dalinamasi organizacijos „Mėlyna ir Geltona“ iniciatyvomis ir vaizduojama karinė technika, kuri bus siunčiama arba jau buvo išsiųsta į Ukrainą. Kaip jau buvo minėta prieš tai, *YouTube* platformoje J. Ohmanas asmeninės paskyros, į kurią keltų vaizdo įrašus su savo atvaizdu, neturi, tačiau ją turi jo valdoma nevyriausybinė organizacija „Mėlyna ir Geltona“, tačiau ji nėra aktyvi ir turi vos kelis vaizdo įrašus. Nepaisant to, visuomenininkas dažnai yra kviečiamas dalyvauti kitų asmenų vedamose internetinėse laidose, todėl šioje platformoje jis taip pat yra matomas. Kalbant apie socialinį tinklą *Instagram*, J. Ohmanas šioje platformoje paskyrą turi ir jį seka 1,1 tūkst. žmonių, tačiau nuo 2021 m. į ją yra įkėlęs vos 11 įrašų ir visi jie – nuotraukos iš asmeninio gyvenimo. Nepaisant to, atsižvelgiant į aktyvumą ir sekėjų skaičių *Facebook* tinkle, galima teigti, kad J. Ohmanas atitinka ir trečiąją įžymybės sąvokai keliamą kriterijų.

⁸⁵ LaisvėsTV. (2022 m. gegužės 5 d.). „Žudydami rusus ukrainiečiai klauso AC/DC“, - Jonas Ohman || *Laikykitės ten pokalbiai* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=MjIL1Dp4fMU> [Žiūrėta: 2025-04-02]; LaisvėsTV. (2023 m. vasario 19 d.). *Politikų valdoma žiniasklaida: caras Malinauskas ir Živilukas* | Jonas Ohmanas | *Laikykitės ten* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=scJAwfJvcZ4> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁸⁶ Delfi. (2024 m. spalio 27 d.). *Nepatogūs klausimai su Rolandu Mackevičiumi. Svečiuose – Jonas Ohmanas* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=u03h2NAN9Zg> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁸⁷ Savickas, E. (2024 m. spalio 28 d.). Ohmanas: šiaurės korejiečiai jau miršta Ukrainoje, artėjame prie naujo pasaulinio karo. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/2398568/ohmanas-siaures-korejieciai-jau-mirsta-ukrainoje-artejame-prie-naujo-pasaulinio-karo> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁸⁸ LRT (2025 m. vasario 3 d.). *Ohmanas apie trūkstamą paramą: į dešimt rusiškų dronų ukrainiečiai atsako tik vienu* [Video]. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000388023/ohmanas-apie-trukstama-parama-i-desimt-rusisku-dronu-ukrainieciai-atsako-tik-vienu> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁸⁹ Ohman, J. *Facebook*. <https://www.facebook.com/jonasohman> [Žiūrėta: 2025-04-02]

Apibendrinant, J. Ohmanas yra žinomas dėl savo visuomeninės veiklos garsinant Lietuvos vardą pasaulyje verčiant lietuvių autorių knygas užsienio rinkai ir kuriant dokumentinius filmus apie Lietuvos pasipriešinimą Sovietų Sąjungai, tačiau labiausiai jis išgarsėjo 2014 m. įkūręs iki šiol aktyvią ir vieną didžiausių bei sėkmingiausių Europoje nevyriausybinių organizacijų, teikiančių paramą Ukrainai ir jos piliečiams. Žinomumą aktyvistui leidžia išlaikyti reguliarus jo pasirodymas žiniasklaidoje ir platus sekėjų skaičius *Facebook* socialiniame tinkle, todėl jį galima laikyti įžymybe.

2.4. Olego Šurajevo priskyrimo įžymybės vertinimas

O. Šurajevas Lietuvoje yra žinomas kaip vienas populiariausių ir sėkmingiausių šios šalies komikų. Rusų ir ukrainiečių šaknų turintis ir Kijeve gimęs humoristas išgarsėjo prieš daugiau nei dešimtmetį, kai *YouTube* platformoje pasirodė jo kurtas humoristinis serialas „Serialas“⁹⁰ ir iki šiol kuriama ir bent kartą per metus į *Youtube* platformą įkeliamą humoro laida „Akcentas“⁹¹. Nepaisant vaizdinio turinio kūrimo, humoristas taip pat reguliariai atlieka gyvus *stand-up* stiliaus komedijos pasirodymus, o nuo 2022 m. įvykusios visapusiškos Rusijos invazijos į Ukrainą didelę savo gyvenimo dalį skyrė Ukrainos palaikymui. Siekdamas išreikšti palaikymą Ukrainai, visuomenininkas visą tiriamąjį laikotarpį rašė informacinius pranešimus *Facebook* socialiniame tinkle, tokiu būdu bandydamas atkreipti Lietuvos visuomenės dėmesį į karo šioje šalyje žiaurumus, taip pat yra įkūręs „1k paramos fondą“, skirtą teikti humanitarinę ir karinę pagalbą Ukrainai, ir po 2022 m. vasario 24 d. yra pats vykęs į Ukrainą su tikslu nugabenti šios šalies piliečiams skirtą humanitarinę pagalbą. Atkreiptinas dėmesys, kad O. Šurajevas turi talentą abi humanitarines ir humoristines veiklas sujungti tarpusavyje, o geriausias to įrodymas – 2022 m. kovo mėnesį Lietuvos visuomenei suorganizuotas ir vėliau *YouTube* socialiniame tinkle patalpintas pasirodymas apie tai, kaip O. Šurajevas, kartu su kitu komiku Evaldu Jasaičiu, į Ukrainą keliavo perduoti humanitarinės paramos ir atsivežti iš Kijevo šiame mieste gyvenusios O. Šurajevo močiutės.⁹² Apibendrinus šią informaciją, galima daryti išvadą, kad didžiausias šio humoristo talentas, padėjęs tapti populiariu, yra gebėjimas juokauti ir (arba) buvimas juokingu. Tai leidžia šiam asmeniui savo humorą išnaudoti siekiant kilnių tikslų. Tai taip pat leidžia patvirtinti, kad O. Šurajevas atitinka pirmą įžymybės keliamą kriterijų.

Vertinant šiam humoristui skiriamą žiniasklaidos dėmesį, verta pažymėti, kad jis nėra toks didelis, koks buvo skiriamas prieš tai aptartiems visuomenininkams. O. Šurajevas LRT naujienų

⁹⁰ Online Serialas. (2014 m. vasario 24 d.). *SERIALAS. 1 SERIJA* [Video].

YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=IFSYEQNo8vw> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁹¹ Laida Akcentas. (2014 m. liepos 7 d.). *Akcentas. Gatvės muzikos diena 2014* [Video].

YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=LDYuGSiQ2X8> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁹² Kūrybinis Potencialas. (2022 m. kovo 25 d.). *OLEG IR EVALDAS: KAIP MES Į UKRAINĄ VAŽIAVOM (2022)* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=PB-CKNk9qpW> [Žiūrėta: 2025-04-02]

portale tiriamuoju laikotarpiu buvo minimas 215 straipsniuose, kas reiškia, kad apie jį buvo rašoma maždaug kartą per 5 dienas (tikslus skaičius – 4,84). Pažymėtina, kad ne visuose iš šių straipsnių humoristas buvo aptariamas iš gerosios pusės, o tam tikruose straipsniuose atskleista informacija taip pat sukėlė didelių diskusijų tarp skirtingų visuomenės grupių socialiniuose tinkluose. Pavyzdžiui, 2023 m. spalio mėnesį LRT portale pasirodė straipsnis apie Vyriausiosios rinkimų komisijos verdiktą, kad O. Šurajevo *YouTube* portale paskelbtas vaizdo įrašas, kuriame komikas buvusį Vilniaus merą Artūrą Zuoką vadina nusikaltėliu – yra paslėpta politinė reklama.⁹³ Taip pat plačiai naujienų portaluose ir socialiniuose tinkluose buvo aptariamas ir kitas su O. Šurajevu susijęs incidentas – komikui buvo iškelta baudžiamoji byla už šmeižtą bei neteisėtą informacijos apie privatų kito asmens gyvenimą rinkimą po to, kai 2022 m. O. Šurajevui ant vieno iš kieme stovėjusių automobilių užklįjavus Ukrainą palaikančius lipdukus, automobilio savininkas atėjo į komiko namus ir smūgiavo humoristui į veidą.⁹⁴ Nors tokie įvykiai įprastai pasitikėjimo žmonėmis neprideda, jie prideda žinomumo, kadangi dėl jų asmenys yra plačiai aptariami tiek socialiniuose tinkluose, tiek televizijoje. Atsižvelgiant į šį faktą ir tai, kad apie šį asmenį tiriamuoju laikotarpiu LRT portale buvo rašoma bent kartą per savaitę, galima teigti, kad O. Šurajevas atitinka ir antrąją jo kaip įžymybės atitikimo sąlygą.

Kalbant apie socialinius tinklus, pažymėtina, kad humoristas yra aktyvus tiek *Facebook*, tiek *Instagram*, tiek *YouTube*, kuriame turinį skelbia kanale, pavadinimu „Kūrybinis Potencialas“ (anksčiau vadintas – „1k“), platformose (žr. **8 priedą**). Didžiausią sekėjų skaičių humoristas turi socialiniame tinkle *Facebook*, kuriame asmeninį jo profilį seka daugiau nei 180 tūkst. žmonių.⁹⁵ *Instagram* O. Šurajevą seka 137 tūkst. žmonių⁹⁶ ir tai yra didžiausias skaičius iš visų šiame darbe tiriamų visuomenininkų, o *YouTube* platformoje esantį komiko įkurtą „Kūrybinis Potencialas“ kanalą prenumeruoja 145 tūkst. asmenų. Pažymėtina ir tai, kad šiame darbe jau aptartas vaizdo įrašas, apie tai kaip O. Šurajevas ir E. Jasaitis vyko į Ukrainą, turi beveik 500 tūkst. peržiūrų ir yra vienas populiariausių šio asmens įkeltų vaizdo įrašų. Vadovaujantis surinkta informacija, galima teigti, kad O. Šurajevas atitinka ir trečiąjį kriterijų, pagal kurį vertinama, ar asmuo gali būti laikomas įžymybe.

Apibendrinant atliktą vertinimą, galima daryti išvadą, kad O. Šurajevas atitinka visus įžymybei keliamus kriterijus, todėl jį galima laikyti įžymybe. Taip pat pažymėtina, kad atlikus visų šiame darbe nagrinėjamų visuomenininkų, t. y. A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo, vertinimą dėl jų atitikimo įžymybės apibrėžimui, koks jis buvo apibrėžtas šio skyriaus teorinėje dalyje, galima **patvirtinti I-ąją**

⁹³ Skėrytė, J. (2023 m. spalio 26 d.). VRK: Šurajevo vaizdo įrašas apie Zuoką – paslėpta politinė reklama. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2111272/vrk-surajevo-vaizdo-irasas-apie-zuoka-paslepta-politine-reklama> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁹⁴ Pankūnas, G. (2024 m. vasario 15 d.). Teismas atvertė Šurajevo bylą dėl šmeižto: iš kaltinamojo siekiama prisiteisti 60 tūkst. eurų neturtinės žalos. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2196667/teismas-atverte-surajevo-byla-del-smeizto-is-kaltinamojo-siekiama-prisiteisti-60-tukst-euru-neturtines-zalos> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁹⁵ Surajev, O. *Facebook*. <https://www.facebook.com/surajev> [Žiūrėta: 2025-04-02]

⁹⁶ Surajev, O. *Instagram*. <https://www.instagram.com/olegsurajev/> [Žiūrėta: 2025-04-02]

šiam darbe išsikelta hipotezė, kad A. Tapiną, J. Ohmaną ir O. Šurajevą galima laikyti Lietuvos įžymybėmis. Atlikus šį veiksmą galima pereiti prie kito uždavinio – vertinimo, ar šių Lietuvos įžymybių vykdomos veiklos tarnauja Lietuvos viešiesiems interesams ir tiriamuoju laikotarpiu turėjo Lietuvos valdžios palaikymą.

3. LIETUVOS ĮŽYMYBIŲ VEIKLOS: VIEŠOJI DIPLOMATIJA AR VIEŠIEJI RYŠIAI?

Siekiant įrodyti, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevas vykdo vidaus viešąją diplomaciją, o ne ryšius su visuomene, svarbu įvertinti: 1) ar šių asmenų vykdytos iniciatyvos tarnauja Lietuvos visuomenės interesams; ir 2) Lietuvos valdžios institucijos šiems asmenims sudarė palankias sąlygas sėkmingam šių iniciatyvų įgyvendinimui.

Vertinant, ar A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo iniciatyvos tarnauja Lietuvos visuomenės interesams, darbe bus remiamasi 2023 m. ir 2024 m. išleistomis „Eurobarometro“ apklausomis, o šių apklausų rezultatai bus lyginami su atliktos visuomenės apklausos, skirtos išsiaiškinti, ar A. Tapino, J. Ohmano ir (arba) O. Šurajevo žinojimas ir (arba) stebėjimas socialiniuose tinkluose turėjo įtakos Lietuvos piliečių apsisprendimui aukoti pinigų Ukrainai, rezultatais, kadangi į vykdytą apklausą buvo įterptas papildomas klausimas, kuriame respondentai turėjo atsakyti, ar Ukrainos suvereniteto ir teritorinio vientisumo klausimą galima būtų laikyti Lietuvos viešuoju interesu. Atkreiptinas dėmesys, kad 2022 m. „Eurobarometro“ vykdytos apklausos rezultatai į vertinimą nėra įtraukiami dėl objektyvių priežasčių. Rusijos ginkluotųjų pajėgų karinė invazija į Ukrainą prasidėjo 2022 m. vasario 24 d., todėl 2022 m. vykdytoje apklausoje apie Ukrainoje vykstantį karą nėra pakankamai duomenų.

Siekiant įvertinti, ar Lietuvos valdžios institucijos tiriamuoju laikotarpiu sudarė A. Tapinui, J. Ohmanui ir O. Šurajevui palankesnes sąlygas sėkmingam jų vykdomų iniciatyvų įgyvendinimui, darbe bus tiriami tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos politikų bei valdžios institucijų priimti sprendimai ir teisės aktų pakeitimai, padėję visuomenininkams įvykdyti savo tikslus, susijusius su paramos Ukrainai surinkimu, kuriais, potencialiai, buvo įgyvendinami Lietuvos visuomenės interesai.

3.1. Lietuvos įžymybių vykdomų iniciatyvų atitikimas visuomenės interesams

Remiantis 2024 m. „Eurobarometro“ apklausos duomenimis, 83 proc. (iš kurių 48 proc. visiškai sutinka ir 35 proc. linkę sutikti) lietuvių, lyginant su 84 proc. 2023 m.⁹⁷, mano, kad Rusijos vykdoma karinė agresija Ukrainoje kelia tiesioginę grėsmę Europos Sąjungos (toliau – ES) saugumui⁹⁸, o 82

⁹⁷ Europos Komisija. (2023). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 100, Viešoji nuomonė Europos Sąjungoje. Šalies ataskaita: Lietuva*, 19. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3053> [Žiūrėta: 2025-04-03]

⁹⁸ Europos Komisija. (2024). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 102, Viešoji nuomonė Europos Sąjungoje. Šalies ataskaita: Lietuva*, 15. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3215> [Žiūrėta: 2025-04-03]

proc. (iš kurių 50 proc. visiškai sutinka ir 32 proc. linkę sutikti) Lietuvos piliečių, lyginant su 84 proc. 2023 metais⁹⁹, mano, kad tai – reali grėsmė ir Lietuvos nacionaliniam saugumui¹⁰⁰. Vertinant šiuos rezultatus galima sutikti, kad tendencijos išlieka stabilios ir didžioji dauguma Lietuvos gyventojų Rusiją ir šios šalies vykdomus karinius veiksmus Ukrainoje laiko pavojumi savo pačių saugumui. Verta pažymėti ir tai, kad Rusijos invaziją į Ukrainą kaip grėsmę ES 2024 m. įvardijo vidutiniškai 76 proc. (- 2 proc. pokytis nuo 2023 m.) ES šalių piliečių, o grėsmę savo šalių nacionaliniam saugumui, taip pat kaip ir metais anksčiau atliktoje apklausoje – 73 proc. visų apklaustųjų.¹⁰¹ Vadovaujantis šiais skaičiais galima patvirtinti anksčiau šiame darbe minėtą teiginį, kad Ukrainoje vykstantis karas yra transnacionalinis klausimas, todėl sprendimą dėl šio klausimo nacionalinė šalies vyriausybė, siekdama sėkmingai vykdyti naująją viešąją diplomatiją, turi spręsti kartu su savo šalies piliečiais arba, kitais žodžiais, neveikdama vienašališkai.

2 lentelė. Lietuvos ir ES piliečių nuomonė apie Ukrainoje vykstantį karą

	Lietuvos piliečiai		Visi ES piliečiai	
	2023 m.	2024 m.	2023 m.	2024 m.
Sutinka, kad Ukrainoje vykstantis karas yra grėsmė nacionaliniam šalies saugumui	84%	82%	73%	73%
Sutinka, kad Ukrainoje vykstantis karas yra grėsmė ES saugumui	84%	83%	78%	76%
Palaiko humanitarinės pagalbos Ukrainai teikimą	95%	94%	89%	87%
Palaiko finansinės paramos Ukrainai teikimą	86%	78%	72%	68%
Palaiko karinės įrangos Ukrainai finansavimą	83%	76%	60%	58%

Sudaryta autoriaus, remiantis: Europos Komisija. (2023). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 100, Viešoji nuomonė Europos Sąjungoje. Šalies ataskaita: Lietuva*, Europos Komisija. (2024). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 102, Viešoji nuomonė Europos Sąjungoje. Šalies ataskaita: Lietuva* ir European Commission. (2023). *Country Factsheets in English: Standard Eurobarometer 100 - Autumn 2023 / Lithuania*.

Nuomonė, kad šis karas kelia grėsmę ES ir Lietuvos saugumui, dar nepatvirtina fakto, kad Lietuvos visuomenė paramą Ukrainai laiko Lietuvos viešuoju interesu. Siekiant šį faktą patvirtinti, taip pat svarbu įsitikinti, kad Lietuvos gyventojai palaiko ES ir savo šalių pagalbos Ukrainai teikimo iniciatyvas. Remiantis 2023 m. atliktų apklausų rezultatais, 95 proc. Lietuvos gyventojų visapusiškai

⁹⁹ Europos Komisija. (2023). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 100*, 19.

¹⁰⁰ Europos Komisija. (2024). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 102*, 15.

¹⁰¹ *Ibid.*

palaikė savo valstybės vyriausybės ir ES iniciatyvas šiai šaliai skirti humanitarinę pagalbą, 86 proc. sutiko, kad Ukrainai būtų teikiama finansinė parama ir 83 proc. visapusiškai palaikė savo šalies vyriausybės ir ES institucijų finansuojamą karinės technikos, skirtos Ukrainai, teikimą.¹⁰² Žvelgiant į 2024 m. vykdytų apklausų rezultatus matomi šiek tiek sumažėję, tačiau panašūs skaičiai: 94 proc. palaikė humanitarinės pagalbos teikimą, 78 proc. buvo už finansinės paramos skyrimą ir 76 proc. – už karinės įrangos Ukrainai finansavimą.¹⁰³ Vadovaujantis šiais duomenimis (žr. **2 lentelę**), galima daryti išvadą, kad didžioji dalis Lietuvos gyventojų ne tik mato Ukrainos ir Rusijos karą kaip tiesioginę grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, bet taip pat siekia šią grėsmę sumažinti palaikydami Ukrainos pusę. Išreikšdami savo poziciją dėl paramos Ukrainai skyrimo, didžioji dalis Lietuvos ir ES gyventojų tokiu būdu ne tik remia šią šalį ir vakarietiškas demokratiškas vertybes, bet ir suteikia pagrindo patvirtinti teiginį, kad A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo vykdomos iniciatyvos tarnauja Lietuvos ir ES viešiesiems interesams. Pagrindinė to priežastis siejasi su šių visuomenininkų vykdomų veiklų turiniu ir tikslais.

Kaip jau buvo minėta, A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevas didelę dalį savo laiko tiriamuoju laikotarpiu skyrė švietėjiškai veiklai apie Ukrainoje vykstantį karą socialiniuose tinkluose, tačiau dar nebuvo plačiau aptartos pagrindinės jų veiklos, susijusios su paramos Ukrainai rinkimu. Kalbant apie A. Tapiną, praėjus porai savaitių po 2022 m. vasario 24 d. Rusijos visapusiškos invazijos į Ukrainą ir ukrainiečiams pradėjus masiškai ieškoti prieglobsčio kaimyninėse šalyse, įžymybė, pastebėjusi, kad didžioji dauguma Lietuvoje veikiančių valiutos keitimo punktų vykdo nesąžiningą veiklą supirkdami grivinas už nekonkurencingą kainą, veikdama per savo įmonę „Laisvės TV“ inicijavo akciją „Laisvės bankas“, skirtą supirkti grivinas už fiksuotą 40 grivinų už eurą kursą, o supirktas grivinas perdavė Ukrainos kariuomenei.¹⁰⁴ Sėkmingai įgyvendinus šią iniciatyvą, A. Tapinas nuo 2022 m. kovo 8 d. iniciavo daugybę kitų paramos rinkimo Ukrainai akcijų: „Magyla“, skirtą kariniams žvalgybiniais dronams nupirkti, „Vanagas“ ir „Legion of Boom“, skirtas surinkti pinigus „Bayraktar“, „Warmate“ ir „Topaz“ koviniams dronams įsigyti bei „Juodasis penktadienis“ ir „Dovana Putinui“, kurių metu surinktos lėšos buvo panaudotos Ukrainos Prezidento Volodymyro Zelenskio kuriamam Jūriniam dronų laivynui paremti. Šių ir kitų paramos rinkimo akcijų metu A. Tapinas per „Laisvės TV“ iki 2023 m. spalio 31 d. iš viso surinko daugiau nei 10 mln. eurų¹⁰⁵, o 2024

¹⁰² European Commission. (2023). *Country Factsheets in English: Standard Eurobarometer 100 - Autumn 2023 / Lithuania*, 4. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3053> [Žiūrėta: 2025-04-03]

¹⁰³ Europos Komisija. (2024). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 102*, 15.

¹⁰⁴ Arnašė, V. (2022 m. kovo 10 d.). Lietuvių pagalba Ukrainai stulbinanti: kai norime, galime labai daug. *Delfi*. <https://www.delfi.lt/projektai/daugiau-sviesos/lietuviu-pagalba-ukrainai-stulbinanti-kai-norime-galime-labai-daug-89671287> [Žiūrėta: 2025-04-03]

¹⁰⁵ UAB „Audifina“. (2022). *NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS VŠĮ „Laisvės TV“ Ukrainai organizuotos pagalbos tarpinės finansinės ataskaitos VERTINIMO ATASKAITA*. <https://laisves.tv/wp-content/uploads/2022/12/Nepriklausomo-auditoriaus-vertinimo-ataskaita-LTV-s1220.pdf>; UAB „Audifina“. (2023). *NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS VŠĮ „Laisvės TV“ Ukrainai organizuotos pagalbos tarpinės finansinės ataskaitos*

m. taip pat inicijavo akciją „Didysis konvojus“, kuriuos metu „Laisvės TV“ kartu su kitomis aštuoniomis organizacijomis, surinko paramos už 0,266 mln. eurų.¹⁰⁶ Visos šios lėšos buvo panaudotos Ukrainą aprūpinti karine įranga ir humanitarinėmis priemonėmis arba buvo perduotos Ukrainos institucijoms kaip finansinė parama. Kalbant apie J. Ohmano ir „Mėlyna ir Geltona“ organizacijos vykdytas iniciatyvas, verta pažymėti, kad jų atliekama funkcija buvo panaši į A. Tapino ir „Laisvės TV“ vykdytų iniciatyvų, tačiau J. Ohmanas jas vykdė nuo 2014 m. Rusijos įvykdytos Krymo aneksijos ir įsiveržimo į Donbaso regioną. Nepaisant to, „Keliu vėliavą už Ukrainą NATO“, „Digital UA soldiers“, „Radarom“, vykdyta su kitomis paramos organizacijomis, ir įvairūs šios organizacijos organizuojami paramos Ukrainai koncertai, skirti didinti lietuvių sąmoningumą apie prie ES sienų vykstantį karą ir surinkti lėšas Ukrainos palaikymui, didžiausią aktualumą įgavo po 2022 m. vasario 24 d. Kaip viename iš pokalbių su A. Tapinu teigė O. Ohmanas, iki pilno masto Rusijos įsiveržimo į „Mėlyna ir Geltona“ paramai šiai šaliai per metus įprastai surinkdavo apie 300 tūkst. eurų¹⁰⁷, o vien per pirmąją savaitę nuo 2022 m. vasario 24 d. lietuviai šiai organizacijai suaukojo 10 mln. eurų¹⁰⁸. 2024 m. pabaigoje ši suma siekė jau 89,3 mln. eurų.¹⁰⁹ Dalis šių pinigų buvo pervesta Ukrainos institucijoms ir karinėms organizacijoms kaip finansinė parama, o už kitus – nupirktą karinės įrangos, medicinos ir kitų priemonių, kurias galima laikyti humanitarine pagalba. Galiausiai, O. Šurajevs, veikdamas per savo įkurtą „1k paramos fondą“, paramą Ukrainai pradėjo rinkti 2022 m. kovo 15 d. ir, vertinant iš viešai prieinamų *1kfund.org* puslapyje pateikiamų ataskaitų¹¹⁰ bei šiame puslapyje pateiktos reguliariai atnaujinamos Ukrainai surinktos paramos sumos švieslentės¹¹¹, iki 2024 m. gruodžio 31 d. surinko 4,87 mln. eurų sumą. Už šią sumą Ukrainai buvo nupirktą ir išsiųsta karinės įrangos, aprangos ir ekipuotės, medicininių ir transporto priemonių, pavyzdžiui visureigių, bei kitų svarbių prekių, padėjusių Ukrainai kovoti ir save apsaugoti karo lauke.

Atsižvelgiant į tai, kad visos trys šiame darbe vertinamos įžymybės rinkdamos paramą Ukrainai šiai šaliai teikė finansinę paramą, humanitarinę pagalbą ir karinę įrangą, t. y. atliko veiksmus, kuriuos didžioji dauguma lietuvių „Eurobarometro“ apklausų metu teigė palaikantys, galima daryti išvadą, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevs tarnauja Lietuvos viešiesiems interesams. Šį faktą taip pat patvirtina rezultatai iš atliktos apklausos, skirtos išsiaiškinti, ar šių visuomenininkų žinojimas bei

VERTINIMO ATASKAITA. https://laisves.tv/wp-content/uploads/2023/12/2023.10.31-ADF-auditoriaus-is%CC%8Cvada_LTV-de%CC%87l-paramos-Ukrainai-s1214.pdf [Žiūrėta: 2025-04-04]

¹⁰⁶ Laisvės TV. (2025 m. vasario 18 d.). *Didysis konvojus*. <https://laisves.tv/konvojus/> [Žiūrėta: 2025-04-04]

¹⁰⁷ LaisvėsTV. (2022 m. gegužės 5 d.). „Žudydami rusus ukrainiečiai klauso AC/DC“, - Jonas Ohman || *Laikykitės ten pokalbiai* [Video]. YouTube, 0:02:11 <https://www.youtube.com/watch?v=MjIL1Dp4fMU> [Žiūrėta: 2025-04-04]

¹⁰⁸ Masiokaitė-Liubinienė, A. (2022 m. kovo 1 d.). Lietuviai „Blue / Yellow“ jau paaukojo 10 mln. eurų. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/gyvenimas/13/1631895/lietuviai-blue-yellow-jau-paaukojo-10-mln-euru> [Žiūrėta: 2025-04-04]

¹⁰⁹ *Blue yellow*. <https://blue-yellow.lt/> [Žiūrėta: 2025-01-15]

¹¹⁰ 1k Paramos Fondas. (2023). *VIENAS K PARAMOS FONDAS 2022.03.15 - 2023.03.19 ataskaita*. <https://1kfund.org/ataskaita3.pdf> [Žiūrėta: 2025-04-04]

¹¹¹ 1k fund. <https://1kfund.org/> [Žiūrėta: 2025-01-07]

stebėjimas socialiniuose tinkluose turėjo įtakos Lietuvos piliečių apsisprendimui aukoti pinigų Ukrainai (žr. **1 priedą**), kadangi 83,4 proc. iš 313 apklaustųjų sutiko, kad Ukrainos suvereniteto bei teritorinio vientisumo klausimą galima būtų laikyti Lietuvos viešuoju interesu. Verta pažymėti ir tai, kad be Lietuvos visuomenės išitraukimo šiems visuomenininkams nebūtų pavykę įgyvendinti savo iniciatyvų, kadangi būtent Lietuvos žmonės ir įmonės buvo pagrindiniai paramą per šių visuomenininkų turimus fondus ir akcijas Ukrainai teikę subjektai, todėl galima teigti, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevs ne tik tarnavo Lietuvos visuomenės interesams, bet ir sukūrė platformas, per kurias visuomenė savo interesus galėjo realizuoti patys.

Įvertinus A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevs iniciatyvų atitikimą Lietuvos visuomenės interesams, kitas žingsnis, leisiantis įvertinti, ar šie asmenys vykdo vidaus viešąją diplomaciją – tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos politikų ir valdžios institucijų priimtų sprendimų ir teisės aktų pakeitimų, padėjusių visuomenininkams įvykdyti savo bei Lietuvos visuomenės tikslus, vertinimas.

3.2. Lietuvos valdžios parama Lietuvos įžymybių iniciatyvoms

Kalbant apie Lietuvos valdžios paramą šios šalies įžymybių iniciatyvoms, svarbu paminėti Lietuvoje ir visame pasaulyje plačiai nuskambėjusią A. Tapino ir „Laisvės TV“ organizuotą iniciatyvą „Susimetam Bayraktarui“, apie kurią buvo paskelbta 2022 m. gegužės 12 d. A. Tapino asmeninėje Facebook paskyroje.¹¹² Socialinių tinklų įrašė visuomenininkas savo sekėjus informavo apie įvykusį savo susitikimą su Lietuvos krašto apsaugos ministru Arvydu Anušausku ir viceministru Viliumi Semeška, kurio metu kalbėtasi apie potencialų turkiško bepiločio karinio orlaivio „Bayraktar“ pirkimą Ukrainai panaudojant iš Lietuvos visuomenės surinktas lėšas. Siekiant šio tikslo Krašto apsaugos ministerija A. Tapinui pažadėjo susisiekti su Turkijos valstybinėmis institucijomis bei išsiaiškinti galimas tokio sandorio įgyvendinimo galimybes. Praėjus maždaug dviem savaitėms po susitikimo, Krašto apsaugos ministerija informavo A. Tapiną, kad Turkijos gynybos ministras ir šios šalies bendrovė „Baykar Machine“ sutinka Lietuvos institucijoms parduoti „Bayraktar“ droną už 5 mln. eurų.¹¹³ Gavęs patvirtinimą, A. Tapinas paskelbė per įmonę „Laisvės TV“ renkantis reikiamą pinigų sumą, kurią Lietuvos visuomenė surinko per kiek daugiau nei tris dienas.¹¹⁴

¹¹² Tapinas, A. (2022 m. gegužės 12 d.). *Ką tik iš susitikimo su krašto apsaugos ministru Arvydu Anušausku ir viceministru Viliu Semeška. Labai produktyviai pakalbėjom, susidėliojom procedūras, kaip.* [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas/posts/k%C4%85-tik-i%C5%A1-susitikimo-su-kra%C5%A1to-apsaugos-ministru-arvydas-anu%C5%A1auskas-ir-viceminis/10225524721938176/> [Žiūrėta: 2025-04-08].

¹¹³ Tapinas, A. (2022 m. gegužės 25 d.). *Mūsų laikas atėjo Lietuvos ir Turkijos gynybos ministerijos uždegę žalią šviesą, pats gamintojas pasakė – taip. Ir dabar galvoje skamba tik.* [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas/posts/pfbid02FRsXKVQPQfEPDRwFkBSKPttuuHmiGqgaMD3pAYed2LShNcGVWwVTazgyG3cuHhemzI> [Žiūrėta: 2025-04-08].

¹¹⁴ *Per tris dienas A. Tapinas surinko 5 mln. eurų: Ukrainai dovanos garsųjį „Bayraktar“.* (2022 m. gegužės 28 d.). 15min.lt. <https://www.15min.lt/zmones/naujiena/lietuva/per-tris-dienas-a-tapinas-surinko-5-mln-euru-ukrainai-dovanos-garsuji-bayraktar-1050-1686318> [Žiūrėta: 2025-04-08]

Ši istorija – geras įžymybės ir valstybinių institucijų bei pareigūnų bendradarbiavimo sėkmės pavyzdys, įrodantis kad Lietuvos valdžia palaikė A. Tapino iniciatyvas. Tai, kad A. Tapinas šiai savo iniciatyvai turėjo valdžios palaikymą, įrodo ne tik susitikimai su Krašto apsaugos ministerijos vadovybe derinant „Bayraktar“ pirkimo klausimą ir ministerijos planuota vykdyti kovinio drono pirkimo procedūra, bet ir tai, kad tiesioginių *Youtube* platformoje 2022 m. gegužės 26 d. ir 28 d. vykdytų „Laisvės TV“ transliacijų metu sveikinimo žodį tarė ir plačiau apie lietuvių renkamą paramą su A. Tapinu kalbėjo ne tik krašto apsaugos ministras A. Anušauskas, bet ir premjerė Ingrida Šimonytė, juokavusi, kad nupirkus „Bayraktar“ – kitas A. Tapino ir Lietuvos visuomenės žingsnis turėtų būti amerikiečių naikintuvo „F-35“ Ukrainai pirkimas.¹¹⁵ Ši Ukrainos palaikymo akcija taip pat patvirtina faktą, kad nuo veiksmų savo valstybės viduje stipriai priklauso viešosios diplomatijos sėkmė užsienyje. Šį teiginį galima pagrįsti remiantis informacija, kad apie Lietuvos visuomenės renkamą paramą „Bayraktar“ dronui rašė ir interviu su A. Tapinu darė tokie tarptautiniai naujienų portalai kaip CNN, Reuters ir Skynews, todėl tokiu būdu žinia apie lietuvių iniciatyvą pasklido po visą pasaulį ir, tikėtina, pagerino Lietuvos tarptautinį įvaizdį. Taip pat tiesioginę padėką dėl šios iniciatyvos Lietuvai perdavė ir patys ukrainiečių kariai, teigę, kad už tokius veiksmus Lietuva turėtų būti įrašyta į Ukrainos istorijos knygas¹¹⁶, o Turkija, likusi sužavėta mažos šalies iniciatyva, „Bayraktar“ orlaivį Ukrainai nusprendė padovanoti, todėl Lietuvos visuomenės surinkti pinigai buvo panaudoti aprūpinti šį orlaivį papildoma ginkluote bei suteikti humanitarinę pagalbą Ukrainai.¹¹⁷

Verta atkreipti dėmesį ir į Lietuvos politikų bei valstybinių institucijų išreikštą palaikymą kitoms šiame darbe vertinamoms įžymybėms ir jų iniciatyvoms. Pažymėtina, kad apie didžiausio Lietuvoje paramos Ukrainai fondo vadovo J. Ohmano asmeninius susitikimus su aukščiausiais Lietuvos valdžios pareigūnais, išskyrus šiame darbe jau minėtą 2018 m. vykusį šio asmens susitikimą su Prezidente Dalia Grybauskaite, žiniasklaidoje informacijos nėra daug. Vis dėlto, tai, kad Lietuvos valdžia šiuo visuomenininku ir jo valdomu fondu pasitiki, įrodo keli kiti faktai ir šaltiniai. Visų pirma, oficialioje Krašto apsaugos ministerijos svetainėje aiškiai nurodoma, kad asmenims, siekiantiems Ukrainai organizuoti nedidelės apimties ginkluotės paramą, rekomenduojama kreiptis į organizaciją „Mėlyna ir Geltona“.¹¹⁸ Tai įrodo, kad Krašto apsaugos ministerija, būdama svarbiausia Lietuvos valstybine gynybos institucija, palaiko J. Ohmano valdomos organizacijos veiklą, o šį faktą patvirtina

¹¹⁵ LaisvėsTV. (2022 m. gegužės 28 d.). *5 milijonai per 3,5 dienas! | Susimetam Bayraktarui | #bayraktarasUkrainai | Speciali transliacija* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=V9YslWNy1TE> [Žiūrėta: 2025-04-08]

¹¹⁶ Tapinas, A. (2022 m. gegužės 27 d.). *Už 5 milijonus mes perkam ne tik Bayraktarą Ukrainai. Mes perkam pasaulio dėmesį, kad paprasti vienos mažos nacijos žmonės nesitaiksto.* [Video]. Facebook. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas/videos/576156553829421> [Žiūrėta: 2025-04-08]

¹¹⁷ Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. (2022 m. birželio 2 d.). *Turkija nusprendė bepilotų orlaivį „Bayraktar“ Lietuvai padovanoti.* kam.lt. <https://kam.lt/turkija-nusprendė-bepiloti-orlaivi-bayraktar-lietuvai-padovanoti/> [Žiūrėta: 2025-04-08]

¹¹⁸ Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. *Organizuojame didelį ginkluotės paramą, kurią norėtume perduoti Ukrainos kariams. Kaip tai padaryti?.* kam.lt. <https://kam.lt/duk/organizuojame-dideli-ginkluotes-parama-kuria-noretume-perduoti-ukrainos-kariams-kaip-tai-padaryti/> [Žiūrėta: 2025-04-08]

ir buvusio krašto apsaugos ministro A. Anušausko 2022 m. viduryje naujienų portalui *Delfi* atskleista informacija, kurioje teigiama, kad krašto apsaugos ministras 1,2 proc. savo gyventojų pajamų mokesčio dalį kiekvienais metais reguliariai perveda organizacijai „Mėlyna ir Geltona“.¹¹⁹ Pažymėtina ir tai, kad ir premjerė I. Šimonytė 2024 m. balandžio 5 d. savo asmeninėje socialinio tinklo X paskyroje pasidalino nuotrauka, kurioje ji, kartu su Ukrainos ministru pirmininku Denys Shmyhal, susitikę su J. Ohmanu, pastarajam ir „Mėlyna ir Geltona“ organizacijai dėkojo už Ukrainai renkamą paramą.¹²⁰ Tai patvirtina prie šios nuotraukos pridėtas komentaras, kuriame ministrė pirmininkė pabrėžė, kad yra dėkinga daugiau nei dešimtmetį veikiančiai nevyriausybinei organizacijai ir jos vadovui ne tik už jų indėlį į Ukrainos pergalę, bet ir už J. Ohmano investiciją į visos Europos saugumą. Atsižvelgiant į tai, galima patvirtinti teiginį, kad J. Ohmanas dėl savo vykdomų iniciatyvų tiriamuoju laikotarpiu turėjo Lietuvos valdžios palaikymą.

Galiausiai, kalbant apie humoristą O. Šurajevą, svarbu akcentuoti plačiai žiniasklaidoje aptartą 2022 m. kovo 30 d., kelios savaitės po visapusės Rusijos invazijos į Ukrainą, įvykusį jo susitikimą su premjere I. Šimonyte, kurį premjerė oficialiai įregistravo savo politinėje darbotvarkėje. Nors tiksli informacija, apie ką kalbėjosi šie du asmenys, neatskleidžiama, galima samprotauti, kad ministrė pirmininkė su komiku kalbėjosi apie kelios dienos iki šio susitikimo O. Šurajevu organizuotą protestą Lietuvos pasienyje su Baltarusija prieš baltarusiškų ir rusiškų sunkvežimių įvažiavimą į Lietuvos Respublikos teritoriją.¹²¹ Nepaisant neatskleidžiamų susitikimo detalių, jį galima būtų vertinti, jei ne kaip O. Šurajevu palaikymą, tai kaip viešą premjerės O. Šurajevu ir jo veiklą pripažinimą. Nepaisant to, palaikymą patvirtina ne kartą I. Šimonytės socialiniuose tinkluose skelbti įrašai, kuriuose ji dėkojo ir agitavo visuomenę prisidėti prie įvairių Ukrainos palaikymo iniciatyvų atskirai išskirdama ir humoristo valdomą „1k paramos fondą“¹²², o 2023 m. pradžioje, O. Šurajevui laimėjus apdovanojimą Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto įsteigtoje nominacijoje 2022 m. „Metų valstybės kūrėjas“, ministrė pirmininkė savo Facebook paskyroje šiam visuomenininkui skyrė atskirą padėką, teigdama: „Dėkoju Olegui, kurį pažįstu seniai, kad jis leido ir kitiems pamatyti

¹¹⁹ Anušauskas paaiškino, kodėl pakeitė nuomonę ir susiginčijo su premjere. (2022 m. birželio 8 d.). *Delfi*. <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/anusauskas-paaiskino-kodel-pakeite-nuomone-ir-susigincio-su-premjere-90420491> [Žiūrėta: 2025-04-08]

¹²⁰ Šimonytė, I. (2024 m. balandžio 5 d.). *Lithuanians know that Europe's future depends on Ukrainians who are holding the frontline of freedom. Our joint responsibility to give*. [nuotrauka]. X. <https://x.com/IngridaSimonyte/status/1776233442520318200> [Žiūrėta: 2025-04-09]

¹²¹ Vasiliauskas, M. (2022 m. kovo 30 d.). Ingrida Šimonytė susitiko su Olegu Šurajevu: „Ji man neoficialiai sakė, kad Lietuva neturi raudonų linijų“. tv3.lt. <https://www.tv3.lt/naujiena/video/ingrida-simonyte-susitiko-su-olegu-surajevu-ji-man-neoficialiai-sake-kad-lietuva-neturi-raudonu-liniju-n1159665> [Žiūrėta: 2025-04-09]

¹²² Šimonytė, I. (2022 m. lapkričio 15 d.). *Po 1990-ųjų kovo 11-osios gimimo diena jau niekada nėra tokia svarbi, kaip iki jos, bet geri žmonės niekada neleidžia jos*. [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/ingrida.simonyte1/posts/pfbid02CukTS2VEmZxu5fDDNh2ha7YRQcUq2AP5Fg2SqEZ3PHGXTTPoaaKtX6kgXRmuMu3fl>; Šimonytė, I. (2023 m. lapkričio 15 d.). *Karas neturi jokių teigiamų pusių, kiek apie tai begalvotum. O štai gimtadienis, pasirodo, gali turėti. Ir tą labiausiai supratau pernai*. [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/ingrida.simonyte1/posts/pfbid02YWqvyky9Z7Y3P8f7GenXi7W2NGnRAW4MDn5tFEL4k4bnPpgn2c4oDLS5wVGQ4fJKTl> [Žiūrėta: 2025-04-10]

savo širdį. [...] [A]š mielai duosiu Olegui patarimą, kurio jam nereikia - kai žinai, kad darai teisingą darbą, tiesiog jį daryk toliau“, papildomai prie įrašo pridėjusi ir „1k paramos fondo“ banko sąskaitą.¹²³ Atsižvelgiant į tai, kad I. Šimonytė tuo metu užėmė Lietuvos premjerės postą ir buvo valdančiosios politinės partijos Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų lyderė, suformavusi Lietuvą valdžiusiąją koaliciją, galima teigti, kad toks išskirtinis jos dėmesys O. Šurajevui bei jo vykdomų Ukrainos palaikymo iniciatyvų palaikymas atitiko ir XVIII-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės poziciją, kas patvirtina faktą, kad šis visuomenininkas ir jo paramos Ukrainai rinkimo akcijos tiriamuoju laikotarpiu turėjo Lietuvos valdžios palaikymą.

Įvertinus Lietuvos politikų palaikymą kiekvienam iš tiriamųjų asmenų ir jų vykdytoms iniciatyvoms, reikšminga atkreipti dėmesį ir į tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos Respublikos Seime priimtus teisės aktų pakeitimus, sudariusius palankesnes sąlygas šiame darbe tiriamoms Lietuvos įžymybėms įgyvendinti paramos Ukrainai iniciatyvas. Visų pirma, atkreiptinas dėmesys, kad 2022 m. kovo 9 d. Seime buvo pritarta Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo¹²⁴ pakeitimams, kuriais įteisinta galimybė Lietuvoje registruotiems juridiniams asmenims paprastesnėmis sąlygomis teikti paramą subjektams, registruotiems šalyse, patiriančiose karinę agresiją. Kaip skelbiama Lietuvos Respublikos finansų ministerijos spaudos pranešime, įstatymų projektas parengtas atsižvelgiant į „Rusijos karinę agresiją prieš demokratišką Ukrainą, siekiant sudaryti geresnes sąlygas Lietuvoje veikiantiems juridiniams asmenims tiesiogiai teikti paramą Ukrainos paramos gavėjams pasinaudojant mokesčių lengvata.¹²⁵ Atsižvelgiant į tai, kad A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo vykdytų iniciatyvų pagrindinis tikslas – paramos rinkimas ir jos perdavimas karinę agresiją patiriančiai Ukrainai, o šios iniciatyvos buvo įgyvendintos per Lietuvoje įsteigtus juridinius asmenis: VšĮ „Laisvės TV“, VšĮ „Mėlyna ir Geltona“ bei VšĮ „Vienas k paramos fondas“, galima daryti išvadą, kad Labdaros ir paramos įstatymo pakeitimai prisidėjo prie A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo tikslų, susijusių su paramos Ukrainai surinkimu, ir visuomenės interesų įgyvendinimo. Panašią išvadą galima daryti atsižvelgiant ir į Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimus, įsigaliojusius 2022 m. gegužės 5 d.¹²⁶, kuriais buvo įteisinta, kad Lietuvoje veikiančios paramos organizacijos prekes ir paslaugas, skirtas Ukrainos karo ir nelaimių aukoms, galėtų įsigyti netaikant

¹²³ Šimonytė, I. (2023 m. sausio 12 d.). *Daug kartų šitoje sienoje buvo mano rašyta apie Ukrainą, paramą Ukrainai ir žmones, kurie svarbiausiu darbu šiandien pasirinko pagalbą Ukrainos*. [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/ingrida.simonyte1/posts/pfbid0DrTwgnWVKBKEhytSgEWVMErTe3to8PPmtraYPmU3p2qCADdmbWg4ABdsNpP2MNV3l> [Žiūrėta: 2025-04-10]

¹²⁴ 2022 m. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIV-944. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d6919713a5fc11ecaf79c2120caf5094> [Žiūrėta: 2025-04-10]

¹²⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministerija. (2022 m. kovo 17 d.). *Seime priimtos Labdaros ir paramos įstatymo pataisos*. finmin.lrv.lt. <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/seime-priimtos-labdaros-ir-paramos-istatymo-pataisos/> [Žiūrėta: 2025-04-10]

¹²⁶ 2022 m. balandžio 26 d. Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 papildymo 50-1 straipsniu ir 2 priedo pakeitimo įstatymas Nr. XIV-1056. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b8249eb2c56111ecb69ea7b9ba9d787b?jfwid=e5xne17je> [Žiūrėta: 2025-04-11]

pridėtinės vertės mokesčio. Atsižvelgiant į tai, kad šiame darbe tiriamos įžymybės per tiriamąjį laikotarpį Ukrainai surinko paramos už daugiau nei 10 mln. eurų, šis teisės akto pakeitimas lėmė, kad didžioji dalis surinktų pinigų nukeliavo Ukrainos reikmėms, o nesugrįžo atgal į Lietuvos biudžetą.

Apibendrinant šiame poskyryje pateiktą informaciją, Lietuvos valdžios institucijos ir politikai, iš kurių aktyviausi buvo krašto apsaugos ministras A. Anušauskas ir premjerė I. Šimonytė, tiriamuoju laikotarpiu A. Tapinui, J. Ohmanui bei O. Šurajevui padėjo organizuoti, skatino ir viešai palaikė šių visuomenininkų ir jų valdomų nevyriausybinių organizacijų paramos Ukrainai ir jos piliečiams rinkimą, kas leidžia patvirtinti teiginį, kad Lietuvos valdžia tiriamuoju laikotarpiu rėmė ir sudarė šiame darbe vertinamoms Lietuvos įžymybėms palankias sąlygas sėkmingam vykdytų iniciatyvų įgyvendinimui. Remiantis šiuo patvirtinimu, praėjusiame poskyryje pateikta išvada, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevas tarnavo Lietuvos visuomenės interesams, ir teoriniu pagrindu, pabrėžiančiu, kad tarnavimas visuomenės interesams ir vietos valdžios palaikymas yra pagrindinės vidaus viešosios diplomatijos vykdymo sąlygos, galima **patvirtinti II-ąją šio tyrimo hipotezę**, jog šiuos visuomenininkus galima priskirti prie viešąją diplomatiją vykdančių subjektų.

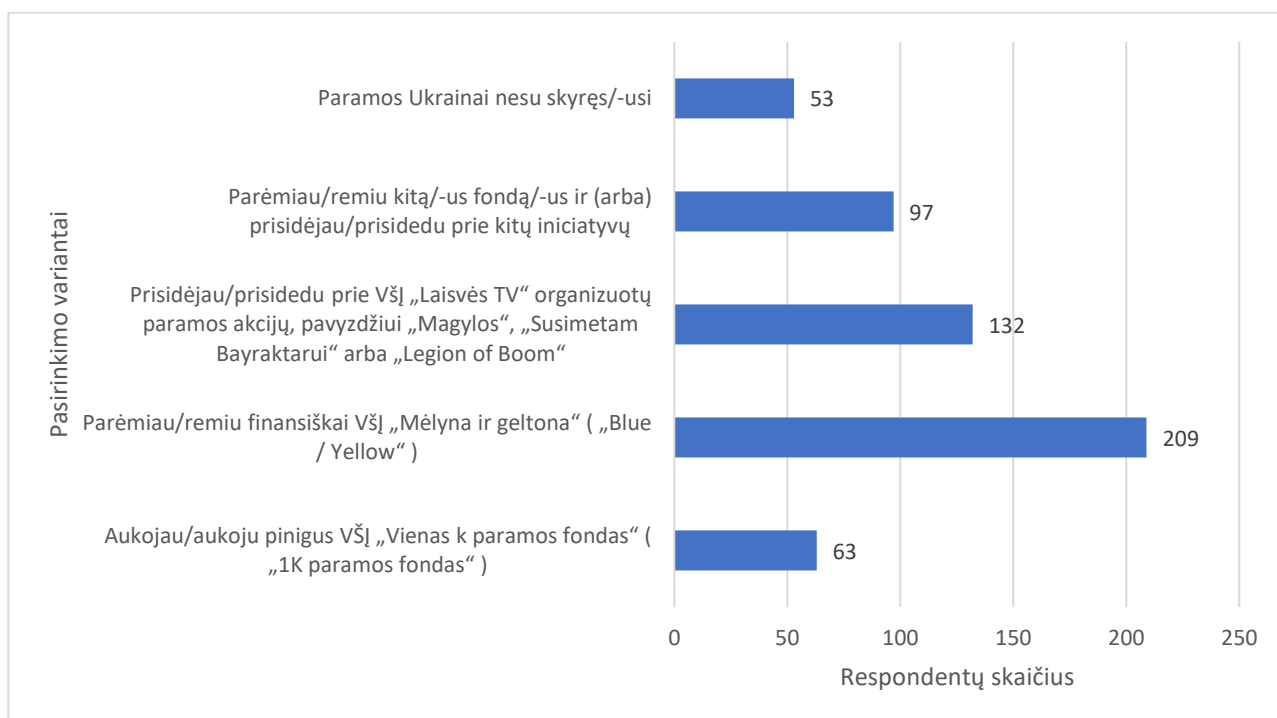
4. LIETUVOS ĮŽYMYBIŲ VIDAUS VIEŠOSIOS DIPLOMATIJOS VERTINIMAS

Įvykdžius pirmuosius tris šio tyrimo uždavinius, galima pereiti prie A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo įtakos vertinimo didinant Lietuvos visuomenės informuotumą apie Ukrainoje vykstantį karą ir renkant lėšas, skirtas teikti pagalbą Ukrainai ir jos piliečiams. Siekiant įvykdyti šį uždavinį, 2025 m. kovo 26 d. – 2025 m. balandžio 17 d. buvo vykdyta Lietuvos visuomenės apklausa.¹²⁷ Apklaustos vykdymo metu buvo apklausti 313 respondentai, kurių atsakymai apibendrintai pateikti šio darbo **1 – 7 prieduose**. Siekiant surinkti atsakymus, apklausa buvo viešai paskelbta įvairiose socialinio tinklo *Facebook* grupėse, taip pat socialiniame tinkle *Instagram*.

Vertinant apklaustos rezultatus, matoma, kad net 83,1 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad yra prisidėję prie bent vieno iš paramą Ukrainai skiriančių fondų ir (arba) Ukrainos palaikymo iniciatyvų (žr. **2 paveikslą ir 1 priedą**), o tai rodo, kad didžioji dalis lietuvių ne tik palaiko Ukrainos palaikymo iniciatyvas, bet ir patys noriai į jas įsitraukia. Kiek daugiau nei du trečdaliai arba 66,8 proc. apklaustųjų nurodė, kad yra parėmę J. Ohmano valdomą „Mėlyna ir Geltona“ paramos fondą, 42,2 proc. yra prisidėję prie A. Tapino ir „Laisvės TV“ organizuotų paramos akcijų, pavyzdžiui „Magylos“, „Susimetam Bayraktarui“ arba „Legion of Boom“, maždaug penktadalis arba 20,1 proc. yra aukoję pinigus O. Šurajevo „1K paramos fondui“, o 31 proc. respondentų nurodė, kad savo lėšas Ukrainai yra skyrę pasinaudodami kitų paramos fondų teikiamomis paslaugomis.

¹²⁷ Mikelevičius, D. (2025). *Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai*. <https://docs.google.com/spreadsheets/d/12opRiQTIJUAX--yb9J6lDbYN6R1sYGW27CH3acjpIQ/>

2 paveikslas. Prie kurių paramos Ukrainai fondų ir (arba) iniciatyvų prisideda Lietuvos visuomenė

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Pažymėtina, kad beveik pusė arba 48,24 proc. visų apklaustųjų arba 58,1 proc. visų Ukrainą bent kartą parėmusių asmenų nurodė šiai šaliai paramą skyrę ne vieną kartą, prisidedami prie kelių paramos Ukrainai fondų ir (arba) iniciatyvų. Atsižvelgiant į tai galima teigti, kad Lietuvos gyventojai, be to, kad Ukrainos suvereniteto bei teritorinio vientisumo klausimą laiko Lietuvos viešuoju interesu, prie paramos šiai valstybei skyrimo prisideda ne vieną kartą naudodami skirtingas A. Tapino, J. Ohmano, O. Šurajevo ir kitų asmenų ir nevyriausybinių organizacijų specialiai šiam tikslui sukurtas platformas ir iniciatyvas. Vien tai, kad šiame darbe tiriamos Lietuvos įžymybės yra Ukrainos paramos fondų, aktyviai naudojamų Lietuvos visuomenės, įkūrėjai bei paramos akcijų, į kurias įsitraukia didžioji dalis Lietuvos gyventojų, iniciatoriai, leidžia daryti prielaidą, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevas prisidėjo prie Lietuvos visuomenės aukojimo Ukrainai. Nepaisant to, siekiant tiksliai įvertinti kiekvienos iš šių įžymybių vaidmenį naujojoje viešojoje diplomatijoje ir jų indėlį didinant Lietuvos visuomenės informuotumą apie Ukrainoje vykstantį karą bei renkant lėšas, skirtas teikti pagalbą Ukrainai ir jos piliečiams, svarbu išanalizuoti vykdytos apklausos metu surinktus atsakymus į klausimus, orientuotus į konkrečiai kiekvieną iš šių asmenų.

Svarbu akcentuoti, kad atsakymai, kuriuose respondentų prašoma šių Lietuvos visuomenės veikėjų daromą įtaką įsivertinti kiekybiškai, bus analizuojami taikant **kiekybinę analizę**, o atsakymai į atvirus apklausos klausimus, kuriuose respondentų buvo prašoma įvardinti pagrindines priežastis, kodėl, jų nuomone, A. Tapinas, J. Ohmanas arba O. Šurajevas padarė jiems įtaką, bus analizuojami remiantis **indukciniu turinio analizės metodu**. Naudojant indukcinį turinio analizės metodą

atsakymai arba jų dalys yra koduojamos ir priskiriamos iš anksto nenustatytoms kategorijų grupėms, kylančioms iš gautų duomenų stebėjimo ir analizės. Tokiu būdu tą pačią reikšmę turintys skirtingi respondentų atsakymai yra priskiriami tai pačiai kategorijų grupei. Šis tyrimo metodas pasirinktas todėl, kad leidžia veiksmingai sisteminti didelės apimties turinį į kelias platesnes kategorijas, leidžiančias lengviau išskirti pagrindines ir svarbiausias priežastis, kodėl ir kaip kiekviena iš šiame darbe tiriamų įžymybių prisidėjo prie Lietuvos žmonių apsisprendimo Ukrainai skirti pinigų.

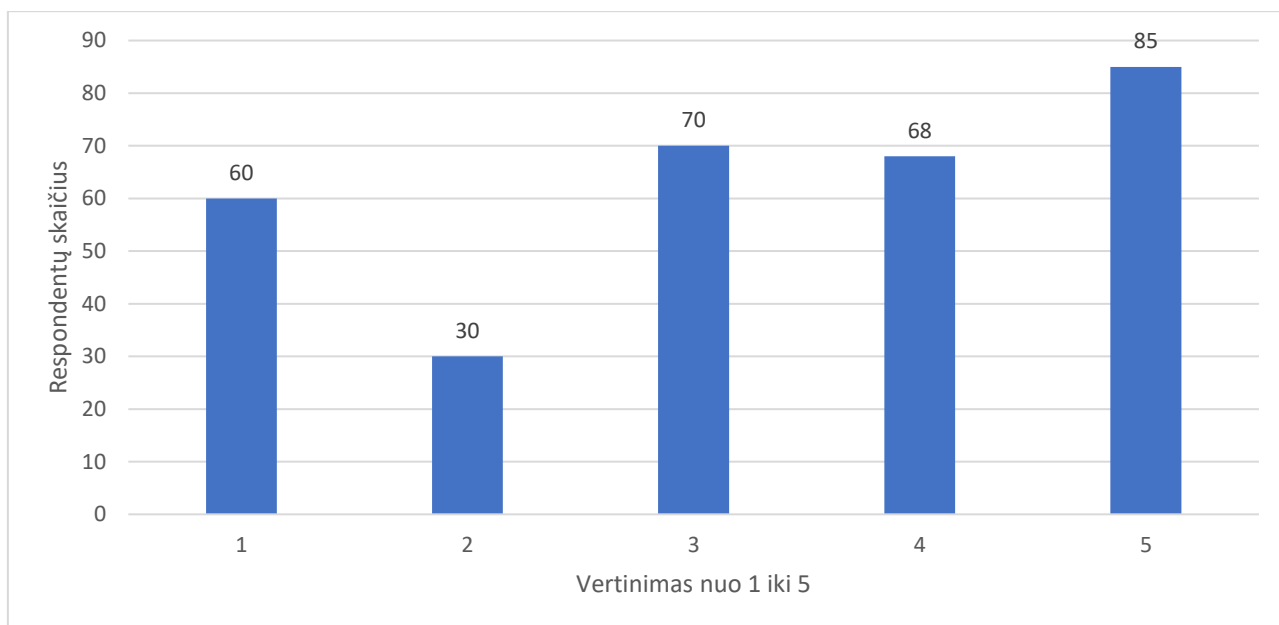
4.1. Andriaus Tapino ir jo vykdytų iniciatyvų vertinimas

Kaip jau išsiaiškinta antrame šio darbo skyriuje, A. Tapiną, lyginant su kitomis šiame darbe vertinamomis įžymybėmis, socialiniuose tinkluose seka didžiausias kiekis žmonių. Didelį šio asmens populiarumą Lietuvoje patvirtina ir atliktos apklausos duomenys, kurie rodo, kad socialiniuose tinkluose jį seka 70,3 proc. visų apklaustųjų (žr. **2 priedą**). Vertinant duomenis pastebėta, kad 95,8 proc. ši visuomenininką sekančių žmonių yra bent kartą paaukoję savo pinigus Ukrainai, o šis skaičius yra dar didesnis tarp tų, kurie nurodė ne tik A. Tapiną sekantys, bet ir reguliariai skaitantys jo skelbiamą turinį, t. y. 98,5 proc. Šie procentai leidžia samprotauti, kad A. Tapinas galėjo paskatinti savo sekėjus prisidėti prie Ukrainos palaikymo iniciatyvų, tačiau tokią išvadą daryti dar yra per anksti, atsižvelgiant į tai, kad Ukrainą palaikantys lietuviai A. Tapiną gali sekti todėl, kad jiems yra tiesiog priimtinas šio visuomenininko skelbiamas turinys. Tokią potencialią riziką leidžia pagrįsti tai, jog didesnė A. Tapiną sekančių žmonių dalis – 80,5 proc. – yra parėmę „Mėlyna ir Geltona“ paramos fondą, priklausantį J. Ohmanui, lyginant su 55 proc. A. Tapino sekėjų, nurodžiusių esantys prisidėję prie pačio A. Tapino organizuotų iniciatyvų. Nepaisant to, tai taip pat gali reikšti, jog A. Tapino daroma įtaka yra tokia didelė, kad jis įtikina žmones prisidėti ne tik prie jo asmeniškai inicijuotų paramos Ukrainai akcijų, tačiau ir kitų asmenų valdomų paramos fondų, ypač atsižvelgiant į tai, kad šis visuomenininkas su „Mėlyna ir Geltona“ bendradarbiavo kartu vykdydamas akciją „Radarom“, kurios metu savo socialiniuose tinkluose A. Tapinas dalinosi šios organizacijos banko sąskaitomis. Atsižvelgiant į tai bei siekiant patvirtinti arba paneigti A. Tapino įtaką, apklausoje respondentų buvo prašoma penkiabalėje sistemoje (kurioje 1 – „Įtakos nepadarė“, o 5 – „Turi didelę įtaką“) įvertinti, kokią įtaką, jų manymu, šis visuomenininkas padarė jų: a) žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir (arba) šio karo daromą įtaką Lietuvai; bei b) apsisprendimui Ukrainai skirti paramą.

Vertinant visų apklaustų asmenų pateiktus atsakymus dėl A. Tapino padarytos įtakos jų žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą (žr. **3 paveikslą**), pažymėtina, kad pateiktų atsakymų vidurkis siekė 3,28 iš 5, kas simbolizuoja, kad šis visuomenininkas Lietuvos visuomenei turėjo daugiau nei vidutinę įtaką jų supratimui apie tai, kas vyksta Ukrainoje ir kaip šis karinis konfliktas gali paveikti situaciją Lietuvoje. Šis skaičius yra aukštesnis tarp A. Tapiną socialiniuose tinkluose sekančių asmenų (žr. **4**

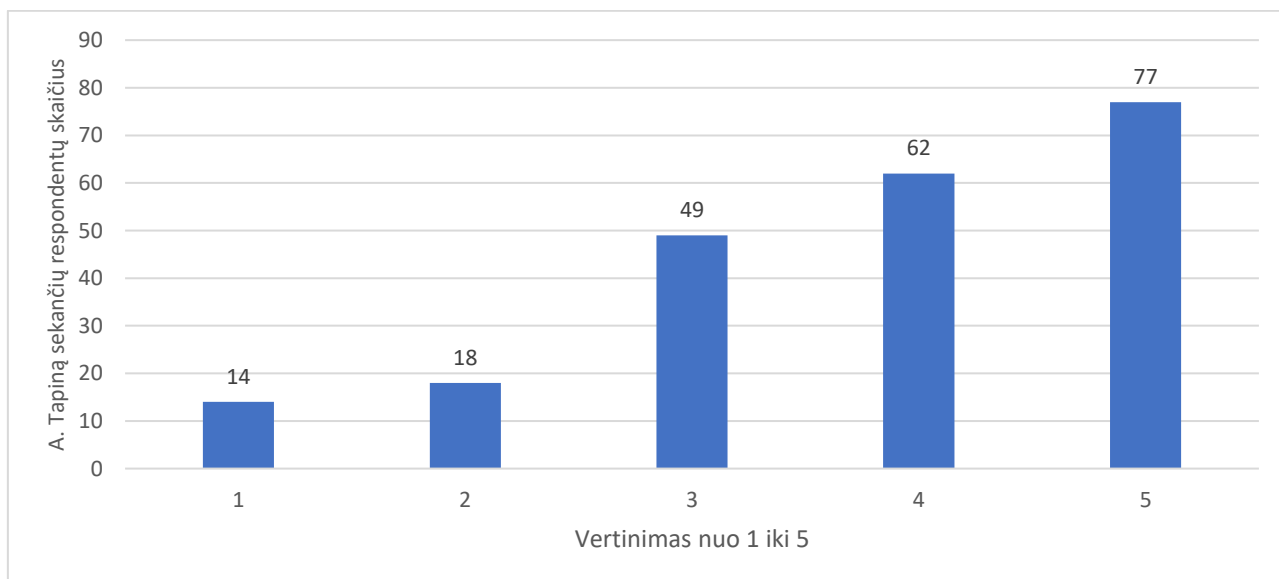
paveikslą), kurių atsakymų vidurkis siekė 3,77 iš 5. Nors A. Tapino nesekantiems asmenims ši Lietuvos įžymybė yra padariusi mažesnę įtaką, ką patvirtina ir tokių asmenų atsakymų į šį klausimą vidurkis, siekiantis vos 2,11, verta atkreipti dėmesį į tai, kad ir tarp šių asmenų buvo 15,05 proc. tokių, kurie nurodė didesnę (įvertinimas „4“) arba didelę (įvertinimas „5“) A. Tapino įtaką jų turimoms žinioms šiuo klausimu. Tai įrodo, kad šios Lietuvos įžymybės komunikacijos sklaida yra efektyvi, neapsiribojanti tik socialiniais tinklais ir daranti teigiamą įtaką ne tik turimiems socialinių tinklų sekėjams, bet ir platesniam Lietuvos visuomenės ratui.

3 paveikslas. *A. Tapino įtaka Lietuvos visuomenės informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą*

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

4 paveikslas. *A. Tapino įtaka savo sekėjų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą*

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

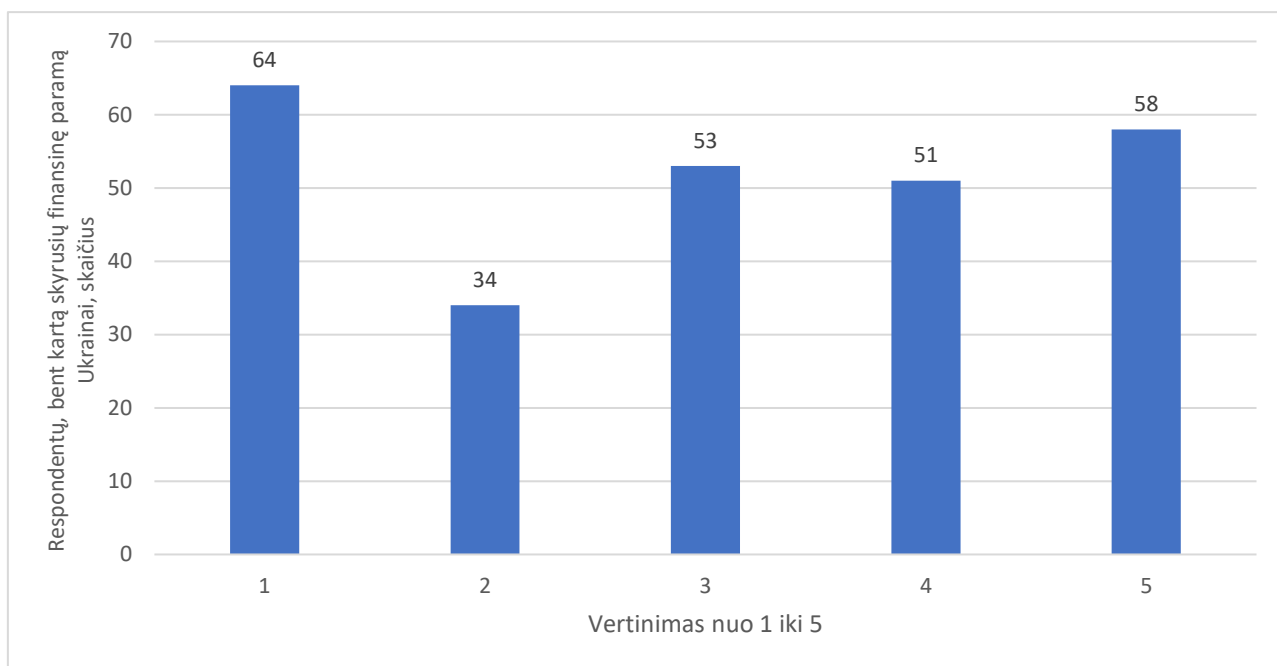
Analizuojant atsakymus į apklausos klausimą, kuriame respondentų buvo prašoma nurodyti, kokią įtaką A. Tapinas padarė jų apsisprendimui Ukrainai teikti paramą, buvo svarbu atsirinkti ir interpretuoti tik tų respondentų, kurie bent kartą yra Ukrainai teikę paramą, atsakymus. Vertinant juos pastebėta 3,02 iš 5 taško vidurkį siekianti įtaka. Šis skaičius rodo, kad didesnė Lietuvos visuomenės dalis mano, kad A. Tapinas labiau prisidėjo prie jų žinių ir supratimo apie Ukrainoje vykstantį karą formavimo, nei prie jų apsisprendimo šiai šaliai aukoti lėšas. Nepaisant to, šios skaitinės reikšmės nereikėtų nuvertinti. Atkreiptinas dėmesys, kad iš pirmo įspūdžio šis skaičius gali signalizuoti, kad A. Tapinas prie žmonių apsisprendimo Ukrainai aukoti pinigų prisidėjo nestipriai, tačiau 58 asmenys, arba 22,3 proc. visų bent kartą Ukrainai aukojusių apklaustųjų, nurodė, kad jis arba jo vykdoma iniciatyva buvo viena pagrindinių priežasčių, paskatinusių Ukrainai suteikti finansinę paramą, o 49 asmenys, arba 18,8 proc. visų bent kartą Ukrainai paramą skyrusių žmonių, šią įtaką įvertino kaip didelę vertinimo skalėje pasirinkdami atsakymo variantą „4“ (žr. **5 paveikslą**).

Svarbu paminėti ir tai, jog A. Tapiną kaip pagrindinę priežastį arba šio asmens didelę įtaką savo apsisprendimui Ukrainai skirti paramą nurodė 31,3 proc. Ukrainai paramą skyrusių žmonių, kurie prie A. Tapino asmeniškai vykdytų paramos Ukrainai iniciatyvų nurodė neprisidėję, o tai patvirtina teiginį, kad šio visuomenininko įtaka Lietuvoje yra tokia didelė, kad jis geba paskatinti žmones pasitikėti ir paramą Ukrainai teikti per kitų asmenų valdomas platformas. Atsižvelgiant į šio darbo 2 skyriuje išdėstytą Driessens mintį, jog viena pagrindinių įžymybių savybių yra žinomumas, kurį šie asmenys pasiekia dažniau už kitus pasirodydami žiniasklaidoje ir kuris gali būti transformuojamas į ekonominį, socialinį arba kitą kapitalą, bei tai, jog A. Tapinas yra daugiausiai sekėjų socialiniuose tinkluose turintis ir dažniausiai žiniasklaidoje aptariamas asmuo iš visų šiame darbe vertinamų įžymybių, egzistuoja tikimybė, kad A. Tapinas, kalbėdamas apie kitus Ukrainos fondus, prie jų sėkmės prisideda labiau nei patys šių fondų įkūrėjai, kurie žinomumą, todėl ir ekonominį bei socialinį kapitalą turi mažesnį. Kadangi A. Tapinas kartu su J. Ohmanu vykdė akciją „Radarom“, kurios metu lėšos buvo renkamos „Blue / Yellow“ organizacijos banko sąskaitoje, šį teiginį galima bus patikrinti kitame poskyryje, kuriame bus vertinama J. Ohmano daroma įtaka.

Kaip buvo minėta vertinant A. Tapino įtaką šviečiant Lietuvos gyventojus Ukrainoje vykstančio karo tema, taip ir vertinant jo įtaką Lietuvos gyventojų apsisprendimui Ukrainai skirti lėšas, pastebima, kad A. Tapiną socialiniuose tinkluose sekantys žmonės šio visuomenininko indėlį į jų apsisprendimą Ukrainai skirti pinigų vertina palankiau nei šio asmens nesekantys žmonės. Šį faktą pagrindžia duomenys, rodantys, kad 102 iš 207 arba 49,3 proc. A. Tapiną socialiniuose tinkluose sekančių ir bent kartą paramą Ukrainai skyrusių žmonių šį visuomenininką nurodė kaip didelę arba vieną pagrindinių priežasčių, paskatinusių prisidėti prie Ukrainos palaikymo iniciatyvų (žr. **6 paveikslą**), o bendras šių asmenų A. Tapino įtakos jų apsisprendimui Ukrainai skirti pinigų vidurkis siekia 3,35 iš 5. Palyginimui, šis skaičius tarp A. Tapino nesekančių žmonių yra 1,72 iš 5, o jį lėmė

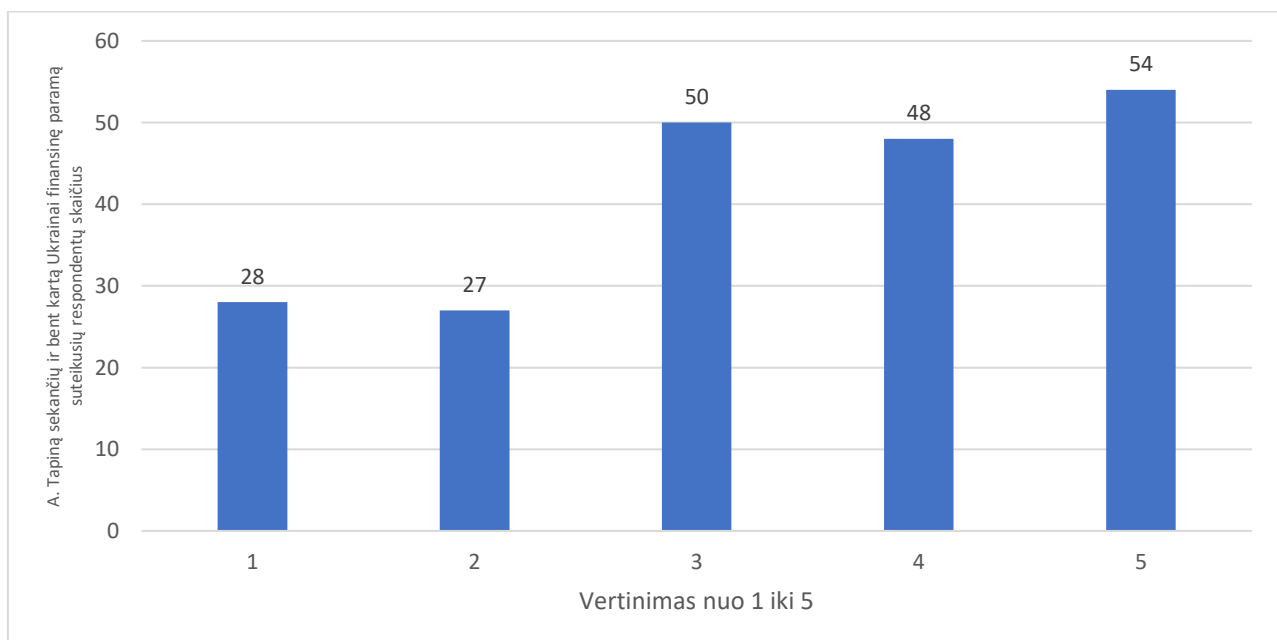
tai, kad net 67,9 proc. šios įžymybės socialiniuose tinkluose nesekančių respondentų nurodė, kad A. Tapinas įtakos jų apsisprendimui paaukoti pinigų Ukrainai nepadarė.

5 paveikslas. *A. Tapino įtaka Lietuvos visuomenės apsisprendimui Ukrainai aukoti pinigų*

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

6 paveikslas. *A. Tapino įtaka savo sekėjų apsisprendimui Ukrainai aukoti pinigų*

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Įvertinus A. Tapino įtaką Lietuvos visuomenės informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą bei žmonių apsisprendimui šiai šaliai skirti lėšas, kitas žingsnis – išsiaiškinti tai lėmusias priežastis.

Siekiant pasiekti šį tikslą, apklausoje respondentų buvo prašoma įvardinti pagrindinę arba pagrindines A. Tapino įtaką jų apsisprendimui lėmusias priežastis. Surinkti atsakymai, nekeičiant jų turinio ir nekoreguojant rašybos bei gramatinių klaidų, pateikiami šio darbo **5 priede**. Atsižvelgiant į didelę pateiktų atsakymų skaičių ($n^{128} = 91$) ir apimtį, taip pat siekiant veiksmingiau identifikuoti pagrindines A. Tapino įtaką lėmusias priežastis, atsakymai ir jų dalys, taikant **indukcinį turinio analizės metodą**, buvo su koduoti į atskirus tam tikrą konkrečią reikšmę turinčius vienetų ($n = 125$), kurie vėliau buvo sugrupuoti į platesnes kategorijas (žr. **9 priedą**). Svarbu akcentuoti, kad konkrečią reikšmę turinčių vienetų skaičius yra didesnis todėl, jog tam tikruose respondentų pateiktuose atsakymuose buvo išvardintos kelios A. Tapino įtaką jų apsisprendimui lėmusios priežastys.

Žvelgiant į surinktus atsakymus, pastebėta, kad juos galima sugrupuoti į keturias kategorijas: 1) priežastis, susijusias su A. Tapino teikiama informacija ir komunikacija ($n = 54$); 2) priežastis, susijusias su A. Tapino asmeninėmis savybėmis ($n = 37$); 3) priežastis, susijusias su A. Tapino atliekamais veiksmais, vykdomomis iniciatyvos ir paramos rinkimo būdais ($n = 29$); bei 4) kitas priežastis ($n = 5$). Pastebėtina, kad didžiausia respondentų dalis išskyrė A. Tapino komunikaciją.

Vertinant pirmąją kategorijų grupę, didelė dalis respondentų nurodė, kad jiems patinka aiškiai ir tiksliai dėstomos A. Tapino mintys, tai, jog komunikuodamas su visuomene šis visuomenininkas pateikia konkrečią ir faktais grįstą informaciją, o dalindamasis savo nuomone – ją argumentuoja ($n = 21$). Dalis apklaustųjų taip pat išskyrė tai, jog A. Tapino skleidžiamas žinutes pasiekia plačią Lietuvos visuomenės dalį, jos yra matomos net gi tais atvejais, kai žmonės šio visuomenininko neseka socialiniuose tinkluose, o prie to daug prisideda ir investicijos į reklamą ($n = 13$). Be viso to, Lietuvos visuomenė žavisi šio visuomenininko gebėjimu nuolat ir aktyviai dalintis ($n = 10$) patikima informacija ($n = 5$), kad ji pateikiama taip vaizdingai, smagiai ir patraukliai, jog ją perskaičius arba išgirdus žmonės jaučiasi įkvėpti atlikti gerą darbą ir Ukrainai paaukoti pinigų ($n = 5$).

Be priežasčių, susijusių su A. Tapino komunikacija, didelė dalis respondentų taip pat išskyrė ir asmenines šios Lietuvos įžymybės savybes, paskatinusias prie finansinės paramos skyrimo Ukrainai prisidėti ir juos pačius. Pažymėtina, kad A. Tapinas Lietuvoje yra matomas kaip patikimas asmuo, turintis gerą reputaciją ($n = 11$), gebantis įkvėpti ir suvienyti didžiąją dalį Lietuvos visuomenės prisidėti prie bendro tikslo ($n = 7$), o prie to prisideda ir tai, kad jis yra vertinamas kaip atskaitingas Lietuvos žmonėms ($n = 6$). Dalis respondentų taip pat pažymėjo, kad didelę įtaką jiems padarė A. Tapino organizaciniai gebėjimai ($n = 4$) ir intelektas ($n = 2$), o po vieną kartą buvo nurodytos ir tokios savybės kaip iškaltas, altruizmas ir prieš keliamas grėsmės suvokimas. Pažymėtina, kad kai kurie žmonės Ukrainai aukojo todėl, kad A. Tapiną laiko autoritetu ($n = 1$), į kurį norisi lygiuotis, taip pat todėl, kad jis yra žinomas ($n = 1$), šarmingas ($n = 1$) ir savo šalį mylintis Lietuvos pilietis ($n = 1$).

¹²⁸ Pažymėtina, kad n – natūralusis skaičius, reiškiantis konkretų skaičių; šiuo atveju – pateiktų atsakymų kiekį.

Vertinant A. Tapino atliktus veiksmus, suorganizuotas iniciatyvas bei konkrečius būdus, kaip ir kokių tikslų buvo renkama parama, daliai respondentų didelę įtaką padarė „Susimetam Bayraktarui“ iniciatyva, kurios metu A. Tapinas paskatino visuomenę surinkti lėšas turkiško bepiločio karinio orlaivio įsigijimui ir jo perdavimui Ukrainai ($n = 5$). Ši, kaip ir dauguma kitų šio visuomenininko vykdytų iniciatyvų, pasak respondentų, buvo skirtos lėšų surinkimui konkrečiam pirkiniiui įsigyti ($n = 5$), kilnaus ir prasmingo tikslo įgyvendinimui ($n = 4$), kurio bendruomeniškai siekė didžioji dalis Lietuvos gyventojų ($n = 4$), buvo vykdyta tinkamu laiku ir vietoje ($n = 3$), kai paaiškėjo, kad šie dronai sėkmingai padeda gintis Ukrainai nuo Rusijos keliamos grėsmės, ir buvo įrodymu, kad remti Ukrainą galima lengvesniu būdu, nei tiesiogiai įsitraukiant į karinius veiksmus šioje šalyje ($n = 3$). Be šių priežasčių apklausoje dalyvavę asmenys išskyrė A. Tapino organizuojamus paramos renginius ($n = 2$), taip pat faktorių, kad parama buvo didelio masto arba „renkama efektyviai ginkluotei, kurios mažesniems fondams nebūtų galimybių nei nupirkti, nei nugabenti į Ukrainą“ ($n = 2$), o vienas respondentas nurodė, kad Ukrainą nusprendė paremti todėl, kad A. Tapino vykdyta iniciatyva skambėjo „kietai“ ($n = 1$).

Galiausiai, keli apklausos dalyviai taip pat nurodė priežastis, kurių nebuvo galima priskirti prie kitų aukščiau aptartų trijų kategorijų, todėl jos buvo priskirtos prie ketvirtosios – kitų priežasčių kategorijos. Dalis apklausos dalyvių teigė, kad A. Tapinas jiems padarė įtaką todėl, kad sutapo jų ir šio visuomenininko požiūriai ($n = 3$), o po vieną kartą buvo įvardinti ir tokie faktoriai kaip: A. Tapino įtaka apsisprendžiant, nepateikiant aiškos ir konkrečios priežasties ($n = 1$); taip pat – tai, kad A. Tapinas arba jo vykdoma iniciatyva padėjo pasijusti gerai ir (arba) teisingai ($n = 1$).

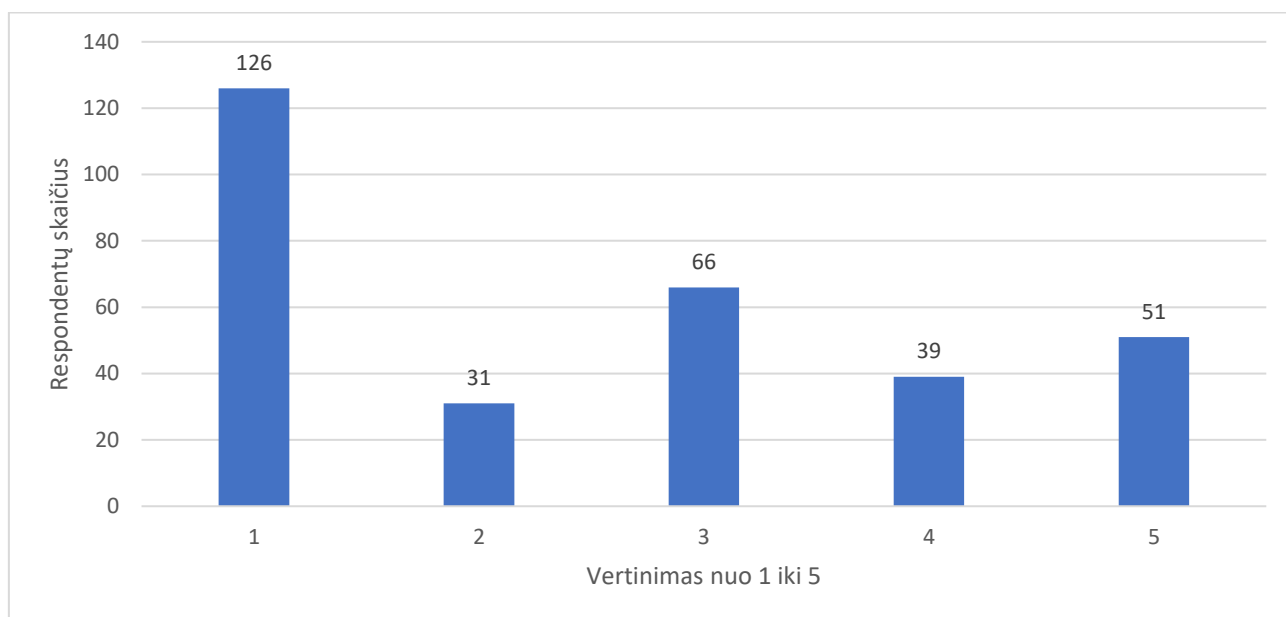
Apibendrinant šį poskyrį, galima daryti išvadą, kad A. Tapino įtaka Lietuvos visuomenei yra akivaizdi, o tai pagrindžia surinkti apklausos duomenys. Lietuvos gyventojai, A. Tapiną sekantys socialiniuose tinkluose, lengviau pasiekia šio visuomenininko skelbiamą informaciją, todėl šios įžymybės daroma įtaka jų žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir apsisprendimui šiai šaliai paaugoti pinigų yra didesnė nei asmenims, kurie A. Tapino socialiniuose tinkluose neseka. Nepaisant to, A. Tapino skelbiamos informacijos sklaida neapsiriboja tik socialiniais tinklais. Tą galima pastebėti atsižvelgiant į tai, kad tarp šio visuomenininko socialiniuose tinkluose nesekančių žmonių yra ir tokių, kurie mano, kad A. Tapinas padarė didelę įtaką jų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą, tačiau tik keli jų mano, kad visuomenininkas prisidėjo prie jų apsisprendimo Ukrainai skirti lėšas. Apibendrinant pagrindines su A. Tapinu susijusias priežastis, turėjusias įtakos Lietuvos visuomenės apsisprendimui Ukrainai skirti finansinę paramą, svarbu išskirti gerą šio visuomenininko komunikaciją ir jos sklaidą, taip pat tokias asmenines savybes kaip patikimumas, atskaitingumas, gera reputacija ir organizaciniai gebėjimai bei paramos Ukrainai iniciatyvas, kurios labiausiai išsiskyrė savo mastu, didžiosios dalies Lietuvos visuomenės įtraukimu bei kilniu ir prasmingu tikslu.

4.2. Jono Ohmano ir jo vykdytų iniciatyvų vertinimas

J. Ohmanas iš kitų šiame darbe tiriamų Lietuvos įžymybių išsiskiria mažiausiu socialiniuose tinkluose turimų sekėjų skaičiumi. Tai, kad J. Ohmanas socialiniuose tinkluose nėra toks populiarus, patvirtina ir respondentų pateikti atsakymai į apklausą. Ši visuomenės veikėja socialiniuose tinkluose nurodė sekantys 83 arba 26,5 proc. visų respondentų (žr. **3 priedą**) ir tik vienas jų nurodė, kad nėra skyręs paramos Ukrainai. Ši informacija leidžia teigti, kad J. Ohmaną sekantys žmonės domisi Ukrainoje vykstančiais įvykiais ir aktyviai remia šios šalies gynybą prieš ją užpuolusią agresorę Rusiją, kadangi ši tema yra pagrindinė, kuria šis visuomenės veikėjas dalinasi informacija savo socialiniuose tinkluose. Pažymėtina ir tai, kad didžioji dalis arba 85,5 proc. ši asmenį sekančių žmonių paramą Ukrainai yra skyrę per J. Ohmano įkurtą „Blue / Yellow“ paramos fondą. Nepaisant to, vertinant J. Ohmano daromą įtaką, kaip ir A. Tapino vertinimo atveju, konkrečių išvadų su šia turima informacija daryti negalima, kadangi socialiniuose tinkluose turimų sekėjų, remiančių Ukrainą, skaičius dar neįrodo šio visuomenininko indėlio didinant Lietuvoje gyvenančių žmonių žinias apie Ukrainoje vykstantį karą ir įtakos jų apsisprendimui šios šalies palaikymui skirti savo pinigus. Tam, kad būtų išsiaiškinta, ar J. Ohmano socialiniuose tinkluose, naujienų portaluose ir renginiuose skleidžiama informacija buvo reikšminga Lietuvos visuomenės žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir žmonių apsisprendimui Ukrainai skirti pinigų, svarbu įsivertinti respondentų pateiktus atsakymus į klausimus, kuriuose jų buvo prašoma šiuos faktorius įsivertinti patiems.

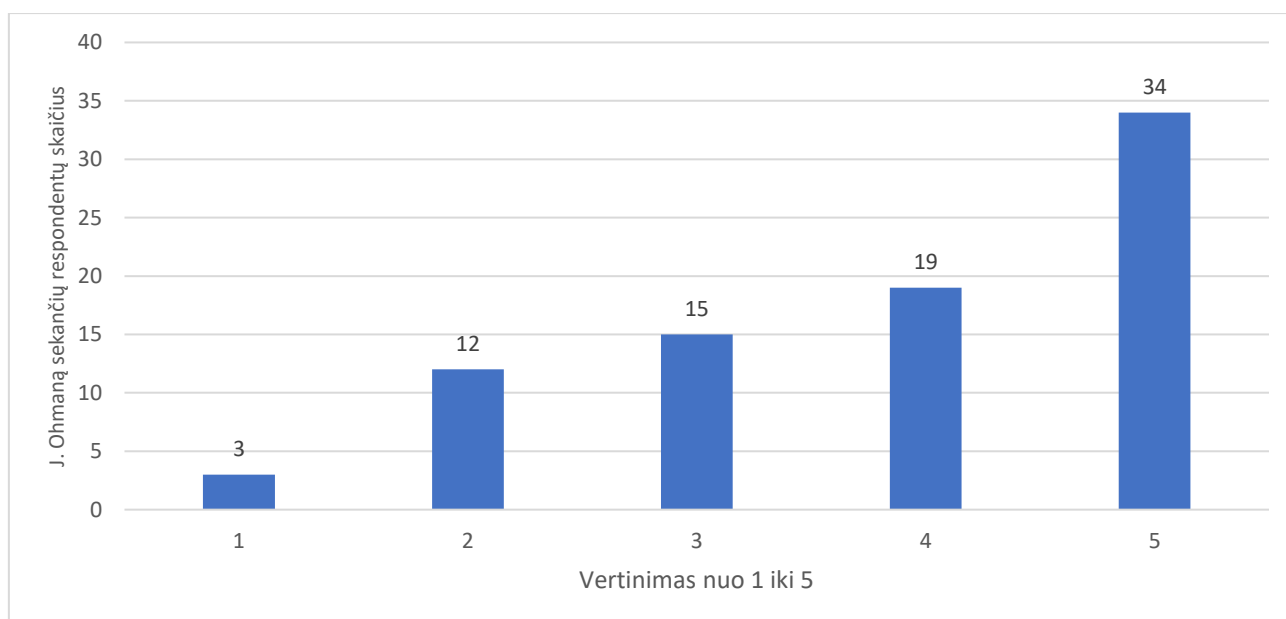
Pradedant nuo J. Ohmano daromos įtakos Lietuvos visuomenės informuotumui Ukrainoje vykstančio karinio konflikto tema, pažymėtina, kad didelė dalis arba 40,3 proc. visų apklaustųjų nurodė, kad šis visuomenininkas jiems įtakos nepadarė (žr. **7 paveikslą**), o bendras visų apklaustųjų atsakymų vidurkis siekė 2,55 balo iš 5. Ši informacija indikuoja, kad J. Ohmanas, nepaisant savo nuopelno, jog yra „Mėlyna ir Geltona“ įkūrėjas, plačiai ir Lietuvos visuomenės daliai ir jos supratimui apie Ukrainos įvykius daro mažesnę įtaką negu A. Tapinas, kurio atsakymų vidurkis į šį klausimą siekė 3,28 balo iš 5. Vis dėlto, 16 proc. J. Ohmano nesekančių žmonių pažymėjo, kad jo padaryta įtaka jų žinioms yra didesnė (įvertinimas „4“) arba didelė (įvertinimas „5“). Atmetus visus J. Ohmano socialiniuose tinkluose nesekančių respondentų atsakymus (žr. **8 paveikslą**), matoma, kad absoliuti dauguma arba 63,9 proc. J. Ohmano sekėjų šios Lietuvos įžymybės įtaką jų žinioms apie Ukrainą įvertino kaip didesnę (įvertinimas „4“) arba didelę (įvertinimas „5“), o šių atsakymų vidurkis siekė 3,83 balo. Nors skirtumas tarp J. Ohmano ir A. Tapino, kurio įtakos savo sekėjams vidurkis buvo įvertintas 3,77 balo, šiuo atveju nėra žymus, galima teigti, kad J. Ohmano sekėjai apie Ukrainoje vykstantį karą išmoko daugiau, nei iš A. Tapino išmoko A. Tapiną sekantys žmonės.

7 paveikslas. J. Ohmano įtaka Lietuvos visuomenės informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

8 paveikslas. J. Ohmano įtaka savo sekėjų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą

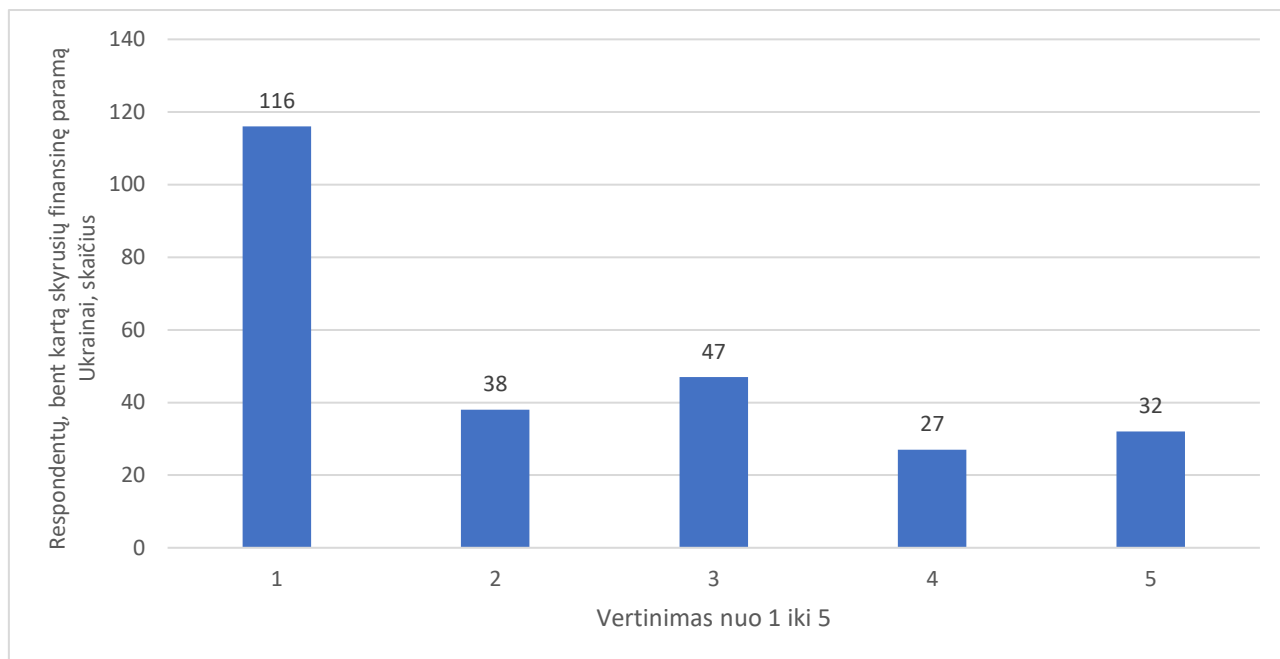

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Kalbant apie J. Ohmano įtaką Lietuvos visuomenės apsisprendimui aukoti pinigus Ukrainai, pažymėtina, kad nepaisant 209 arba 80,4 proc. visų bent kartą Ukrainą parėmusių respondentų pažymėjimo, kad paramą yra skyrę per šios įžymybės valdomą „Mėlyna ir Geltona“ paramos fondą (žr. **1 priedą**), didžiausia dalis arba 44,6 proc. Ukrainai bent kartą paramą skyrusių žmonių nurodė, kad J. Ohmanas įtakos jų apsisprendimui neturėjo (žr. **9 paveikslą**). Pažymėtina, kad ir bendras šių apklaustųjų atsakymų vidurkis siekė vos 2,31 balo iš 5, nepaisant 59 arba 22,7 proc. bent kartą paramą

Ukrainai teikusių asmenų, nurodžiusių, kad ši įžymybė buvo pagrindinė arba didelė priežastis jų apsisprendimui šią paramą skirti. Ši informacija sudaro prielaidas manyti, kad A. Tapino didesnis žinomumas, todėl ir didesnis ekonominis ir socialinis kapitalas, prie Lietuvos visuomenės aukojimo Ukrainai pasitelkiant „Mėlyna ir Geltona“ paramos fondą prisideda labiau, nei pats šio fondo įkūrėjas J. Ohmanas. Siekiant pagrįsti šį teiginį, verta palyginti paramą per „Mėlyna ir Geltona“ teikusių respondentų atsakymus į klausimus apie šių dviejų įžymybių padarytą įtaką jų apsisprendimui.

9 paveikslas. J. Ohmano įtaka Lietuvos visuomenės apsisprendimui Ukrainai aukoti pinigų

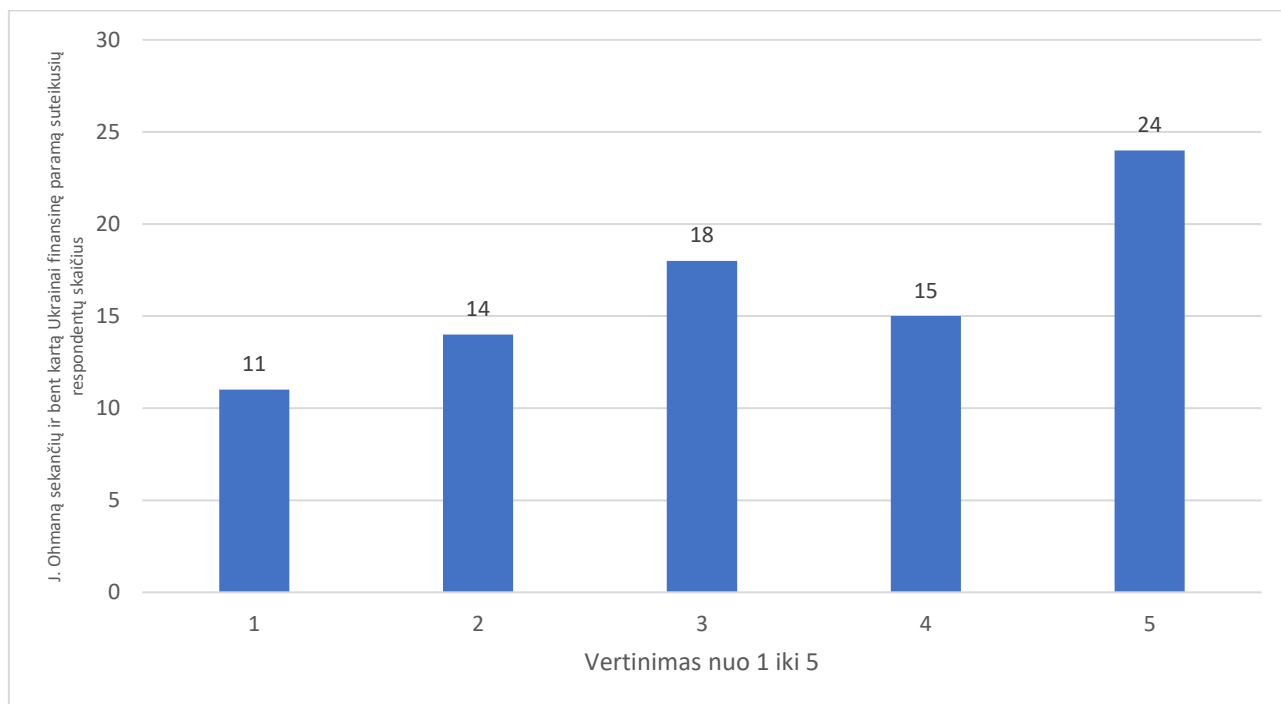
Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Vertinant atsakymus visų apklaustųjų, bent kartą skyrusių lėšas „Mėlyna ir Geltona“ paramos fondui, matoma, kad A. Tapino įtakos vidurkis siekia 3,10 balo iš 5, o J. Ohmano – 2,45. Tokius rezultatus lėmė tai, kad A. Tapino įtaką kaip didelę (įvertinimas „4“) arba vieną pagrindinių priežasčių (įvertinimas „5“) įvertino 43,5 proc. „Mėlyna ir Geltona“ fondui paramą pervedusių žmonių, o J. Ohmano įtaką, pasirinkdami tuos pačius atsakymo variantus, įvertino vos 24,4 proc. paramą šiai organizacijai skyrusių respondentų. Ši informacija leidžia patvirtinti išsikeltą prielaidą, kad A. Tapinas, būdamas žinomesnis už J. Ohmaną, turi didesnę socialinę ir ekonominę kapitalą, todėl jo daroma įtaka plačiosios Lietuvos visuomenės apsisprendimui Ukrainai skirti lėšų yra didesnė už J. Ohmano, net gi tais atvejais, kai parama yra skiriama J. Ohmano valdomam fondui. Nepaisant to, lyginant šių dviejų žmonių daromą įtaką žmonių grupei, kurie bent kartą skyrė paramą „Mėlyna ir Geltona“ organizacijai ir socialiniuose tinkluose seka abu – tiek A. Tapiną, tiek J. Ohmaną, tikslinga atkreipti dėmesį į tai, kad A. Tapino ir J. Ohmano daroma įtaka įvertinta labai panašiai – 3,43 balo vidurkis vertinant A. Tapiną ir 3,41 balo vidurkis vertinant J. Ohmaną. Ši informacija rodo, kad

nepaisant didesnio A. Tapino žinomumo ir platesnės informacijos sklaidos plačiai Lietuvos visuomenei, asmenys, besidomintys tiek A. Tapinu, tiek J. Ohmanu, abiejų šių įžymybių daromą įtaką vertina panašiai. Didelė tikimybė, kad pagrindinė to priežastis šiame darbe jau buvo įvardinta – A. Tapino bei J. Ohmano bendradarbiavimas kartu rengiant „Radarom“ ir kitas paramos akcijas.

Vertinant J. Ohmano įtaką socialiniuose tinkluose turimų sekėjų apsisprendimui Ukrainai skirti finansinę paramą per visus egzistuojančius paramos šiai šaliai skyrimo fondus ir (arba) iniciatyvas, pažymėtina, kad gauti rezultatai yra aukštesni nei šio visuomenininko įtakos vertinimas plačiai Lietuvos visuomenei (žr. **10 paveikslą**). Nepaisant santykinai žemo rezultato tarp visų paramą Ukrainai skyrusių respondentų, maždaug trečdalis arba 29,3 proc. ši visuomenės veikėją sekančių žmonių J. Ohmaną įvertino kaip pagrindinę priežastį jų apsisprendimui paaukoti pinigų Ukrainai, dar 18,3 proc. nurodė, kad šio visuomenininko padaryta įtaka buvo didelė, o bendras šių asmenų pateiktų atsakymų vidurkis siekė 3,33 balo iš 5. Tai indikuoja, kad J. Ohmanas savo sekėjams šioje srityje yra padaręs panašią įtaką, kokią savo sekėjams padarė ir A. Tapinas, įvertintas 3,35 balo iš 5.

10 paveikslas. *J. Ohmano įtaka savo sekėjų apsisprendimui Ukrainai aukoti pinigus*

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Baigus iš statistinės pusės vertinti J. Ohmano įtaką Lietuvos visuomenės informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą bei žmonių apsisprendimui Ukrainai skirti paramą, galima pereiti prie šiuos rezultatus lėmusių priežasčių išgryninimo ir analizės. Siekiant pasiekti šį tikslą, respondentų apklausoje buvo prašoma įvardinti pagrindines J. Ohmano įtaką jų apsisprendimui lėmusias priežastis. Nekoreguoti respondentų atsakymai ($n = 48$) pateikti šio darbo **6 priede**, o siekiant juos

tinkamai įvertinti, taikant **indukcinį turinio analizės metodą** jie buvo su koduoti į konkrečią reikšmę turinčius vienetus ($n = 65$), kurie buvo priskirti platesnei priežasčių grupei (žr. **10 priedą**). Konkrečią reikšmę turinčių vienetų skaičius yra didesnis už respondentų pateiktų atsakymų skaičių, kadangi dalis respondentų pateiktų atsakymų buvo išskaidyti į kelias, atskirą priežastį nurodančias dalis.

Vertinant surinktuose atsakymuose pateiktas priežastis, pastebėta, kad juos galima sugrupuoti į keturias tokias pačias kaip ir A. Tapino įtakos vertinimu atveju išskirtas kategorijas: 1) priežastis, susijusias su J. Ohmano atliekamais veiksmais, vykdomomis iniciatyvos ir paramos rinkimo būdais ($n = 26$); 2) priežastis, susijusias su J. Ohmano asmeninėmis savybėmis ($n = 21$); 3) priežastis, susijusias su J. Ohmano teikiama informacija ir komunikacija ($n = 14$); bei 4) kitas priežastis ($n = 4$). Atkreiptinas dėmesys, kad J. Ohmaną Lietuvos visuomenė labiausiai vertina už jo atliekamus konkrečius darbus bei vykdomas iniciatyvas, o ne komunikaciją, kuri buvo įvertinta kaip pagrindinė A. Tapino įtaką lietuvių aukojimui Ukrainai lėmusi priežastis.

Kalbant apie J. Ohmano darbus Ukrainos palaikymo srityje, didelė dalis atsakymus pateikusių asmenų nurodė vertinantys ne konkrečią jo vykdomą iniciatyvą, bet tai, jog šis visuomenininkas šioje srityje sistemingai veikia jau ilgą laiką – nuo 2014 m., todėl didelę įtaką jų apsisprendimui padarė jo sukaupta patirtis ($n = 7$). Šis faktorius stipriai siejasi su kita apklaustųjų įvardinta priežastimi – J. Ohmano įkurta „Blue / Yellow“ organizacija, kuri yra didžiausia ir viena pagrindinių Ukrainai paramą renkančių organizacijų Lietuvoje, todėl atsakymus pateikę asmenys mano, kad ją galima pasitikėti ($n = 6$). Dalis respondentų taip pat nurodė besižavintys ir aktyviai šio visuomenininko asmeniniu indėliu ir atliekamais darbais ($n = 4$), tuo, jog jis pats keliauja ir dalyvauja pristatant paramą į Ukrainą ($n = 4$), į kurią nuvykęs tiesiogiai kalbasi su šios šalies kariais, todėl taip pat geriau supranta jų poreikius ($n = 3$). Galiausiai, pora respondentų nurodė, jog šis visuomenės veikėjas jiems įtaką padarė todėl, jog iniciatyvas organizavo ir vykdė reikiamu laiku ir vietoje ($n = 2$).

Sprendžiant iš pateiktų atsakymų, iš asmeninių J. Ohmano savybių lietuviai labiausiai vertina šio visuomenės veikėjo patikimumą, kuris kyla iš nepriekaištingos jo reputacijos ($n = 7$), o kai asmeniui pasitikima ir neabejojama jo atliekamais darbais, kyla mažiau abejonų jam patikėti savo pinigais. Prie lietuvių noro skirti paramą Ukrainai J. Ohmanas prisideda ir todėl, kad yra vertinamas kaip Ukrainos reikalų ekspertas, daug nusimanantis šios šalies kariniuose ir vidiniuose reikaluose ($n = 5$), o dalis respondentų jį taip pat mato kaip atsidasvęs ir Ukrainos gerovei save aukojantį ($n = 5$), gerbiamą ($n = 1$), atskaitingą visuomenei ($n = 1$), protingą ($n = 1$) ir patriotišką ($n = 1$) asmenybę.

Kalbant apie šio visuomenės veikėjo pateikiamą informaciją ir komunikaciją, dalis apklaustųjų svarbia priežastimi, prisidėjusia prie jų apsisprendimo Ukrainai skirti lėšų, įvardijo plačią J. Ohmano informacijos sklaidą ir jos matomumą, prie kurios prisidėjo per įvairias komunikacijos priemones, įskaitant televiziją, matoma reklama ($n = 8$). Be informacijos sklaidos, daliai respondentų imponavo šio visuomenės veikėjo skleidžiamos informacijos turinys. Dalis jų nurodė, kad svarbiu

faktoriumi, lėmusių jų apsisprendimą, buvo realios ir neiškraipytos informacijos, pateikiamos iš karo fronto, dalijimasis ($n = 5$), o vienas apklaustųjų paskirti paramą Ukrainai nusprendė dėl to, kad iš J. Ohmano daug sužinojo apie techninius karo aspektus ($n = 1$).

Galiausiai, vertinant priežastis, kurių nepavyko priskirti prie prieš tai išvardintų trijų priežasčių grupių, po vieną respondentą pagrindine paramos Ukrainai priežastimi įvardijo: J. Ohmano požiūrį, kuris sutapo su respondentu ($n = 1$); J. Ohmano laikymą – dovana Lietuvai ($n = 1$); tai, kad šis visuomenės veikėjas yra „puikus“ pavyzdys, kaip reikia palaikyti Ukrainą ($n = 1$); ir tai, jog skambinant J. Ohmano įkurto paramos fondo „Blue / Yellow“ trumpuoju numeriu, galima buvo išklausti J. Ohmano arba kitų Lietuvoje garsių žmonių padėką ($n = 1$).

Apibendrinant šį poskyrį, J. Ohmano turimas mažesnis sekėjų skaičius socialiniuose tinkluose bei žinomumas Lietuvoje lėmė mažesnę įtaką Lietuvos visuomenės žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir jų apsisprendimui šiai šaliai skirti lėšų, negu šią įtaką yra padaręs A. Tapinas. Net gi vertinant „Mėlyna ir Geltona“ paramos fondui lėšas skyrusių asmenų atsakymus, didesnė dalis jų indikavo, kad A. Tapinas šiam jų apsisprendimui padarė didesnę įtaką nei J. Ohmanas. Nors šie skaičiai ir vertinimų vidurkiai pas J. Ohmaną yra mažesni, negalima ignoruoti fakto, kad tam tikrai daliai žmonių, ypač ji sekantiems socialiniuose tinkluose, jis tapo pagrindine arba didele priežastimi pagilinti žinias apie Ukrainoje vykstantį karą bei priimant sprendimą šios šalies palaikymui skirti dalį savo finansų. Iš šią įtaką lėmusių priežasčių labiausiai išskirtinos priežastys, susijusios su J. Ohmano atliekamais darbais. Šis visuomenės veikėjas yra stipriai vertinamas Lietuvoje už tai, kad aktyviai palaiko Ukrainą ir paramą bei pagalbą šiai šaliai teikia jau ilgą laikotarpį, jog savo darbus pradėjo dar iki įvykstant visapusiškai Rusijos invazijai, už tai, kad yra įkūręs šiuo metu didžiausią Lietuvoje Ukrainos palaikymo fondą, taip pat už savo nuolatinės keliones į Ukrainą bei bendravimą su šios šalies kariais. Kalbant apie asmenines savybes, respondentai labiausiai vertina jo gerą reputaciją, ekspertiškumą ir atsidavimą Ukrainai, o žvelgiant iš vykdomos komunikacijos pusės, didelę įtaką Lietuvos visuomenės apsisprendimui Ukrainai skirti lėšų padarė plati J. Ohmano informacijos sklaida, kuri apėmė neiškraipytą informaciją apie įvykius tiesiai iš karo fronto.

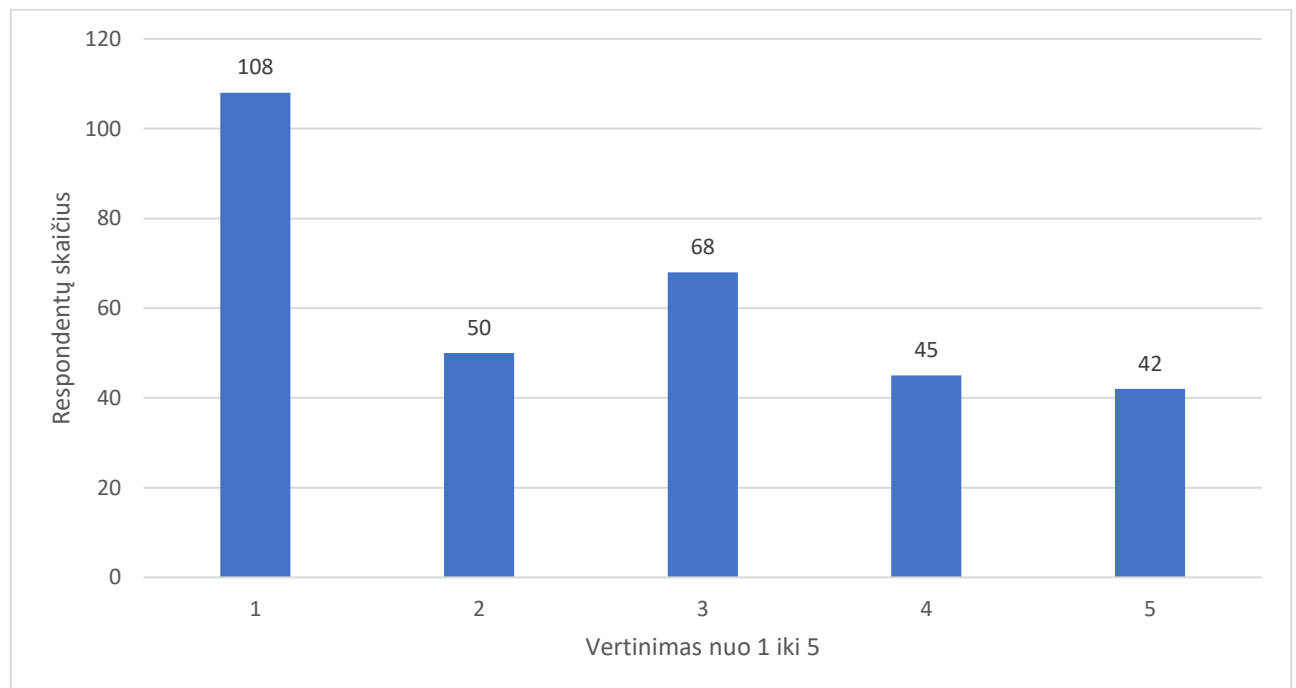
4.3. Olego Šurajevio ir jo vykdytų iniciatyvų vertinimas

O. Šurajevas iš kitų šiame darbe vertinamų Lietuvos įžymybių išsiskiria aktyviu veikimu visuose trejuose socialiniuose tinkluose, kuriuose pagrindinį dėmesį skiria humoristinio turinio talpinimui, o informacija apie Ukrainą įprastai pateikia per humoro prizmę, pašiepdamas Rusijos ir kitų pasaulio valstybių politikų veiksmus, kuriais siekiama sutrukdyti Ukrainai apsiginti. Apklausos duomenys rodo, kad 172 arba 55 proc. visų apklausoje dalyvavusių asmenų O. Šurajevą seka socialiniuose tinkluose (žr. **4 priedą**). Iš jų paramą Ukrainai yra skyrę 155 arba 90,1 proc. sekėjų.

Nors šis skaičius yra aukštesnis nei bendras visų apklaustųjų aukojimo Ukrainai vidurkis, O. Šurajevo socialinių tinklų sekėjai, juos lyginant su kitų šiame darbe tiriamų įžymybių sekėjais, prie paramos Ukrainai prisideda mažiau. Pagrindine to priežastimi gali būti tai, kad dalis jų labiau domisi O. Šurajevo skelbiamu humoristiniu turiniu, o karo Ukrainoje klausimas jiems gali būti mažiau aktualus. Šią informaciją patvirtina tai, kad 29,4 proc. O. Šurajevą socialiniuose tinkluose sekančių ir Ukrainai pinigų neskyrusių respondentų nurodė, jog nesutinka arba neturi nuomonės dėl to, ar Ukrainos suvereniteto ir teritorinio vientisumo klausimą galima būtų laikyti Lietuvos viešuoju interesu.

Vertinant O. Šurajevo įtaką Lietuvos visuomenės informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą, svarbu atkreipti dėmesį, kad didžioji dalis apklaustųjų nemano, kad šis visuomenininkas turėjo įtakos jų žinioms apie tai, kas šiuo metu vyksta Ukrainoje (žr. **11 paveikslą**). Net 108 arba 34,5 proc. visų apklaustųjų pažymėjo, kad ši įžymybė jų žinioms įtakos neturėjo, o 50 arba 16 proc. apklaustųjų šią įtaką įvertino kaip menką (įvertinimas „2“). Sudėjus šių asmenų atsakymus akcentuotina, kad jie sudaro daugiau nei pusę visų apklaustųjų atsakymų. Nepaisant to, 87 arba 27,8 proc. respondentų O. Šurajevo įtaką savo žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą įvertino kaip aukštesnę (įvertinimas „4“) arba didelę (įvertinimas „5“), kas indikuoja, kad trečdalis apklaustųjų iš O. Šurajevo apie karą Ukrainoje sužinojo daug naujų dalykų. Vertinant visus respondentų į šį klausimą atsakymus, pažymėtina, kad jų vidurkis siekė 2,56 balo iš 5, kas žymi vidutinę šios įžymybės įtaką, panašią į J. Ohmano įtaką (2,55 iš 5 balų vidurkis) ir žemesnę už A. Tapino įtaką (3,28 iš 5 balų vidurkis).

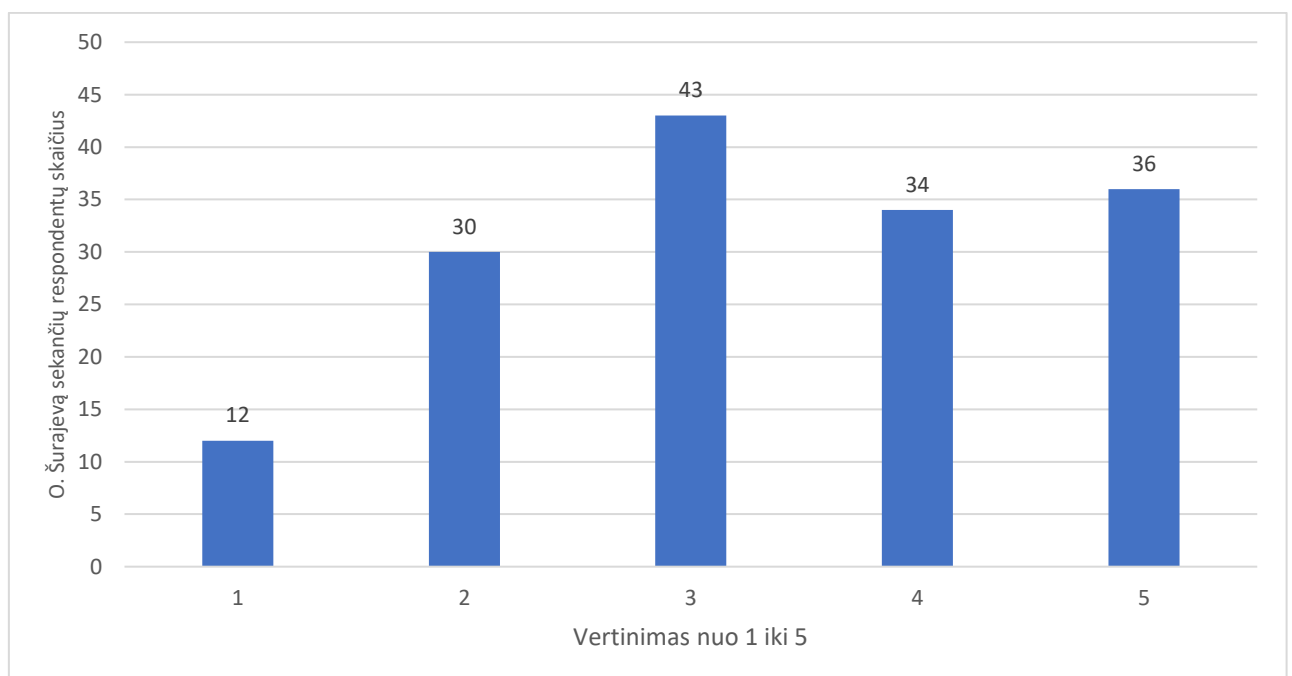
11 paveikslas. *O. Šurajevo įtaka Lietuvos visuomenės informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą*

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Kaip A. Tapino ir J. Ohmano įtakos vertinimo atveju, taip ir O. Šurajevo atveju, didelę reikšmę respondentų atsakymams į klausimą, kokią įtaką turėjo įžymybė apklaustųjų asmenų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą, turėjo tai, ar respondentai seka šias įžymybes socialiniuose tinkluose. Atkreiptinas dėmesys, kad 70 arba 40,7 proc. iš 172 O. Šurajevą sekančių asmenų nurodė, kad humoristas padarė didesnę (įvertinimas „4“) arba didelę (įvertinimas „5“) įtaką jų žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir žymiai mažesnę arba 24,4 proc. jų dalis mano, kad O. Šurajevas jų žinioms apie įvykius Ukrainoje įtakos neturėjo (įvertinimas „1“) arba ji buvo menka (įvertinimas „2“) (žr. **12 paveikslą**). Ši informacija leidžia dar kartą įsitikinti, kad socialiniai tinklai šiais laikais yra galingas visuomenės informavimo ir įtakos jiems darymo įrankis, kurį įžymybės gali pasitelkti siekdamos kilnių, kaip šiuo atveju – paramos Ukrainai skatinimo, tikslų.

12 paveikslas. *O. Šurajevo įtaka savo sekėjų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą*

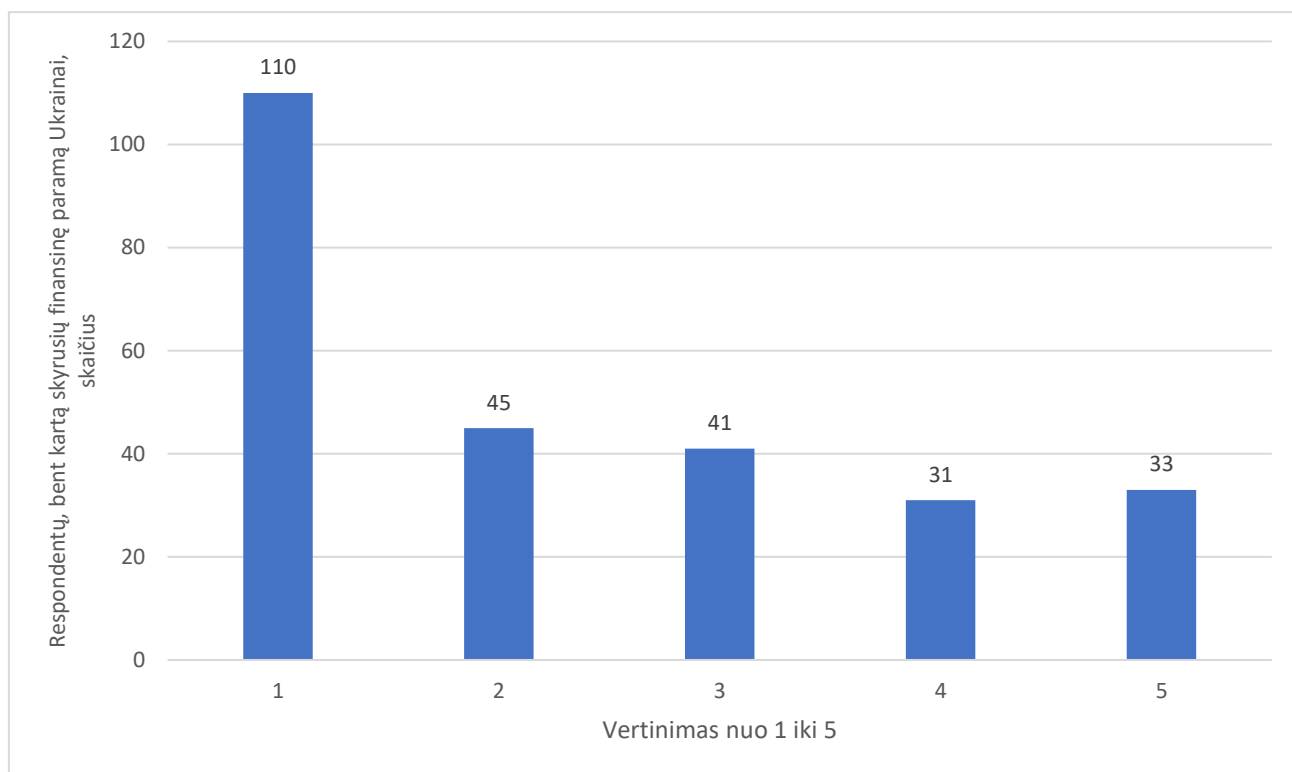

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Vertinant O. Šurajevo įtaką Lietuvos visuomenės apsisprendimui Ukrainai aukoti lėšas, verta pažymėti, kad didžioji dalis bent kartą Ukrainai paramą teikusių apklaustųjų nurodė, kad O. Šurajevas jiems įtakos nepadarė (žr. **13 paveikslą**). Taip mano 110 arba 42,3 proc. apklausoje dalyvavusių ir bent kartą Ukrainai paramą skyrusių žmonių. Nepaisant to, 64 asmenys arba kas ketvirtas paramą Ukrainai suteikęs apklausos dalyvis nurodė, kad O. Šurajevas arba jo vykdoma iniciatyva buvo pagrindinė arba viena svarbiausių priežasčių, lėmusių jų apsisprendimą Ukrainai suteikti finansinę paramą. Bendras šio klausimo atsakymų vidurkis siekė 2,35 balo iš 5, o visa tai indikuoja, kad šis visuomenininkas turėjo įtakos tam tikrų Lietuvos visuomenės grupių apsisprendimui Ukrainai skirti

lėšų, tačiau ši daroma įtaka nebuvo tokia didelė, kokią plačiajai Lietuvos visuomenei padarė A. Tapinas (3,02 iš 5 balų vidurkis) arba J. Ohmanas (2,45 iš 5 balų vidurkis).

13 paveikslas. O. Šurajevo įtaka Lietuvos visuomenės apsisprendimui Ukrainai aukoti pinigų

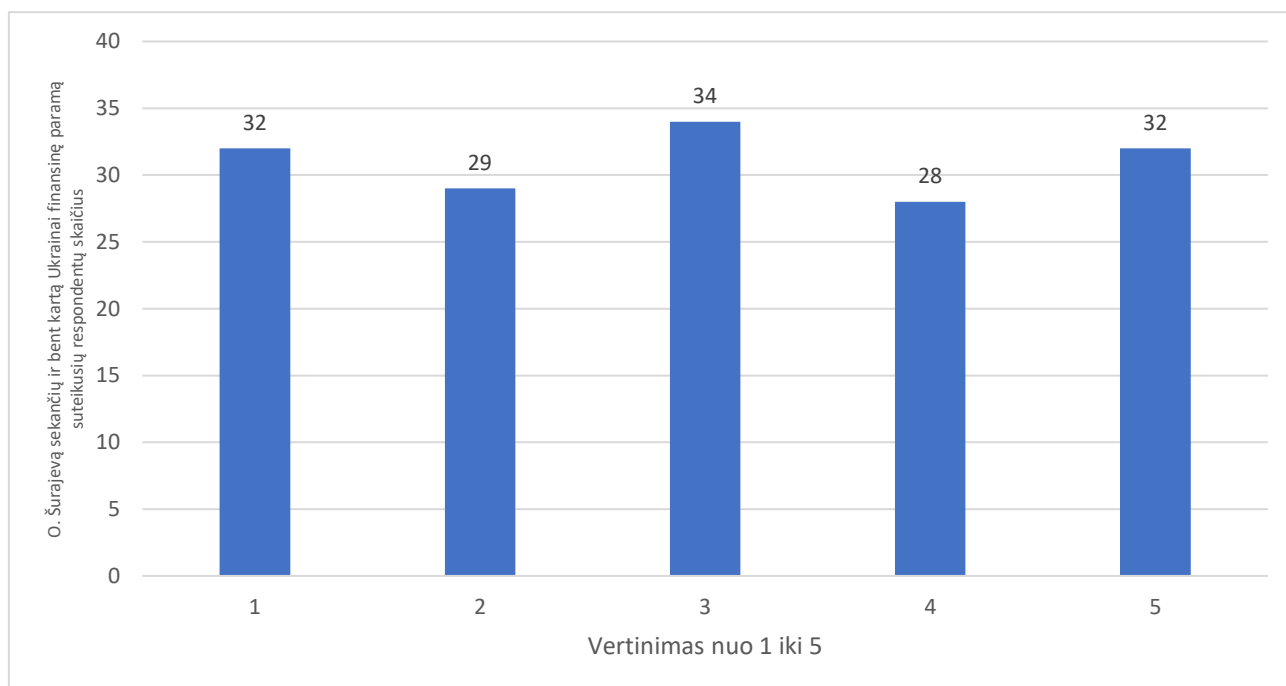
Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Mažesnę O. Šurajevo įtaką Lietuvos visuomenei dėl paramos Ukrainai galima būtų paaiškinti keliomis objektyviomis priežastimis. Visų pirma, šiam visuomenininkui buvo iškelta baudžiamoji byla dėl šmeižto ir neteisėto informacijos apie kitą privatų asmenį rinkimo, kas galėjo turėti įtakos jo reputacijai, todėl ir lietuvių pasitikėjimui šio visuomenininko vykdomomis veiklomis. Taip pat, O. Šurajevas paramos Ukrainai iniciatyvas aktyviau vykdė Rusijos visapusiškos invazijos į Ukrainą pradžioje, o nuo 2024 m. pradžios aktyviau įsitraukė tik į bendrai su kitais paramos Ukrainai fondais ir visuomenininkais organizuotas akcijas „Radarom“ veiklą ir informacinių pranešimų savo socialiniuose tinkluose apie Ukrainoje vykstantį karą rašymą, mažiau dėmesio skirdamas įkurto „1k paramos fondas“ veiklai. Šią informaciją patvirtina tai, kad oficialioje „1k paramos fondas“ svetainėje, nepaisant vis dar egzistuojančios galimybės fondui skirti lėšų, informacija apie visą surinktų lėšų kiekį paskutinį kartą, remiantis „Internet Archive“ svetaine, leidžiančia pasiekti internetiniuose puslapiuose buvusią informaciją praeityje, buvo atnaujinta 2024 m. viduryje¹²⁹, o paskutinė fondo finansinė ataskaita yra pateikta už veiklas, atliktas iki 2023 m. kovo 19 d. Kadangi

¹²⁹ 1K Fund – private, 100% volunteer-driven organization. (2024 m. liepos 18 d.). 1kfund.org. <https://web.archive.org/web/20240718141309/https://1kfund.org/> [Žiūrėta: 2025-05-01]

O. Šurajėvas savo valdomo fondo veiklai 2024 m. skyrė mažai laiko, tai galėjo lemti ir mažesnę šio asmens indėlį lietuvių apsisprendimui Ukrainai skirti finansinę paramą.

14 paveikslas. *O. Šurajėvo įtaka savo sekėjų apsisprendimui Ukrainai aukoti pinigų*

Sudaryta autoriaus, remiantis vykdytos apklausos rezultatais.

Įvertinus, kad O. Šurajėvo įtaką apsisprendimui Ukrainai skirti finansus aukštais balais įvertino vos kas ketvirtas apklausoje dalyvavęs ir paramą Ukrainai bent kartą skyręs asmuo, verta pasižiūrėti, kokią įtaką šis visuomenininkas turėjo žmonėms, sekantiems humoristą socialiniuose tinkluose. Žvelgiant į rezultatus (žr. **14 paveikslą**), pastebima, jog pateikti atsakymai pasiskirstė gana tolygiai: kiekvieną atsakymo variantą pasirinko nuo 18 proc. iki 21,9 proc. apklausoje dalyvavusių visų paramą Ukrainai bent kartą skyrusių ir O. Šurajėvą socialiniuose tinkluose sekančių respondentų, kas lėmė bendrą visų atsakymų vidurkį – 3 balus iš 5. Ši informacija rodo, kad O. Šurajėvas yra vienintelis iš visų trijų šiame darbe tiriamų įžymybių, kurio socialiniuose tinkluose turimų sekėjų dauguma O. Šurajėvo daromos įtakos jų apsisprendimui Ukrainai skirti lėšas neįvertino aukštais balais. Be aukščiau išvardintų priežasčių, nurodytų vertinant humoristo įtaką visiems apklausoje dalyvavusiems ir paramą Ukrainai skyrusiems žmonėms, tokį rezultatą taip pat galėjo lemti tai, kad dalis šių asmenų sekančių žmonių yra suinteresuoti pramoginiu O. Šurajėvo skelbiamu turiniu, todėl situacija Ukrainoje jiems gali būti mažiau aktuali ir reikšminga arba šie asmenys yra labiau linkę savo sprendimą Ukrainai skirti lėšas priimti vadovaudamiesi savo pačių bei didesnes ekspertines žinias nei O. Šurajėvas turinčių asmenų pateikiama informacija. Nepaisant to, tai, kad humoristas prisidėjo prie dalies savo sekėjų apsisprendimo šiuo klausimu įrodo ne tik apklausos dalyvių vertinimai, bet ir tai,

jog iš visų 63 paramą per „1k paramos fondą“ Ukrainai skyrusių respondentų, didžioji dauguma arba 57 seka O. Šurajevą socialiniuose tinkluose. Tai indikuoja, jog didelę dalį per šį fondą Ukrainai surinktų 4,87 mln. eurų surinko O. Šurajevą sekantys asmenys.

Įvertinus O. Šurajevo įtaką Lietuvos visuomenės informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą bei apsisprendimui Ukrainai skirti paramą iš statistinės pusės, galima pereiti prie šiuos rezultatus lėmusių priežasčių įvardijimo. Kaip ir A. Tapino bei J. Ohmano atvejais, siekiant pasiekti šį tikslą, respondentų apklausoje buvo prašoma įvardinti pagrindinę arba pagrindines J. Ohmano įtaką jų apsisprendimui lėmusias priežastis. Visi respondentų pateikti atsakymai ($n = 59$) pateikiami šio darbo **7 priede**, o siekiant juos tinkamai įvertinti, taikant **indukcinį turinio analizės metodą**, jie buvo sukoduoti į konkrečią reikšmę turinčius vienetus ($n = 73$), kurių kiekvienas buvo priskirtas platesnei priežasčių grupei (žr. **11 priedą**). Pažymėtina, kad konkrečią reikšmę turinčių vienetų skaičius yra didesnis, atsižvelgiant į respondentų pateiktų atsakymų išskaidymą į kelias dalis.

Žvelgiant į respondentų įvardintas priežastis buvo pastebėta, jog dalis jų atitinka A. Tapino ir J. Ohmano įtakos vertinimo metu įvardintas priežastis, todėl jas buvo nuspręsta suskirstyti į tas pačias keturias kategorijas: 1) priežastis, susijusias su O. Šurajevo teikiama informacija ir komunikacija ($n = 32$); 2) priežastis, susijusias su O. Šurajevo asmeninėmis savybėmis ($n = 32$); 3) priežastis, susijusias su O. Šurajevo atliktais veiksmais, vykdytomis iniciatyvomis ir paramos rinkimo būdais ($n = 6$); bei 4) kitas priežastis ($n = 3$). Atkreipiamas dėmesys, kad nepaisant didelio kiekio priežasčių, susijusių su įžymybių atliktais veiksmais ar vykdytomis iniciatyvomis, kurios buvo nurodytos apklausos dalyvių vertinant A. Tapino ir J. Ohmano įtaką, jas, vertindami O. Šurajevo įtaką, nurodė tik labai maža dalis apklaustųjų. Tai galima sieti su tuo, jog O. Šurajevo „1k paramos fondas“ niekada nebuvo toks didelis ir populiarus, koks buvo ir tebėra „Mėlyna ir Geltona“ paramos fondas, o didžiausią dėmesį siekiant padaryti įtaką Lietuvos visuomenei, kad ji prisidėtų prie Ukrainos palaikymo akcijų, O. Šurajevs stengėsi daryti komunikuodamas žinutes socialiniuose tinkluose.

Vertinant respondentų įvardintas pagrindines priimto sprendimo teikti paramą Ukrainai priežastis, susijusias su šio visuomenininko komunikacija, pastebėta, kad kaip ir kitų įžymybių įtakos vertinimo atveju, didelė dalis respondentų nurodė šio visuomenės veikėjo komunikacijos aktyvumą, skleidžiamų žinučių socialiniuose tinkluose dalijimosi dažnumą bei nuolatinį priminimą, jog karas Ukrainoje dar nesibaigė, todėl aukoti šiai šaliai reikia ir toliau ($n = 10$). Akivaizdu, kad dažnai komunikuojant, skleidžiama informacija pasiekia didesnę dalį Lietuvos visuomenės, o plačią informacijos sklaidą ir žinučių matomumą kaip vieną pagrindinių įtaką padariusių priežasčių taip pat įvardijo nemaža dalis apklaustųjų ($n = 8$). Kalbant apie skleidžiamų žinučių turinį ir jų pateikimo būdą, respondentai teigė, kad didelę įtaką jiems padarė įdomūs, kartais tiesmukiški ir juokingi humoristo socialiniuose tinkluose matomi tekstai ir tokiais pačiais epitetais apibūdinama O. Šurajevo komunikacija naudojant kitus komunikacijos būdus ir priemones ($n = 9$). Atsakymus pateikusiems

žmonėms taip pat imponavo, kad informacija, kuria dalinasi O. Šurajevs, yra tiksli, aiški ir paremta faktais ($n = 3$), ir kad skelbiamose žinutėse didelis dėmesys skiriamas paramos Ukrainai svarbai ($n = 1$), pabrėžiant, kad Rusija yra šalis–agresorė ($n = 1$).

Vertinant apklausoje dalyvavusių žmonių nurodytas priežastis, susijusias su O. Šurajevs asmeninėmis savybėmis, daugiausiai kartų buvo įvardintas šio visuomenės veikėjo atsidavimas, savęs aukojimas ir nuoširdus bei besąlygiškas rūpestis Ukrainai ($n = 8$). Daliai žmonių taip pat imponavo tai, kad O. Šurajevs yra iš dalies ukrainietis, kas lėmė tai, jog jis Lietuvos visuomenei suteikė platesnę perspektyvą, kodėl aukoti šiai šaliai yra svarbu ($n = 6$). Iš kitų paramą lėmusių priežasčių respondentai taip pat įvardijo O. Šurajevs atvirumą ir nuoširdumą, kurie pasireiškė per šio visuomenininko dalijimąsi asmenine informacija ($n = 4$), pavyzdžiui, apie jo močiutės gyvenimą Kijeve pirmosiomis prasidėjusio karo dienomis. Dalis žmonių taip pat teigė, kad įtakos jų apsisprendimui O. Šurajevs turėjo mažiau, tačiau pastebėjo, kad didelę įtaką jis, būdamas jaunas, padarė jaunesniems žmonėms ir jų apsisprendimui Ukrainai paskirti paramą ($n = 2$). Šį faktą leidžia pagrįsti apklausos rezultatai, kadangi iš 64 paramą Ukrainai skyrusių apklausos dalyvių, nurodžiusių O. Šurajevą kaip didelę (įvertinimas „4“) arba pagrindinę (įvertinimas „5“) jų apsisprendimą skirti paramą Ukrainai lėmusią priežastį, net 53 arba 82,8 proc. nurodė esantys nuo 15 iki 34 metų amžiaus. Vertinant kitas priežastis, susijusias su asmeninėmis O. Šurajevs savybėmis ir jo būdo bruožais, dalis respondentų įvardijo jo populiarumą ($n = 2$), atskaitingumą ($n = 2$), intelektualumą ($n = 2$), patikimumą ($n = 2$), iniciatyvumą ($n = 2$), darbštumą ($n = 1$) ir teisingumą ($n = 1$).

Žvelgiant į respondentų pateiktas priežastis, susijusias su O. Šurajevs atliekamais veiksmais ir iniciatyvomis, pastebėtina, kad keletas žmonių nurodė šio visuomenininko nuoširdžiai atliekamus gerus darbus ($n = 3$). Po vieną respondentą taip pat įvardijo jo misijas į Ukrainą ($n = 1$), turėdami omenyje jo vykimą į šią šalį kartu su kitu humoristu E. Jasičiu, kai šios šalies kariams buvo perduota humanitarinė pagalba ir iš Kijevo į Lietuvą buvo atsivežta O. Šurajevs močiutė, ir kitas išvykas, „1k paramos fondo“ įkūrimą ($n = 1$) ir, nors tai nėra konkretus veiksmas, „publikos užvedimą“ ($n = 1$).

Galiausiai, prie ketvirtosios kategorijos, žyminčios kitas priežastis, buvo priskirti du apklausos dalyvių atsakymai, nurodantys, kad parama Ukrainai buvo skirta todėl, kad šių asmenų požiūriai sutapo su O. Šurajevs turimu požiūriu ($n = 2$), o vienas respondentas nurodė, kad šis visuomenininkas, tikėtina, jog dėl rašomų tekstų socialiniuose tinkluose, jam sukėlė stipresnes emocijas ($n = 1$).

Apibendrinant šį poskyrį, O. Šurajevs svarią arba didelę įtaką žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir šio karo reikšmę Lietuvai padarė maždaug trečdaliui apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų, o pagrindine arba didele priežastimi sprendimui palaikyti Ukrainą paskiriant dalį savo lėšų O. Šurajevs tapo maždaug ketvirtadaliui respondentų. Žvelgiant į šį visuomenininką socialiniuose tinkluose sekančių žmonių atsakymus, pastebėta, kad atsakymai per skirtingas penkiabalės sistemos reikšmes pasiskirstė ganėtinai tolygiai. Tokią situaciją galėjo lemti tai, kad O. Šurajevs 2024 m.

mažesnę dėmesį skyrė savo valdomo „1k paramos fondo“ veiklai, taip pat tai, jog dalis šių asmenų sekančių žmonių, galimai, yra labiau suinteresuoti pramoginiu O. Šurajevu skelbiamu turiniu arba yra labiau linkę savo sprendimą Ukrainai skirti lėšas priimti vadovaudamiesi savo pačių bei didesnes ekspertines žinias nei O. Šurajevu turinčių asmenų pateikiama informacija. Galiausiai, žvelgiant į įvardintas priežastis asmenų, kurių sprendimui paaugoti Ukrainai įtaką šis visuomenės veikėjas padarė, pažymėtina, kad be universalių priežasčių, kurios taip pat buvo įvardintos vertinant A. Tapiną ir J. Ohmano įtaką, O. Šurajevą žmonės vertina už tai, kad jis geba informaciją pateikti įdomiai, tiesmukiškai ir linksmi, yra dalinai ukrainietis, todėl apie karą Ukrainoje gali daugiau papasakoti iš asmeninės perspektyvos, ir yra jaunas, kas lemia didesnę jo daromą įtaką Lietuvos jaunimui.

Apibendrinant šį skyrių, pažymėtina, kad visos trys šiame darbe tiriamos Lietuvos įžymybės padarė įtaką Lietuvos visuomenės informuotumui ir žinioms Ukrainoje vykstančio karo tema bei žmonių apsisprendimui šiai šaliai skirti paramą. Padarytos įtakos dydis priklausė tiesiogiai nuo kiekvieno iš tiriamų visuomenininkų asmeninių savybių, vykdomos komunikacijos, atliekamų arba atliktų darbų ir kitų priežasčių. Pažymėtina, kad šių įžymybių padaryta įtaka Lietuvos visuomenės žinioms Ukrainoje vykstančio karo tematika buvo didesnė, nei įtaka, padaryta žmonių apsisprendimui šiai šaliai skirti finansinę paramą. Didžiausią įtaką, atsižvelgiant į tai, kad yra pats žinomiausias ir populiariausias, padarė A. Tapinas. Jo didesnę arba didelę įtaką žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą įvertino 48,9 proc. apklaustųjų, o jį kaip pagrindinę arba didelę priežastį savo apsisprendimui Ukrainai paskirti paramą nurodė 41,9 proc. visų bent kartą Ukrainai paramą skyrusių respondentų. Lietuvos visuomenė labiausiai jį vertina už gerą komunikaciją ir informacijos sklaidą, tokias asmenines savybes kaip patikimumas, atskaitingumas, gera reputacija ir organizaciniai gebėjimai bei paramos Ukrainai iniciatyvas, kurios labiausiai išsiskyrė savo mastu, didžiosios dalies Lietuvos visuomenės įtraukimu bei kilniu ir prasmingu tikslu. J. Ohmano didesnę arba didelę įtaką žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą įvertino 28,8 proc. apklaustųjų, o jį kaip pagrindinę arba didelę priežastį, lėmusią apsisprendimą skirti lėšų Ukrainai, nurodė mažesnė – 22,7 proc. visų bent kartą Ukrainai paramą skyrusių respondentų dalis. Nepaisant to, kad jis yra didžiausios Lietuvoje paramos Ukrainai organizacijos įkūrėjas, J. Ohmano mažesnę įtaką lemia tai, kad jis yra mažiau populiarus ir žinomas už A. Tapiną. Vertinant pagrindines su J. Ohmanu susijusias priežastis, lėmusias tam tikrų visuomenės veikėjų apsisprendimą Ukrainai paskirti lėšų, respondentai labiausiai akcentavo jo atliekamus darbus. Šis visuomenės veikėjas yra stipriai vertinamas už Ukrainos palaikymą nuo 2014 m., už „Mėlyna ir Geltona“ organizacijos įkūrimą, taip pat už nuolatinės keliones į Ukrainą bei bendravimą su šios šalies kariais. Iš asmeninių savybių jį labiausiai vertina už gerą reputaciją, ekspertiškumą ir atsidavimą Ukrainai, o žvelgiant iš vykdomos komunikacijos pusės, didelę įtaką Lietuvos visuomenės apsisprendimui Ukrainai skirti lėšų padarė plati J. Ohmano informacijos sklaida ir neiškraipytos informacijos apie įvykius tiesiai iš karo fronto dalijimasis. Galiausiai, žvelgiant į O.

Šurajevo padarytą įtaką, pastebėta, kad ji buvo mažesnė už A. Tapino, tačiau labai panaši į įtaką, kurią padarė J. Ohmanas. O. Šurajevo didesnę arba didelę įtaką žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą įvertino 27,8 proc. apklaustųjų, o jį kaip pagrindinę arba didelę priežastį savo apsisprendimui Ukrainai paskirti paramą nurodė 24,6 proc. visų bent kartą Ukrainai paramą skyrusių respondentų. Manytina, kad šie skaičiai galėjo būti didesni, jei šis visuomenininkas būtų daugiau dėmesio skyręs savo „1k paramos fondui“ 2024 metais ir nebūtų buvęs teisiamas už šmeižtą ir neteisėtą informacijos apie kitą privatų asmenį rinkimą, kadangi tai galėjo turėti įtakos žmonių pasitikėjimui juo. Nepaisant to, dalis visuomenės O. Šurajevą vertina ir paramą Ukrainai nusprendė skirti todėl, kad jis turi gebėjimą informaciją pateikti įdomiai, tiesmukiškai ir linksmi, turi ukrainietiško kraujo ir yra jaunas, kas lemia jo didesnę daromą įtaką jauniems žmonės Lietuvoje.

Atsižvelgiant į šią apibendrintą informaciją, galima teigti, kad didžiausią įtaką padarė A. Tapinas, kurio informacijos sklaida, asmeninės savybės ir iniciatyvos paveikė didžiausią dalį Lietuvos visuomenės, o J. Ohmano ir O. Šurajevo padaryta įtaka buvo stipri mažesnei daliai Lietuvos žmonių dėl jų mažesnio populiarumo ir žinomumo. Nepaisant skirtingo kiekvieno iš šių visuomenininkų indėlio, šias Lietuvos įžymybes ir jų atliktus darbus vertinant kaip bendrą visumą, galima patvirtinti **III-ąją šio tyrimo hipotezę**, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevas sėkmingai prisidėjo prie Lietuvos visuomenės informavimo apie Ukrainoje vykstantį karą ir jų vykdomos iniciatyvos padarė didelę įtaką lėšų, skirtų teikti pagalbą Ukrainai, surinkimui.

5. INICIATYVŲ REIKŠMĖ LIETUVOS VIEŠAJAI DIPLOMATIJAI UŽSIENYJE

Remiantis iki 2022 m. vasario 24 d. Rusijos visapusiškos invazijos į Ukrainą vykdytos apklausos duomenimis, pozityviai lietuvius vertino 73 proc. Ukrainos piliečių¹³⁰, o Ukrainos nevyriausybinių analitinio centro „Razumkov centre“ 2024 m. trečiame ketvirtyje atliktos sociologinės apklausos duomenys rodo, kad per daugiau nei du metus šis skaičius išaugo ir 2024 m. rugsėjo mėnesį siekė 87 proc.¹³¹ Nors tai lėmusių priežasčių gali būti daugiau nei viena, manytina, kad šis padidėjimas siejasi ir su Lietuvos įžymybių vykdytomis Ukrainos palaikymo iniciatyvomis. Tokią prielaidą galima daryti atsižvelgiant į tai, kad Lietuva 2024 m. pabaigoje buvo viena daugiausiai nuo šalies bendrojo vidaus produkto Ukrainai paramą skyrusių valstybių pasaulyje¹³², šiai

¹³⁰ Kostiuchenko, T., Gerasymchuk, S., Koval-Honchar, M. (2022). *UKRAINE AND CENTRAL EUROPE: ATTITUDES AND PERCEPTIONS*. Friedrich-Ebert-Stiftung, 3. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/20307.pdf>

¹³¹ Razumkov Centre (2024 m. spalio 31 d.). *Support among citizens for Ukraine's accession to the EU and NATO. Attitude to foreign countries. Attitude to peace talks (September, 2024)*. <https://razumkov.org.ua/en/research-areas/surveys/support-among-citizens-for-ukraine-s-accession-to-the-eu-and-nato-attitude-to-foreign-countries-attitude-to-peace-talks-september-2024> [Žiūrėta: 2025-05-05]

¹³² Mauricas: Lietuva – tarp paramos Ukrainai lyderių. (2024 m. lapkričio 19 d.). lrt.lt. <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2417647/mauricas-lietuva-tarp-paramos-ukrainai-lyderiu> [Žiūrėta: 2025-03-22]

šaliai skyrusi paramos už maždaug 1,5 mlrd. eurų¹³³, iš kurių apie 7 – 10 proc. buvo surinkta įvairių Lietuvoje veikiančių nevyriausybinių paramos Ukrainai organizacijų¹³⁴, o didžioji dalis Lietuvos piliečių, kurių įvaizdis buvo vertinamas šiose apklausose, aktyviai paramą Ukrainai skyrė per A. Tapino, J. Ohmano arba O. Šurajevo įkurtus paramos Ukrainai fondus ir (arba) vykdytas iniciatyvas.

Nors „Mėlyna ir Geltona“, „LaisvėsTV“, „1k paramos fondas“ ir kitų Lietuvoje veikiančių nevyriausybinių organizacijų surinkta ir Ukrainai perduota parama sudaro tik mažą dalį visos paramos, kurią šiai šaliai skyrė Lietuvos valstybė, svarbu akcentuoti, kad tam tikros Lietuvos įžymybių ir jų valdomų organizacijų iniciatyvos buvo įvertintos ir plačiai aptariamoms užsienyje. Vienas iš tokių pavyzdžių – A. Tapino kartu su „LaisvėsTV“ organizuota iniciatyva „Susimetam Bayraktarui“. Apie šią iniciatyvą rašė visame pasaulyje garsūs naujienų portalai, pavyzdžiui, Reuters¹³⁵, ukrainiečių kariai dėkodami teigė, kad Lietuva už tai turėtų būti įrašyta į Ukrainos istorijos knygas¹³⁶, Turkija, susižavėjusi mažos šalies iniciatyva, „Bayraktar“ orlaivį Ukrainai nusprendė padovanoti, o, sekant Lietuvos pavyzdžiu, tokia pati iniciatyva buvo įgyvendinta Lenkijoje¹³⁷. Nors ši iniciatyva iš visų šiame darbe aptariamų iniciatyvų turėjo didžiausią įtaką Ukrainos palaikymui kitose šalyse ir užsienio žiniasklaidoje buvo aptariama labiausiai, ji nebuvo vienintelė prisidėjusi prie Lietuvos vardo užsienyje garsinimo. Verta pažymėti, kad Lietuvos vardas pasaulio žiniasklaidoje plačiai nuskambėjo ir 2022 m. viduryje, kuomet J. Ohmano valdoma „Mėlyna ir Geltona“ organizacija vieno garsiausių ir didžiausių pasaulyje verslo žurnalų „Forbes“ paskelbtame straipsnyje buvo įtraukta į labiausiai Ukrainą remiančių organizacijų dešimtuką.¹³⁸ Toks šios organizacijos įvertinimas neabejotinai prisidėjo prie to, kad Lietuva kitose pasaulio valstybėse buvo labiau matoma kaip viena aktyviausių Ukrainą remiančių valstybių. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad J. Ohmanas taip pat turėjo įtakos ir vienos iš Ukrainos miesto Derhačiai gatvės pavadinimui Lietuvos vardu. Sprendimą pervadinti gatvę 2024 m. priėmė šio miesto valdžia, atsižvelgdama į organizacijos „Mėlyna ir Geltona“ reguliariai į šį miestą organizuotas medikų iš Lietuvos misijas bei jaučiamą

¹³³ Lietuvos Respublikos finansų ministerija. (2024 m. spalio 9 d.). *Vyriausybė skyrė 13 mln. eurų Ukrainos atstatymo projektams*. finmin.lrv.lt. <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/vyriausybe-skyre-13-mln-euru-ukrainos-atstatymo-projektams/> [Žiūrėta: 2025-05-05]

¹³⁴ Šis procentinis vienetas apskaičiuotas atsižvelgiant į viešai prieinamus duomenis apie „Mėlyna ir Geltona“, „LaisvėsTV“ ir „1k paramos fondas“ laikotarpį nuo 2022 m. vasario 24 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d. Ukrainai surinktas lėšas, taip pat įsivertinus tai, kad dalis duomenų apie 2024 m. šių organizacijų Ukrainai skirtą paramą vis dar nėra prieinami viešai ir tai, kad Lietuvoje egzistuoja ir kitų paramą Ukrainai renkančių organizacijų.

¹³⁵ Sytas, A. (2022 m. gegužės 29 d.). 'Message to the world' - Lithuanians fundraise to buy drone for Ukraine. Reuters. <https://www.reuters.com/markets/europe/message-world-lithuanians-club-together-buy-drone-ukraine-2022-05-28/> [Žiūrėta: 2025-05-05]

¹³⁶ Tapinas, A. (2022 m. gegužės 27 d.). *Už 5 milijonus mes perkam ne tik Bayraktarą Ukrainai. Mes perkam pasaulio dėmesį, kad paprasti vienos mažos nacijos žmonės nesitaiksto*. [Video]. Facebook. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas/videos/576156553829421> [Žiūrėta: 2025-04-08]

¹³⁷ The Kyiv Independent news desk. (2022 m. liepos 24 d.). Poland crowdfunds Bayraktar drone for Ukraine. *The Kyiv Independent*. <https://kyivindependent.com/poland-crowdfunds-bayraktar-drone-for-ukraine/> [Žiūrėta: 2025-05-05]

¹³⁸ Forbes: Blue/Yellow among the largest supporters of the Armed Forces of Ukraine. (2022 m. gegužės 5 d.). Delfi. <https://www.delfi.lt/en/politics/forbes-blueyellow-among-the-largest-supporters-of-the-armed-forces-of-ukraine-90145687> [Žiūrėta: 2025-05-06]

bendrą visos Lietuvos šiai šaliai palaikymą.¹³⁹ Nors apie medikų misijas į Ukrainą šiame darbe iki šiol nebuvo užsiminta, pažymėtina, kad šias misijas J. Ohmanas vykdo iš lietuvių surinktų lėšų į „Mėlyna ir Geltona“ paramos fondą, todėl galima teigti, kad prie Lietuvos gatvės atsiradimo tiesiogiai prisidėjo ir kiti lietuviai. Kalbant apie O. Šurajevą ir jo valdomą „1k paramos fondas“ organizacijos reikšmę, pažymėtina, kad šis visuomenininkas tokio masto informacijos sklaidos užsienyje sėkmės istorijomis nepasižymėjo, tačiau svarbu pažymėti, kad socialiniuose tinkluose šis humoristas yra pasidalinęs ne viena istorija, kaip būdamas Ukrainoje apie savo vykdomo fondo veiklą bendravo su šios šalies kariais ir gyventojais.¹⁴⁰ Atsižvelgiant į tai, kad pozityvi informacija apie Lietuvos Ukrainos palaikymo iniciatyvas gali skliti ne tik internete, bet ir informaciją perduodant žodžiu, manytina, kad O. Šurajevs tokiu būdu formavo geresnį Lietuvos įvaizdį tarp Ukrainos piliečių. Vienas iš to įrodymų – O. Šurajevą socialiniame tinkle *Facebook* pasidalinta Ukrainos kario padėka, kurioje pažymima, kad lietuvių surinkti pinigai ir O. Šurajevą Ukrainai perduotas dronas padėjo identifikuoti besiantinančius Rusijos karius ir tokiu būdu išgelbėjo Ukrainos karių gyvybes.¹⁴¹

Apibendrinant šį skyrį galima teigti, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevs, vykdydami vidaus viešąją diplomatią Lietuvoje, prisidėjo prie Lietuvos vardo garsinimo ir palankesnio šios šalies įvaizdžio ne tik Ukrainoje, bet ir kitose pasaulio valstybėse. Pagrindine to priežastimi galima laikyti plačią informacijos apie jų vykdytas iniciatyvas sklaidą užsienio naujienų portaluose bei informacijos perdavimą žodžiu, padariusią įtaką ne tik kitų šalių piliečiams, bet ir kai kurių valstybių vyriausybėms. Atsižvelgiant į tai, kad vienas pagrindinių naujosios viešosios diplomatijos bruožų yra abipusė komunikacija, netiesioginiu atgaliniu ryšiu šiuo atveju galima laikyti Ukrainoje vykdytų apklausų rezultatus, rodančius padidėjusį ukrainiečių pasitikėjimo lietuviais procentą. Kalbant apie tiesioginį atgalinį ryšį, atkreiptinas dėmesys į ukrainiečių išreikštas padėkas lietuviams socialiniuose tinkluose ir Lietuvos vardo suteikimą vienai iš Ukrainos Derhačių miesto gatvei, taip pat Turkijos gynybos ministro ir šios šalies bendrovės „Baykar Machine“ sprendimą Ukrainai padovanoti „Bayraktar“ karinį droną bei Lenkijos piliečių priimtą sprendimą šiam dronui rinkti lėšas Lenkijoje. Vadovaujantis šia informacija, galima patvirtinti **IV-ąją šio tyrimo hipotezę**, jog šiame darbe vertintų visuomenininkų iniciatyvos prisidėjo prie Lietuvos viešosios diplomatijos užsienyje.

¹³⁹ Aleknavičė, K. (2024 m. gegužės 3 d.). Lietuvos medikams ukrainiečiai atsidėjojo pervadinę gatvę: lietuvių vardas įsirežęs giliai. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/lituanica/aktualijos/751/2265063/lietuvos-medikams-ukrainieciai-atsidekojo-pervadine-gatve-lietuviu-vardas-isirezes-giliai> [Žiūrėta: 2025-05-06]

¹⁴⁰ Surajev, O. (2023 m. sausio 29 d.). *Išsikrovėm Kyive ir su mūsų draugu ir savanoriu Oleksejum (dirba su karių apmokymais, bičas iš Ukrainos, bet moka kalbėti lietuviškai!)*. [nuotrauka]. Facebook. <https://www.facebook.com/surajev/posts/pfbid075m3vK67eMmFhethfG1ToZQDewmBicDV6vYdqkby1mzStczHKfCJwQnD1eJQgheal> [Žiūrėta: 2025-05-06].

¹⁴¹ Surajev, O. (2023 m. kovo 23 d.). *Taip jūsų pinigai gelbėja gyvybes. Laiškas iš kario, cituoju: "Labas. Kaip laiku kreipiausi į tave dėl dronų šiandien p**adai numušė.* [nuotrauka]. Facebook. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10217945643912228> [Žiūrėta: 2025-05-11].

IŠVADOS

Šiame darbe, siekiant įvertinti įžymybių kaip naujosios viešosios diplomatijos veikėjų vaidmenį ir daromą įtaką valstybės, kurioje yra veikiamas, viduje bei šios įtakos reikšmę valstybės viešajai diplomatijai užsienyje, buvo tiriamos Lietuvos visuomenininkų A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo Lietuvoje vykdytos Ukrainos palaikymo ir lėšų šiai šaliai rinkimo iniciatyvos. Siekiant šio tikslo, darbe remtasi naujosios viešosios diplomatijos ir iš jos kildinamos E. Huijgh vidaus viešosios diplomatijos teorijos prielaidomis, grindžiančiomis teiginį, jog nevalstybinių veikėjų įtraukimas ir išitraukimas į tarptautinių klausimų sprendimą bei abipusė komunikacija šiais klausimais tarp valstybės vyriausybės ir savo šalies gyventojų gali pagerinti šios valstybės įvaizdį užsienio šalyse.

Prieš atliekant A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo iniciatyvų vertinimą, darbe, remiantis mokslinėje literatūroje pateiktais įžymybės sąvokos apibrėžimais, identifikuoti svarbiausi asmens priskyrimo prie įžymybių kriterijai, kurie sugrupuoti į tris pagrindines kategorijas: 1) pamatinė sėkmės istorija, talentas arba konkretūs įgūdžiai, išskiriantys asmenį iš kitų asmenų ir leidžiantys išlaikyti turimą žinomumą; 2) reguliarius žiniasklaidos dėmesys arba pasirodymas viešojoje erdvėje; ir 3) gerbėjų arba socialiniuose tinkluose turimų sekėjų skaičius. Pabrėžtina, kad šie kriterijai indikuoja ir individui leidžia išlaikyti žinomumą, kuriuo pasinaudojama siekiant daryti įtaką kitiems asmenims. Atsižvelgiant į šį faktą ir pritaikius apibrėžtus kriterijus, darbe buvo patvirtinta **I-oji hipotezė** – *atsižvelgiant į tai, kad A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevas yra vieni įtakingiausių Lietuvos viešųjų asmenų, juos galima laikyti Lietuvos įžymybėmis.*

Konceptualizuojant naująją viešąją diplomatiją ir iš jos kilusią E. Huijgh vidaus viešosios diplomatijos teoriją, patvirtinta, kad svarbiausios sąlygos, lemiančios įžymybių kaip viešojoje diplomatijoje veikiančių nevalstybinių veikėjų teisėtumą ir veiksmingumą, tais atvejais, kai veikiamas konkrečios valstybės rėmuose arba jos vardu, yra: 1) tarnavimas šios šalies viešiesiems interesams; ir 2) oficialūs įgaliojimai, leidžiantys veikti konkrečios valstybės vardu, arba vykdomosios valdžios palaikymas įžymybių vykdomoms veikloms. Atsižvelgiant į tai, kad šiame darbe orientuotasi išskirtinai į neoficialiai viešojoje diplomatijoje veikiančius nevalstybinius veikėjus, neturinčius oficialių įgaliojimų, taip pat nustatyta, kad jų teisėtam veikimui vykdant viešąją diplomatiją užtenka veikti reprezentuojamos šalies ir jos visuomenės gerovei bei turėti šios šalies vyriausybės palaikymą.

Tai, kad šiame darbe tiriamos įžymybės tarnauja Lietuvos viešiesiems interesams, įrodo 2023 m. ir 2024 m. „Eurobarometro“ vykdytų apklausų rezultatai, rodantys, kad didžioji dalis Lietuvos gyventojų Rusijos vykdomą karinę agresiją Ukrainoje laiko tiesiogine grėsme tiek Lietuvai, tiek ES, kas taip pat lemia didžiosios daugumos Lietuvos gyventojų palaikymą institucijų vykdomoms iniciatyvoms, kuriomis Ukrainai skiriama humanitarinė, finansinė ir karinė parama. Kadangi A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo vykdytų Ukrainos palaikymo iniciatyvų tikslas buvo identiškas

institucijų vykdomų iniciatyvų tikslui, kuris turi didelį Lietuvos visuomenės palaikymą, galima daryti išvadą, kad šios įžymybės tenkino Lietuvos ir jos visuomenės interesus. Šį faktą taip pat patvirtina didžiosios daugumos respondentų pateikti teigiami atsakymai į šio tyrimo apimtyje vykdytos apklausos klausimą, kuriame apklausos dalyvių buvo prašoma atsakyti, ar Ukrainos suvereniteto bei teritorinio vientisumo klausimą galima laikyti Lietuvos viešuoju interesu.

Lietuvos valdžios parama įžymybių iniciatyvoms remti Ukrainą buvo pagrįsta įvertinus Lietuvos politikų ir valdžios institucijų priimtus sprendimus ir teisės aktų pakeitimus. Aktyvus palaikymas iš tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos krašto apsaugos ministro pareigas ėjusio A. Anušausko, ministrės pirmininkės I. Šimonytės ir jų atstovaujamų valstybinių institucijų, taip pat Seime priimti Labdaros ir paramos įstatymo bei Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimai, sudarė palankias sąlygas sėkmingam A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo vykdytų iniciatyvų įgyvendinimui. Atsižvelgiant į tai, darbe buvo patvirtinta **II-oji hipotezė** – *A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo iniciatyvos buvo skirtos teikti ekonominę, humanitarinę ir karinę pagalbą Ukrainai, todėl tarnauja Lietuvos viešiesiems, o ne privatiems interesams, ir turi Lietuvos valdžios palaikymą, todėl šiuos visuomenininkus galima priskirti prie viešąją diplomatiją vykdančių subjektų.*

Pagrindinėje empirinėje darbo dalyje analizuota vykdyta visuomenės apklausa, skirta išsiaiškinti, ar A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo žinojimas ir (arba) stebėjimas socialiniuose tinkluose turėjo įtakos Lietuvos gyventojų informuotumui apie Ukrainoje vykstantį karą ir lėšų, skirtų teikti pagalbą Ukrainai ir jos piliečiams, rinkimui. Apklausos būdu surinkti ir išanalizuoti duomenys atskleidė, jog visos šiame darbe tirtos įžymybės šiose srityse Lietuvos visuomenei padarė įtaką, tačiau padarytos įtakos dydis tarp įžymybių buvo skirtingas ir tiesiogiai priklausė nuo jų asmeninių savybių, vykdytos komunikacijos, atliekamų arba atliktų darbų ir kitų priežasčių. Tyrimo metu taip pat atskleista, kad didžiausią įtaką A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevas padarė juos socialiniuose tinkluose sekantiems žmonėms, tačiau plati informacijos apie jų vykdytas iniciatyvas sklaida taip pat lėmė dalies lietuvių, iki tol nežinojusių ir socialiniuose tinkluose šių įžymybių nesekančių, apsisprendimą prisidėti prie Ukrainos valstybės gynybos.

Vertinant kiekvieną iš šiame darbe tirtų įžymybių atskirai, pastebėta, kad didžiausią įtaką Lietuvos gyventojams turėjo A. Tapinas, kurią lėmė A. Tapino komunikacija ir informacijos sklaida, tokios asmeninės savybės kaip patikimumas, atskaitingumas, gera reputacija ir organizaciniai gebėjimai bei savo mastu, didžiosios dalies Lietuvos visuomenės įtraukimu bei kilniu ir prasmingu tikslu išsiskyrusios vykdytos paramos Ukrainai iniciatyvos. Nepaisant to, kad J. Ohmanas yra didžiausios Lietuvoje paramos Ukrainai organizacijos įkūrėjas, jo padaryta įtaka Lietuvos visuomenei buvo mažesnė. Tai lėmė mažesnis šios įžymybės žinomumas, todėl ir mažesnis už A. Tapino socialinis ir ekonominis kapitalas. Lietuvos visuomenei įtaką padarė J. Ohmano nuo 2014 m. vykdomas Ukrainos palaikymas, „Mėlyna ir Geltona“ organizacijos įkūrimas, nuolatinės kelionės į

Ukrainą bei bendravimas su šios šalies kariais, gera reputacija, ekspertinės žinios, atsidavimas Ukrainos valstybei, plati informacijos sklaida ir realios informacijos pateikimas apie įvykius iš karo fronto. Galiausiai, nors O. Šurajevs yra žinomesnis ir populiaresnis už J. Ohmaną, šių dviejų įžymių padaryta įtaka Lietuvos visuomenei, žvelgiant į apklausos rezultatus, yra panaši. Manytina, kad šie skaičiai galėjo būti didesni, jei O. Šurajevs būtų daugiau dėmesio skyręs savo „1k paramos fondui“ 2024 metais ir nebūtų buvęs teisiama už šmeižtą ir neteisėtą informacijos apie kitą privatų asmenį rinkimą, kadangi tai galėjo turėti įtakos žmonių pasitikėjimui juo. Lietuvos visuomenė O. Šurajevą labiausiai vertina ir paramą Ukrainai nusprendė skirti atsižvelgdama į šios įžymybės gebėjimą informaciją pateikti įdomiai, tiesmukiškai ir linksmai, taip pat todėl, kad jis yra kilęs iš Ukrainos ir yra jaunas, kas taip pat lėmė jo didesnę daromą įtaką jauniems žmonėms Lietuvoje.

Atsižvelgiant į šioje empirinėje dalyje gautus rezultatus ir šias Lietuvos įžymybes bei jų atliktus darbus vertinant kaip bendrą visumą, kadangi rinkdami lėšas Ukrainai jie nekonkuravo, o bendradarbiavo ir vienas kitą palaikė, darbe patvirtinta **III-oji hipotezė** – *atsižvelgiant į žinomumą ir populiarumą Lietuvoje bei gebėjimą daryti įtaką kitiems žmonėms, A. Tapinas, J. Ohmanas ir O. Šurajevs sėkmingai prisidėjo prie Lietuvos visuomenės informavimo apie Ukrainoje vykstantį karą ir jų vykdytos iniciatyvos padarė didelę įtaką lėšų, skirtų teikti pagalbą Ukrainai, surinkimui.*

Paskutinėje šio darbo dalyje įvertinta A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevų Lietuvoje vykdytų iniciatyvų, skirtų palaikyti Ukrainą, reikšmė Lietuvos įvaizdžiui užsienyje. Atsižvelgiant į reikšmingą visuomenininkų įtaką Lietuvoje bei plačią informacijos apie Lietuvos įžymių vykdytas iniciatyvas sklaidą užsienyje, kuri realizavosi į didesnę ukrainiečių pasitikėjimo lietuviais procentą, padėkas socialiniuose tinkluose, Ukrainos Derhačių miesto gatvės pavadinimą Lietuvos vardu, Turkijos sprendimą „Bayraktar“ droną, kuriam lietuviai rinko lėšas, Ukrainai perduoti neatlygintinai bei Lenkijos piliečių priimtą sprendimą šiam dronui lėšas rinkti Lenkijoje, darbe buvo patvirtinta ir **IV-oji hipotezė** – *atsižvelgiant į nustatytą reikšmingą A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevų įtaką Lietuvos visuomenės žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir jos apsisprendimui teikti paramą Ukrainai, šių visuomenininkų iniciatyvos taip pat prisidėjo prie Lietuvos viešosios diplomatijos užsienyje.*

Įgyvendinus visus šiame darbe išsikeltus uždavinius buvo išspręsta šio darbo įvade konstatuota **tyrimo problema**, kad iki šiol atlikti tyrimai buvo orientuoti išskirtinai į įžymių vykdomų veiklų, nukreiptų į užsienį, vertinimą, nevertinant vykdomos naujosios viešosios diplomatijos savo šalies viduje; ir pasiektas pagrindinis šio tyrimo **tikslas** – įvertintas įžymių kaip naujosios viešosios diplomatijos veikėjų vaidmuo ir jų daroma įtaka valstybės, kurioje yra veikama, viduje bei šios įtakos reikšmė valstybės viešajai diplomacijai užsienyje. Kadangi šis atliktas tyrimas – pirmasis sėkmingas atvejis, parodęs, kaip galima tirti įžymių kaip naujosios viešosios diplomatijos veikėjų vaidmenį ir įtaką savo valstybės viduje, ir patvirtinęs E. Huijgh apibrėžtos vidaus viešosios diplomatijos teorijos prielaidas empiriškai, jis yra **reikšmingas teoriniu ir empiriniu atžvilgiu.**

Pažymėtina, kad tyrimas taip pat reikšmingai prisidėjo prie E. Huijgh apibrėžtos vidaus viešosios diplomatijos teorijos patobulinimo. Konceptualizuojant naująją viešąją diplomatiją ir iš jos kilusią E. Huijgh vidaus viešosios diplomatijos teoriją pastebėta, kad teoretikė, apibrėždama vidaus viešosios diplomatijos teoriją, orientavosi į valstybės vyriausybės ir šios šalies visuomenės tarpusavio sąveiką. Nors pati autorė pabrėžė šiuolaikinių visuomenių nevienalytiškumą etniniu požiūriu, atkreiptas dėmesys, kad nevienalytiškumas šiuo atveju yra aktualus ir socialinio statuso atžvilgiu. Tokia išvada padaryta į vidaus viešosios diplomatijos teorijos lauką įvedant įžymybes ir nevyriausybines organizacijas, kuriose šios įžymybės gali veikti. Įžymybių ir nevyriausybinių organizacijų įvedimas neprieštarauja vidaus viešosios diplomatijos teorijos prielaidoms, tačiau šie subjektai E. Huijgh yra vertinami kaip vidaus visuomenės dalis. Nepaisant to, įžymybės ir jų veikimas per nevyriausybines organizacijas šių laikų viešojoje diplomatijoje gali užimti unikalų vaidmenį, kadangi gali veikti keliomis kryptimis atlikdamos tarpininko vaidmenį tarp valstybės vyriausybės ir likusios šalies visuomenės (žr. **1 paveikslą**). Veikdamos santykiuose su likusiais savo valstybės gyventojais šie subjektai gali paskatinti didesnę visuomenės įsitraukimą į valstybei aktualių klausimų sprendimą, o savo šalies vyriausybei perduoti informaciją apie visuomenei aktualius klausimus.

Šis atliktas tyrimas taip pat aktualus ir reikšmingas atsižvelgiant į tirtą tyrimo objektą bei gautus empirinius rezultatus. Ukrainoje vykstantis karas yra transnacionalinė problema, kadangi nuo šios šalies atsilaikymo prieš Rusijos vykdomą agresiją tiesiogiai priklauso saugumas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje. Atsižvelgiant į Ukrainos patiriamus gynybos ir šalies atstatymo kaštus, valstybė yra stipriai priklausoma nuo užsienio paramos. Nors atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad Lietuvos įžymybių iniciatyvos lėšų prasme prie Ukrainos gynybos ir atstatymo, palyginti su valstybinių institucijų skiriama parama, tiesiogiai prisideda tik nedidele dalimi, tyrimo metu įrodyta, kad tokios iniciatyvos gali paskatinti Ukrainai skiriamą paramą užsienyje, kaip tai įvyko Turkijos ir Lenkijos atveju. Siekiant, kad lėšų būtų surinkta daugiau ir vienoje šalyje vykdomos iniciatyvos paskatintų panašių iniciatyvų atsiradimą ir vykdymą kitose šalyse, svarbiausia yra užtikrinti plačią faktais pagrįstos informacijos apie vykdomą arba planuojamą vykdyti iniciatyvą sklaidą, pagrįsti, kad iniciatyvos vykdytojas yra patikimas, turi patirties lėšų rinkimo srityje, gali užtikrinti renkamos paramos skaidrumą bei pats yra aktyviai įsitraukęs arba glaudžiai susijęs su sritimi, kuriai yra renkama parama.

Atsižvelgiant į naujosios viešosios diplomatijos ir E. Huijgh vidaus viešosios diplomatijos tinkamumą vertinti įžymybių įtaką valstybės, kurioje yra veikama, viduje bei šios įtakos reikšmę valstybės viešajai diplomatijai užsienyje, ateities darbuose šia tema **siūloma bei rekomenduojama:**

- Vadovautis šiame darbe pateikta mintimi, jog įžymybės vidaus viešojoje diplomatijoje atlieka tarpininko vaidmenį tarp valstybės vyriausybės ir likusios šalies visuomenės; ir
- Iširti įžymybių vaidmenį kitų valstybių viduje ir šiuos atvejus palyginti su šiame darbe pateiktu vidaus viešosios diplomatijos sėkmės atveju Lietuvoje.

ŠALTINIŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. „Pinigų kartos“ netekęs Andrius Tapinas kurs politinės satyros laidą. (2016 m. rugpjūčio 19 d.). zmones.lt. <https://zmones.15min.lt/naujiena/pinigu-kartos-netekes-andrius-tapinas-kurs-politines-satyros-laida-MJ5w79RZ5z0> [Žiūrėta: 2025-03-31].
2. 1k fund. <https://1kfund.org/> [Žiūrėta: 2025-01-07].
3. 1K Fund – private, 100% volunteer-driven organization. (2024 m. liepos 18 d.). 1kfund.org. <https://web.archive.org/web/20240718141309/https://1kfund.org/> [Žiūrėta: 2025-05-01]
4. 1k Paramos Fondas. (2023). VIENAS K PARAMOS FONDAS 2022.03.15 - 2023.03.19 ataskaita. <https://1kfund.org/ataskaita3.pdf> [Žiūrėta: 2025-04-04].
5. 2022 m. balandžio 26 d. Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 papildymo 50-1 straipsniu ir 2 priedo pakeitimo įstatymas Nr. XIV-1056. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b8249eb2c56111ecb69ea7b9ba9d787b?jfwid=e5xne17je> [Žiūrėta: 2025-04-11].
6. 2022 m. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIV-944. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d6919713a5fc11ecaf79c2120caf5094> [Žiūrėta: 2025-04-10]
7. Alam, G. N., Sinaga, O., Roespinoedji, D., & Fathurisi, B. (2021) To Find Out The Contribution From Michael Heart's Effort On Israeli-Palestinians' Conflict In Gaza Strip And To See The Significance Of Michael Heart As An Individual Actor In International Geographical Relations.
8. Aleknavičė, K. (2024 m. gegužės 3 d.). Lietuvos medikams ukrainiečiai atsidėjo pervadinę gatvę: lietuvių vardas įsirėžęs giliai. lrt.lt. <https://www.lrt.lt/lituanica/aktualijos/751/2265063/lietuvos-medikams-ukrainieciai-atsidekojo-pervadine-gatve-lietuviu-vardas-isirezes-giliai> [Žiūrėta: 2025-05-06]
9. Andrius Tapinas paskelbtas „Metų valstybės kūrėju“. (2017 m. rugpjūčio 22 d.). TSPMI. <https://www.tspmi.vu.lt/naujienos/andrius-tapinas-paskelbtas-metu-valstybes-kureju/> [Žiūrėta: 2025-03-31].
10. Anušauskas paaiškino, kodėl pakeitė nuomonę ir susiginčijo su premjere. (2022 m. birželio 8 d.). Delfi. <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/anusauskas-paaiskino-kodel-pakeite-nuomone-ir-susigincio-su-premjere-90420491> [Žiūrėta: 2025-04-08].
11. Arnašė, V. (2022 m. kovo 10 d.). Lietuvių pagalba Ukrainai stulbinanti: kai norime, galime labai daug. Delfi. <https://www.delfi.lt/projektai/daugiau-sviesos/lietuviu-pagalba-ukrainai-stulbinanti-kai-norime-galime-labai-daug-89671287> [Žiūrėta: 2025-04-03].

12. *Atskleidė, kas šiemet pateko į populiariausių socialinių tinklų TOP10 Lietuvoje.* (2024 m. gegužės 23 d.). Delfi. <https://www.delfi.lt/m360/naujausi-straipsniai/atskleide-kas-siemet-pateko-i-populiariausiu-socialiniu-tinklu-top10-lietuvoje-91922015> [Žiūrėta 2025-03-31].
13. Barkauskaitė, R. (2023 m. rugpjūčio 25 d.). Įtakingiausi popkultūros atstovai 2023: nauji vardai dešimtuose, pozicijas apleidusios garsenybės ir nekintantis TOP 3. *Delfi.lt*. <https://www.delfi.lt/apps/itakingiausieji2023/popkultura/balsas> [Žiūrėta 2025-03-13].
14. Binderis, L. (2014). Viešojoji diplomatija 3.0: Lietuvos Respublikos ambasadų atvejis.
15. Bjola, C., Cassidy, J., & Manor, I. (2019). Public diplomacy in the digital age. *The Hague Journal of Diplomacy*, 14(1-2).
16. Blue / Yellow for Ukraine. YouTube. <https://www.youtube.com/@BlueYellowForUkraine> [Žiūrėta: 2025-04-04].
17. Blue yellow. <https://blue-yellow.lt/> [Žiūrėta: 2025-01-15].
18. Boorstin, D. J. (1962). *The image: a guide to pseudo-events in America*. New York: Vintage Books.
19. Constantinou, C. M., Kerr, P., & Sharp, P. (2016). Introduction: Understanding Diplomatic Practice. *The SAGE Handbook of Diplomacy*.
20. Cooper, A. F. (2008). *Celebrity Diplomacy*. Boulder, CO: Paradigm Publishers.
21. Cooper, A. F., & Cornut, J. (2019). The changing practices of frontline diplomacy: *New directions for inquiry*. *Review of International Studies*, 45(2).
22. Cooper, A.F., Hocking, B. and Maley, W. (2008). *Global Governance and Diplomacy: Worlds Apart*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
23. Cull, N. J. (2013). The long road to public diplomacy 2.0: The Internet in US public diplomacy. *International Studies Review*, 15(1).
24. Delfi. (2024 m. spalio 27 d.). *Nepatogūs klausimai su Rolandu Mackevičiumi. Svečiuose – Jonas Ohmanas* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=u03h2NAN9Zg> [Žiūrėta: 2025-04-02].
25. Der Derian, J. (1987). Mediating estrangement: a theory for diplomacy. *Review of International Studies*, 13(2).
26. Dobrovolskas, I. (2023 m. birželio 15 d.). Tapinas atskleidė: Lazdijų politikai pildavosi degalus iš tų pačių degalinių operatorių, galimai vyko čekių prekyba. *Lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2014541/tapinas-atskleide-lazdiju-politikai-pildavosi-degalus-is-tu-paciu-degaliniu-operatoriu-galimai-vyko-cekiu-prekyba> [Žiūrėta: 2025-03-31].
27. *Donald Trump's life story: From real estate to politics*. (2024 m. rugsėjo 10 d.). BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-35318432> [Žiūrėta: 2025-02-20].

28. Driessens, O. (2013). Celebrity capital: redefining celebrity using field theory. *Theory and society*, 42.
29. Ekalba. (2025). *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. <https://ekalba.lt/dabartines-lietuviu-kalbos-zodynas/garsenyb%C4%97?paieska=garsenyb%C4%97&i=2d80f67c-7c7c-4774-914b-86222e1ec7cb>
30. European Commission. (2023). *Country Factsheets in English: Standard Eurobarometer 100 - Autumn 2023 / Lithuania*. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3053> [Žiūrėta: 2025-04-03].
31. Europos Komisija. (2023). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 100, Viešojo nuomonės Europos Sąjungoje. Šalies ataskaita: Lietuva*. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3053> [Žiūrėta: 2025-04-03].
32. Europos Komisija. (2024). *STANDARTINIS EUROBAROMETRAS 102, Viešojo nuomonės Europos Sąjungoje. Šalies ataskaita: Lietuva*. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3215> [Žiūrėta: 2025-04-03].
33. Forbes: Blue/Yellow among the largest supporters of the Armed Forces of Ukraine. (2022 m. gegužės 5 d.). *Delfi*. <https://www.delfi.lt/en/politics/forbes-blueyellow-among-the-largest-supporters-of-the-armed-forces-of-ukraine-90145687> [Žiūrėta: 2025-05-06].
34. Fraser, B. P., & Brown, W. J. (2002). Media, celebrities, and social influence: Identification with Elvis Presley. *Mass communication & society*, 5(2).
35. Gabler, N. (2001). Toward a new definition of celebrity. *USC Annenberg: The Norman Lear Center*.
36. Gilboa, E. (2008). Searching for a theory of public diplomacy. *The annals of the American academy of political and social science*, 616(1).
37. Gregory, B. (2016). Mapping boundaries in diplomacy's public dimension. *The Hague Journal of Diplomacy*, 11(1).
38. Hedling, E., & Bremberg, N. (2021). Practice approaches to the digital transformations of diplomacy: toward a new research agenda. *International Studies Review*, 23(4).
39. Heine, J. (2013). From Club to Network Diplomacy. In *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy* (pp. 54-69). Oxford University Press, Oxford.
40. Huijgh, E. (2011). Changing tunes for public diplomacy: Exploring the domestic dimension. *Exchange: The Journal of Public Diplomacy*, 2(1).
41. Huijgh, E. (2016). Public Diplomacy. *The Sage Handbook of Diplomacy*.
42. Huliaras, A., & Tzifakis, N. (2010). Celebrity activism in international relations: In search of a framework for analysis. *Global society*, 24(2).

43. *Itakingiausi visuomenininkai: Tapinas, Ohmanas, Kojala*. (2024 m. rugsėjo 13 d.). lrt.lt. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2359239/itakingiausi-visuomenininkai-tapinas-ohmanas-kojala> [Žiūrėta: 2025-03-13].
44. Jursevičius, D. (2022 m. birželio 12 d.). Tapinas: „Bayraktar“ pirkimo istorija tapo pleistru mūsų visuomenei, planuose – žadą atimanti nauja tarptautinė akcija. lrt.lt. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1716531/tapinas-bayraktar-pirkimo-istorija-tapo-pleistru-musu-visuomenei-planuose-zada-atimanti-nauja-tarptautine-akcija> [Žiūrėta: 2025-03-31].
45. Kolesnikov, A. (2022 m. balandžio 19 d.). *Putin's war has moved Russia from authoritarianism to hybrid totalitarianism*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/posts/2022/04/putins-war-has-moved-russia-from-authoritarianism-to-hybrid-totalitarianism?lang=en> [Žiūrėta: 2025-03-20].
46. *Mauricas: Lietuva – tarp paramos Ukrainai lyderių - LRT*, T., Gerasymchuk, S., Koval-Honchar, M. (2022). *UKRAINE AND CENTRAL EUROPE: ATTITUDES AND PERCEPTIONS*. Friedrich-Ebert-Stiftung. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/20307.pdf>
47. Kūrybinis Potencialas. (2022 m. kovo 25 d.). *OLEG IR EVALDAS: KAIP MES Į UKRAINĄ VAŽIAVOM (2022)* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=PB-CKNk9qpw> [Žiūrėta: 2025-04-02].
48. La Porte, T. (2012). The impact of “intermestic” non-state actors on the conceptual framework of public diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*, 7(4).
49. Laida Akcentas. (2014 m. liepos 7 d.). *Akcentas. Gatvės muzikos diena 2014* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=LDYuGSiQ2X8> [Žiūrėta: 2025-04-02].
50. Laisvės TV. (2023 m. vasario 19 d.). *Politikų valdoma žiniasklaida: caras Malinauskas ir Živilius* | Jonas Ohmanas | *Laikykites ten* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=scJAwfJvcZ4> [Žiūrėta: 2025-04-02].
51. Laisvės TV. (2025 m. vasario 18 d.). *Didysis konvojus*. <https://laisves.tv/konvojus/> [Žiūrėta: 2025-04-04].
52. LaisvėsTV. (2022 m. gegužės 28 d.). *5 milijonai per 3,5 dienas! | Susimetam Bayraktarui | #bayraktarasUkrainai | Speciali transliacija* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=V9YslWNy1TE> [Žiūrėta: 2025-04-08].
53. LaisvėsTV. (2022 m. gegužės 5 d.). „Žudydami rusus ukrainiečiai klauso AC/DC“, - Jonas Ohman || *Laikykites ten pokalbiai* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=MjIL1Dp4fMU> [Žiūrėta: 2025-04-02].
54. LaisvėsTV. YouTube. <https://www.youtube.com/@LaisvesTV> [Žiūrėta: 2025-04-01].

55. Lietuvos Respublikos finansų ministerija. (2022 m. kovo 17 d.). *Seime priimtos Labdaros ir paramos įstatymo pataisos*. finmin.lrv.lt. <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/seime-priimtos-labdaros-ir-paramos-istatymo-pataisos/> [Žiūrėta: 2025-04-10].
56. Lietuvos Respublikos finansų ministerija. (2024 m. spalio 9 d.). *Vyriausybė skyrė 13 mln. eurų Ukrainos atstatymo projektams*. finmin.lrv.lt. <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/vyriausybe-skyre-13-mln-euru-ukrainos-atstatymo-projektams/> [Žiūrėta: 2025-05-05]
57. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. (2022 m. birželio 2 d.). *Turkija nusprendė bepilotį orlaivį „Bayraktar“ Lietuvai padovanoti*. kam.lt. <https://kam.lt/turkija-nusprendė-bepiloti-orlaivi-bayraktar-lietuvai-padovanoti/> [Žiūrėta: 2025-04-08].
58. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. *Organizuojame didelį ginkluotės paramą, kurią norėtume perduoti Ukrainos kariams. Kaip tai padaryti?*. kam.lt. <https://kam.lt/duk/organizuojame-dideli-ginkluotes-parama-kuria-noretume-perduoti-ukrainos-kariams-kaip-tai-padaryti/> [Žiūrėta: 2025-04-08].
59. LRT (2025 m. vasario 3 d.). *Ohmanas apie trūkstantį paramą: į dešimt rusiškų dronų ukrainiečiai atsako tik vienu* [Video]. lrt.lt. <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000388023/ohmanas-apie-trukstama-parama-i-desimt-rusisku-dronu-ukrainieciai-atsako-tik-vienu> [Žiūrėta: 2025-04-02].
60. LTV pristato „Pinigų kartą“ su A. Tapinu. (2003 m. kovo 3 d.). tv3.lt. <https://www.tv3.lt/naujiena/projektai/ltv-pristato-pinigu-karta-su-a-tapinu-n276724> [Žiūrėta: 2025-03-31].
61. Marshall, P. D. (1997). *Celebrity and power. Fame in contemporary culture*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
62. Masiokaitė-Liubinienė, A. (2022 m. kovo 1 d.). Lietuviai „Blue / Yellow“ jau paaukojo 10 mln. eurų. lrt.lt. <https://www.lrt.lt/naujienos/gyvenimas/13/1631895/lietuviai-blue-yellow-jau-paaukojo-10-mln-euru> [Žiūrėta: 2025-04-04].
63. *Mauricas: Lietuva – tarp paramos Ukrainai lyderių*. (2024 m. lapkričio 19 d.). lrt.lt. <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2417647/mauricas-lietuva-tarp-paramos-ukrainai-lyderiu> [Žiūrėta: 2025-03-22].
64. Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy*. Palgrave.
65. Mikelevičius, D. (2025). *Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai*. <https://docs.google.com/spreadsheets/d/12opRiIQTIJUAX--yb9J6lDbYN6R1sYGW27CH3acjpIQ/>
66. Nye, J. S. (2010). *The new public diplomacy*. Project syndicate.
67. Nye, J. S. (2019). *Soft power and public diplomacy revisited*. *The Hague Journal of Diplomacy*, 14(1-2).

68. Ohman, J. Facebook. <https://www.facebook.com/jonasohman> [Žiūrėta: 2025-04-02].
69. Online Serialas. (2014 m. vasario 24 d.). *SERIALAS. 1 SERIJA* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=IFSYEQNo8vw> [Žiūrėta: 2025-04-02].
70. Otte, T. G. (2001). Satow. In *Diplomatic Theory from Machiavelli to Kissinger* (pp. 125-150). Palgrave Macmillan, London.
71. Pankūnas, G. (2024 m. vasario 15 d.). Teismas atvertė Šurajevo bylą dėl šmeižto: iš kaltinamojo siekiama prisiteisti 60 tūkst. eurų neturtinės žalos. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2196667/teismas-atverte-surajevo-byla-del-smeizto-is-kaltinamojo-siekiama-prisiteisti-60-tukst-euru-neturtines-zalos> [Žiūrėta: 2025-04-02]
72. Park, M. K. (2017). Long shot: the prospects and limitations of sports and celebrity athlete diplomacy. *InMedia. The French Journal of Media Studies*, (6).
73. *Per tris dienas A.Tapinas surinko 5 mln. eurų: Ukrainai dovanos garsų „Bayraktar“*. (2022 m. gegužės 28 d.). *15min.lt*. <https://www.15min.lt/zmones/naujiena/lietuva/per-tris-dienas-a-tapinas-surinko-5-mln-euru-ukrainai-dovanos-garsuji-bayraktar-1050-1686318> [Žiūrėta: 2025-04-08].
74. Pigman, G. (2010). *Contemporary diplomacy*. Polity.
75. Pouliot, V., & Cornut, J. (2015). Practice theory and the study of diplomacy: A research agenda. *Cooperation and conflict*, 50(3).
76. *Prezidentė išimties tvarka suteikė Lietuvos pilietybę Jonui Ohmanui*. (2018 m. lapkričio 27 d.). *zmones.lt*. <https://zmones.15min.lt/naujiena/prezidente-isimties-tvarka-suteike-lietuvos-pilietybe-jonui-ohmanui-pNVjWENl5mK> [Žiūrėta: 2025-04-01].
77. Razumkov Centre (2024 m. spalio 31 d.). *Support among citizens for Ukraine's accession to the EU and NATO. Attitude to foreign countries. Attitude to peace talks (September, 2024)*. <https://razumkov.org.ua/en/research-areas/surveys/support-among-citizens-for-ukraine-s-accession-to-the-eu-and-nato-attitude-to-foreign-countries-attitude-to-peace-talks-september-2024> [Žiūrėta: 2025-05-05].
78. Ražovskytė, J. (2018 m. gruodžio 22 d.). Lietuvos pilietybę gavęs Jonas Ohmanas: „Ateitų priešas, aš tikrai imčiau į rankas ginklą ir ginčiau šitą šalį“. *zmones.lt*. <https://zmones.15min.lt/naujiena/lietuvos-pilietybe-gaves-jonas-ohmanas-ateitu-priesas-as-tikrai-imciau-i-rankas-ginkla-ir-ginciau-sita-sali-K1VzkKvL5Y4> [Žiūrėta: 2025-04-01].
79. Richey, L. A., & Budabin, A. (2016). Celebrities in international affairs. *Political Science, International Relations, Political Theory*.
80. Robb, C. M., & Archer, A. (2022). Talent, Skill, and Celebrity. *Ethical Perspectives* 29 (1):33-63.

81. Rojek, C. (2004). *Celebrity*. Reaktion books.
82. Rojek, C. (2012). *Fame attack: The inflation of celebrity and its consequences* (p. 208). Bloomsbury Academic.
83. *Šalies vadovė apdovanojo šiuolaikinės valstybės kūrėjus*. (2017 m. liepos 5 d.). lrytas.lt. <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2017/07/05/news/salies-vadove-apdovanojo-siuolaikines-valstybes-kurejus-1865655> [Žiūrėta: 2025-03-31].
84. Savickas, E. (2024 m. spalio 28 d.). Ohmanas: šiaurės korejiečiai jau miršta Ukrainoje, artėjame prie naujo pasaulinio karo. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/2398568/ohmanas-siaures-korejieciai-jau-mirsta-ukrainoje-artejame-prie-naujo-pasaulinio-karo> [Žiūrėta: 2025-04-02].
85. Šimonytė, I. (2022 m. lapkričio 15 d.). *Po 1990-ųjų kovo 11-osios gimimo diena jau niekada nėra tokia svarbi, kaip iki jos, bet geri žmonės niekada neleidžia jos*. [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/ingrida.simonyte1/posts/pfbid02CukTS2VEmZxu5fDDNh2ha7YRQcUq2AP5Fg2SqEZ3PHGXTTPoaaKtX6kgXRmuMu3fl> [Žiūrėta: 2025-04-10].
86. Šimonytė, I. (2023 m. sausio 12 d.). *Daug kartų šitoje sienoje buvo mano rašyta apie Ukrainą, paramą Ukrainai ir žmones, kurie svarbiausiu darbu šiandien pasirinko pagalbą Ukrainos*. [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/ingrida.simonyte1/posts/pfbid0DrTwgnWVKBKEhytSgEWVMErTe3to8PPmtraYPmU3p2qCADdmbWg4ABdsNpP2MNV3l> [Žiūrėta: 2025-04-10].
87. Šimonytė, I. (2023 m. lapkričio 15 d.). *Karas neturi jokių teigiamų pusių, kiek apie tai begalvotum. O štai gimtadienis, pasirodo, gali turėti. Ir tą labiausiai supratau pernai*. [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/ingrida.simonyte1/posts/pfbid02YWqyky9Z7Y3P8f7GenXi7W2NGnRAW4MDn5tFEL4k4bnPpgn2c4oDLS5wVGQ4fJKTI> [Žiūrėta: 2025-04-10].
88. Šimonytė, I. (2024 m. balandžio 5 d.). *Lithuanians know that Europe's future depends on Ukrainians who are holding the frontline of freedom. Our joint responsibility to give*. [nuotrauka]. X. <https://x.com/IngridaSimonyte/status/1776233442520318200> [Žiūrėta: 2025-04-09].
89. Sytas, A. (2022 m. gegužės 29 d.). 'Message to the world' - Lithuanians fundraise to buy drone for Ukraine. Reuters. <https://www.reuters.com/markets/europe/message-world-lithuanians-club-together-buy-drone-ukraine-2022-05-28/> [Žiūrėta: 2025-05-05]
90. Skėrytė, J. (2023 m. spalio 26 d.). VRK: Šurajevo vaizdo įrašas apie Zuoką – paslėpta politinė reklama. *lrt.lt*. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2111272/vrk-surajevo-vaizdo-irasas-apie-zuoka-paslepta-politine-reklama> [Žiūrėta: 2025-04-02].

91. Surajev, O. (2023 m. kovo 23 d.). *Taip jūsų pinigai gelbėja gyvybes. Laiškas iš kario, cituoju: "Labas. Kaip laiku kreipiausi į tave dėl dronų šiandien p**adai numušė.* [nuotrauka]. Facebook. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10217945643912228> [Žiūrėta: 2025-05-11].
92. Surajev, O. (2022 m. spalio 24 d.). *Su mama niekada nekalbėjau ukrainietiskai, mes visada būdavom rusakalbiai ir visiems sakiau, kad neapsunkinkit žmonėms gyvenimo: aš rusas, kas labiau.* [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/surajev/posts/pfbid02mFkDazJA5NLnUYwkk1TqUj1dpUYoY54ZuJWuEMhg35nUYCygZZHyPZH6vZYu3oYAl> [Žiūrėta: 2025-02-28].
93. Surajev, O. (2023 m. sausio 29 d.). *Išsikrovėm Kyive ir su mūsų draugu ir savanoriu Oleksejum (dirba su karių apmokymais, bičas iš Ukrainos, bet moka kalbėti lietuviškai!).* [nuotrauka]. Facebook. <https://www.facebook.com/surajev/posts/pfbid075m3vK67eMmFhethfG1ToZQDewmBicDV6vYdqkby1mzStczHKfCJwQnD1eJQgheal> [Žiūrėta: 2025-05-06].
94. Surajev, O. Facebook. <https://www.facebook.com/surajev> [Žiūrėta: 2025-04-02].
95. Surajev, O. Instagram. <https://www.instagram.com/olegsurajev/> [Žiūrėta : 2025-04-02].
96. Szondi, G. (2008). *Public diplomacy and nation branding: Conceptual similarities and differences.* Clingendael Institute.
97. Tapinas, A. (2022 m. gegužės 12 d.). *Ką tik iš susitikimo su krašto apsaugos ministru Arvydas Anušauskas ir viceministru Vilius Semeška. Labai produktyviai pakalbėjom, susidėliojom procedūras, kaip.* [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas/posts/k%C4%85-tik-i%C5%A1-susitikimo-su-kra%C5%A1to-apsaugos-ministru-arvydas-anu%C5%A1auskas-ir-viceminis/10225524721938176/> [Žiūrėta: 2025-04-08].
98. Tapinas, A. (2022 m. gegužės 25 d.). *Mūsų laikas atėjo Lietuvos ir Turkijos gynybos ministerijos uždegė žalią šviesą, pats gamintojas pasakė – taip. Ir dabar galvoje skamba tik.* [įrašas]. Facebook. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas/posts/pfbid02FRsXKVQPQfEPDRwFkBSKPtuuHmi6qgaMD3pAYed2LShNcGVWwVTazgyG3cuHhemzl> [Žiūrėta: 2025-04-08].
99. Tapinas, A. (2022 m. gegužės 27 d.). *Už 5 milijonus mes perkam ne tik Bayraktarą Ukrainai. Mes perkam pasaulio dėmesį, kad paprasti vienos mažos nacijos žmonės nesitaiksto.* [Video]. Facebook. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas/videos/576156553829421> [Žiūrėta: 2025-04-08].
100. Tapinas, A. Facebook. <https://www.facebook.com/andrius.tapinas> [Žiūrėta: 2025-04-01].
101. Tapinas, A. Instagram. <https://www.instagram.com/andriustapinas/> [Žiūrėta: 2025-04-01].

102. The Kyiv Independent news desk. (2022 m. liepos 24 d.). Poland crowdfunds Bayraktar drone for Ukraine. *The Kyiv Independent*. <https://kyivindependent.com/poland-crowdfunds-bayraktar-drone-for-ukraine/> [Žiūrėta: 2025-05-05].
103. UAB „Audifina“. (2022). *NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS VŠĮ „Laisvės TV“ Ukrainai organizuotos pagalbos tarpinės finansinės ataskaitos VERTINIMO ATASKAITA*. <https://laisves.tv/wp-content/uploads/2022/12/Nepriklausomo-auditoriaus-vertinimo-ataskaita-LTV-s1220.pdf> [Žiūrėta: 2025-04-04].
104. UAB „Audifina“. (2023). *NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS VŠĮ „Laisvės TV“ Ukrainai organizuotos pagalbos tarpinės finansinės ataskaitos VERTINIMO ATASKAITA*. https://laisves.tv/wp-content/uploads/2023/12/2023.10.31-ADF-auditoriaus-is%CC%8Cvada_LTV-de%CC%87l-paramos-Ukrainai-s1214.pdf [Žiūrėta: 2025-04-04].
105. *Ukraina 2025 metais gynybai išleis 60 proc. biudžeto*. (2024 m. rugsėjo 24 d.). lrt.lt. <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2367512/ukraina-2025-metais-gynybai-isleis-60-proc-biudzeto> [Žiūrėta 2025-02-28].
106. *Ukraine: Post-war reconstruction set to cost \$524 billion*. (2025 m. vasario 25 d.). UN News. <https://news.un.org/en/story/2025/02/1160466> [Žiūrėta 2025-02-28].
107. Vanc, A. M. (2014). The counter-intuitive value of celebrity athletes as antidiplomats in public diplomacy: Ilie Nastase from Romania and the world of tennis. *Sport in Society*, 17(9).
108. Vasiliauskas, M. (2022 m. kovo 30 d.). Ingrida Šimonytė susitiko su Olegu Šurajevu: „Ji man neoficialiai sakė, kad Lietuva neturi raudonų linijų“. tv3.lt. <https://www.tv3.lt/naujiena/video/ingrida-simonyte-susitiko-su-olegu-surajevu-ji-man-neoficialiai-sake-kad-lietuva-neturi-raudonu-liniju-n1159665> [Žiūrėta: 2025-04-09]
109. Veličkaitė, U. (2016). *Minkštosios galios įtaka formuojant Lietuvos įvaizdį* (Doctoral dissertation, Vytauto Didžiojo universitetas).
110. Wheeler, M. (2016). Celebrity diplomacy. *The SAGE handbook of diplomacy*.
111. Wynne, K., & Heldman, B. L. (2024, April 11). Michael J. Fox reflects on being famous in the '80s: 'We were tougher... you had to be talented' (Exclusive). *People.com*. <https://people.com/michael-j-fox-reflects-on-being-famous-in-80s-exclusive-8629978> [Žiūrėta 2025-02-25].
112. Zaharna, R. S. (2010). Grand Strategy: From Battles to Bridges. *Battles to Bridges: US Strategic Communication and Public Diplomacy after 9/11*.
113. Міністерство фінансів України. (n.d.). <https://mof.gov.ua/en/state-budget> [Žiūrėta 2025-02-28].

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO DEKLARACIJA

Vardas, pavardė: Domantas Mikelevičius

Studento pažymėjimo numeris: 2115594

Prašome pažymėti „x“ taikytiniems punktams:

- ☐ Aš **nenaudojau** dirbtinio intelekto įrankių pateikiamame darbe.
- ☒ Aš **naudojau** vieną ar kelis dirbtinio intelekto įrankius pateikiamame darbe.

Jei taip, kokius? *ChatGPT*.

Dirbtinio intelekto įrankius naudoju kritiškai, kaip pagalbinę priemonę. Prisiimu visą atsakomybę už darbe pateiktą informaciją, argumentus ir galutinius darbo rezultatus.

(Parašas)

.....

Prašome pažymėti „x“ taikytiniems punktams bei paaiškinti, kaip naudojote dirbtinį intelektą:

Aš naudoju dirbtinio intelekto įrankius šiam/-iems tikslui/-ams:

1. ☐ **Idėjų generavimui** (pavyzdžiui: argumentų ar kontra-argumentų generavimui, struktūros plano sudarymui, galimų tyrimo klausimų generavimui)

Paaiškinkite:

2. ☒ **Informacijos paieškai** (pavyzdžiui: papildomos literatūros ar kontekstinės informacijos paieškai)

Paaiškinkite: *DI įrankį keletą kartų naudoju kaip alternatyvą Google paieškos sistemai, pavyzdžiui, siekiant surasti nuorodą į originalų užsienio šaltinį, apie kuriame pateiktą informaciją perskaičiau lietuviškuose naujienų portaluose. Taip pat, šį įrankį panaudojau siekdamas surasti*

konkretų teisės akto pavadinimą, apie kurį perskaičiau Lietuvos Respublikų ministerijų paskelbtuose spaudos pranešimuose.

3. ☒ **Kaip rašymo asistentą** (pavyzdžiui: gramatinių ar stiliaus klaidų taisymui, vertimui, pastraipų perstruktūravimui ir pan.)

Paašškinkite: DI įrankį keletą kartą naudojaŭ siekdamas pasitikrinti, ar mano parašytame sakinyje taisyklingai sudėti skyrybos ženklai ir ar mano įrašytas žodis nėra svetimybė ir yra vartotinas lietuvių kalboje.

4. ☐ **Vizualinės medžiagos kūrimui** (pavyzdžiui: naujo paveikslėlio, žemėlapių sukūrimui ar redagavimui)

Paašškinkite:

5. ☐ **Kaip mokymosi pagalbininką** (pavyzdžiui: papildomam medžiagos paašškirimui paprastesne kalba, sąvokų ar teorinių koncepcijų palyginimui, žinių pasitikrinimo užduočių generavimui ir pan.)

Paašškinkite:

6. ☐ **Duomenų analizei** (pavyzdžiui: skaičiavimui, kodavimui, kokybinių ar kiekybinių duomenų vizualizacijai, lentėlės ar grafiko sukūrimui)

Paašškinkite:

7. ☐ **Efektyvumo didinimui** (pavyzdžiui: tekstų santraukų kūrimui, išnašų formatavimui ir pan.)

Paiškindite:

8. ☐ **Kitu būdu.**

Paiškindite:

9. **Kokių žingsnių ėmėtės siekdami sumažinti dirbtinio intelekto daromų klaidų ar neatsakingo naudojimo tikimybę?**

Paiškindite: *DI įrankio pateiktą informaciją vertinau kritiškai ir šį įrankį naudoju išskirtinai tik informacijos paieškai bei gramatinių ir stiliaus klaidų taisymui. Kalbant apie informacijos paiešką, DI įrankį naudoju surasti šaltinius ir savo darbe remiausi konkrečiai šiuose šaltiniuose, o ne DI, pateikta informacija. Siekiant sumažinti DI daromų klaidų, susijusių su gramatinių ar stiliaus klaidų taisymu, papildomai informaciją patikrinau oficialiame Valstybinės lietuvių kalbos komisijos puslapyje.*

PRIEDAI

1 priedas. *Vykdytos apklausos „Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai“ respondentų profilis ir gauti atsakymai į klausimus, susijusius su parama Ukrainai ir Ukrainos suvereniteto bei teritorinio vientisumo laikymu Lietuvos viešuoju interesu.*

Klausimas	Pasirinkimo variantai	Respondentų skaičius
Jūsų lytis:	Moteris	177
	Vyras	136
Jūsų amžius:	15-24	59
	25-34	144
	35-44	40
	45-54	38
	55-64	28
	65 ir daugiau	4
Jūsų išsilavinimas:	Nebaigtas vidurinis	4
	Vidurinis išsilavinimas	42
	Profesinis išsilavinimas	22
	Aukštasis ne universitetinis	36
	Aukštasis universitetinis išsilavinimas	209
Prie kurių iš šių paramos Ukrainai fondų ir (arba) iniciatyvų prisidėjote?	Aukojau/aukoju pinigus VŠĮ „Vienas k paramos fondas“ („1K paramos fondas“)	63
	Parėmiau/remiu finansiškai VŠĮ „Mėlyna ir geltona“ („Blue / Yellow“)	209
	Prisidėjau/prisidedu prie VŠĮ „Laisvės TV“ organizuotų paramos akcijų, pavyzdžiui „Magylos“, „Susimetam Bayraktarui“ arba „Legion of Boom“	132
	Parėmiau/remiu kitą/-us fondą/-us ir (arba) prisidėjau/prisidedu prie kitų iniciatyvų	97
	Paramos Ukrainai nesu skyręs/-usi	53
Ar sutinkate, kad Ukrainos suvereniteto, t. y. politinio, teisinio ir	Sutinku	261

ekonominio valstybės savarankiškumo, bei šios valstybės teritorinio vientisumo klausimą galima būtų laikyti Lietuvos viešuoju interesu?	Nesutinku	20
	Nežinau / Neturiu nuomonės	32

2 priedas. Vykdytos apklausos „Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai“ atsakymai, susiję su Andriumi Tapinu ir jo daroma įtaka.

Klausimas	Pasirinkimo variantai	Respondentų skaičius
Ar sekate Andrių Tapiną socialiniuose tinkluose?	Seku ir reguliariai skaitau/žiūriu jo skelbiamą turinį	132
	Seku, bet retai skaitau/žiūriu jo skelbiamą turinį	88
	Neseku	93
Įvertinkite, kokią įtaką jūsų žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir (arba) šio karo daromą įtaką Lietuvai turi A. Tapinas	1 - Įtakos neturi	60
	2	30
	3	70
	4	68
	5 - Turi didelę įtaką	85
Įvertinkite, kokią įtaką padarė A. Tapinas jūsų apsisprendimui Ukrainai skirti paramą	1 - Įtakos nepadarė	107
	2	37
	3	58
	4	52
	5 - Jis arba jo vykdoma iniciatyva buvo viena pagrindinių priežasčių, paskatinusių Ukrainai suteikti finansinę paramą	59

3 priedas. Vykdytos apklausos „Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai“ atsakymai, susiję su Jonu Ohmanu ir jo daroma įtaka.

Klausimas	Pasirinkimo variantai	Respondentų skaičius
Ar sekate Joną Ohmaną socialiniuose tinkluose?	Seku ir reguliariai skaitau/žiūriu jo skelbiamą turinį	31
	Seku, bet retai skaitau/žiūriu jo skelbiamą turinį	52

	Neseku	230
Įvertinkite, kokią įtaką jūsų žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir (arba) šio karo daromą įtaką Lietuvai turi J. Ohmanas	1 - Įtakos neturi	126
	2	31
	3	66
	4	39
	5 - Turi didelę įtaką	51
Įvertinkite, kokią įtaką padarė J. Ohmanas jūsų apsisprendimui Ukrainai skirti paramą	1 - Įtakos nepadarė	162
	2	39
	3	51
	4	27
	5 - Jis arba jo vykdoma iniciatyva buvo viena pagrindinių priežasčių, paskatinusių Ukrainai suteikti finansinę paramą	34

4 priedas. Vykdytos apklausos „Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai“ atsakymai, susiję su Olegu Šurajevu ir jo daroma įtaka.

Klausimas	Pasirinkimo variantai	Respondentų skaičius
Ar sekate Olegą Šurajevą socialiniuose tinkluose?	Seku ir reguliariai skaitau/žiūriu jo skelbiamą turinį	93
	Seku, bet retai skaitau/žiūriu jo skelbiamą turinį	79
	Neseku	141
Įvertinkite, kokią įtaką jūsų žinioms apie Ukrainoje vykstantį karą ir (arba) šio karo daromą įtaką Lietuvai turi O. Šurajevas	1 - Įtakos neturi	108
	2	50
	3	68
	4	45
	5 - Turi didelę įtaką	42
Įvertinkite, kokią įtaką padarė O. Šurajevas jūsų apsisprendimui Ukrainai skirti paramą	1 - Įtakos nepadarė	154
	2	46
	3	46
	4	32
	5 - Jis arba jo vykdoma iniciatyva buvo viena pagrindinių priežasčių, paskatinusių Ukrainai suteikti finansinę paramą	35

5 priedas. *Vykdytos apklausos „Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai“ atsakymai į klausimą „Jeigu įsivertinę manote, kad A. Tapinas padarė įtaką jūsų apsisprendimui skirti paramą Ukrainai, įvardinkite pagrindinę to priežastį arba priežastis“.*

Jeigu įsivertinę manote, kad A. Tapinas padarė įtaką jūsų apsisprendimui skirti paramą Ukrainai, įvardinkite pagrindinę to priežastį arba priežastis.
Nuolatinė informacijos sklaida per įvairias platformas - facebook, laisvės TV, įvairūs konkursai ir visuomenės įtraukimas aukoti smagiai, turint kažkokį galutinį tikslą ir atskleidimas, ką su visais tais pinigais būtų galima padaryti. Nuolatinė informacijos sklaida apie karinę situaciją
Suaktyvino Lietuvos visuomenę šiuo klausimu, įtikino, kad tai yra Lietuvos piliečių pareiga, kad nuo to stipriai priklauso Lietuvos saugumas ir ateitis.
Idėja nupirkti Bayraktarą skambėjo kietai
jis moka padėti geriau/teisingai pasijausti
Teikiu paramą nuo 2014 m., todėl ne Tapinas lemia
Tiesiog labai pasitikiu šiuo asmeniu
Jo skelbiama informacija atrodo patikima
Aiškiai ir struktūrizuotai pateikiama informacija apie vykstantį karą. Taip pat tikiu A. Tapino renkamos paramos skaidrumu.
Tikėjimas tuo ką jis sako ir daro
Aiškus ir konkretus paramos tikslas (kokia įranga, priemonės bus perkamos)
Tapino tiesmukiškumas
Gera suorganizuota, patikima, skatinanti komunikacija
Patikimas asmuo
Simpatizuoju Stiprūs kartu veiklą ir ją remiu.
Aktyviai apie tai kalbėjo
Aiški komunikacija, nuolatinis informacijos pateikimas; atskaitingumas - ataskaitų pateikimas po projektų; aiški žinutė, kokių tikslų bus panaudotos surinktos lėšos; pasitikėjimas asmeniu
Laikau jį patikimu žmogumi
Jis sukūrė bendruomenę. Mes nebebuvo individuali kurie kažką kažkam aukojo. O tapome vienu bendru kūnu, kuris susivienijęs bandė padėti Ukrainai.
Įvairios iniciatyvos skelbiamos iš karto (greitas organizavimas ir reakcija), žinau, kad yra suburta bendruomenė, todėl žinau, kad galime daug. Būna tik būti to dalimi.
Patraukliai pateiktas turinys, įtraukiančios istorijos, etc.
Užkrečianti iniciatyva
Komunikacijos dažnumas soc. Tinkluose / televizijoje ir kt.
Aiškus faktų pateikimas, sklandus surinktos finansinės paramos pateikimas
A.Tapinas pasipelnė asmeniškai.
Pasitikiu A. Tapinu kaip nuomonės formuotoju, nes esu pastebėjusi, jog mūsų nuomonės įvairiais klausimais sutampa, todėl dažnai naudoju būtent tuos fondus Ukrainos paramai, kuriuos mini A. Tapinas. Aukojusi iš esmės būčiau ir taip, bet fondus renkuosi pagal jo (ir kitų, labiau nei aš politikos reikaluose nusimanančių) rekomendacijas
Protingai pateiktos išvalgos
Suvienijantys renginiai
Autoritetas
Tiesiog padėjo apsispresti.
Itin didelis aktyvumas organizuojant didelio masto akcijas

Informacijos sklaida
Bendras projektas kilniam tikslui (pvz., Bayraktar drono pirkimui)
Jis gerai reklamavo akcijas aukoti Ukrainai ir aiškiai pateikė tikslus.
Jis ne autoritetas
Aiški ir dažna komunikacija, nuolatinis dėmesys problemai
Mėlyna / geltona kampanija turi lengvai pririnamų resursų. Pvz. jų tinklapyje yra aiškiaia nurodyta kaipbir kam galima aukoti lėšų.
Reikia kalbėti
Paskatino Bayraktar iniciatyva
Taip aš juo pasitikiu.
Informacijos sklaida
Nuomonių ir principų sutapimas
Vaizdžiai pateikia problemos apimtį ir paramos naudą
Sektinas pavyzdys kaip turi atrodyti lietuvos pilietis mylintis savo šalį ir suprantantis prieš grėsmę. Didelė informacinė sklaida kaip ir kodėl parama yra reikalinga.
Informacijos pagrįstumas
Skaidriai ir aiškiai vykdomas paramos skirstymas
Atbaidė
Informacijos sklaida
Jis labai gerai iskomunikuoja ir daro renginius skirtus paramai
Informacijos viešinimas
Faktais remtas ir aiškiai komunikuojamas naratyvas apie karo situaciją, bei šarminga jo asmenybė
Pats jis savo požiūriu ar argumentais įtakos nepadarė, tačiau daro įtaką iniciatyvos, organizavimas ir telkimas bendram tikslui pasiekti - supaprastina kaip ir per ką patikimai skirti paramą.
Man imponuoja jo protas, iškalba, minčių destymas
Ne Tapinas padarė man įtaką.
Žinių bei naujienų sklaida
Pateikia sukonkretinta informaciją apie esamą situaciją
Aiškiai pabrėžia paramos Ukrainai svarbą ir kam bus tiksliai skiriami paaukoti pinigai
Argumentuota nuomonė
Nedarė įtakos, nes ir taip aišku, kad ruskių šunį reikia nudobti!
Argumentuota jo pozicija, išsami informacija
Informacijos sklaida
Parodė kam galima aukoti. O kadangi pasitikiu Tapinu, tai pasitikiu ir jo rekomendacijomis
Renkama efektyviai ginkluotei, kurią mažesniems fondams nebūtų galimybių nei nupirkti, nei nugabenti į Ukrainą
Jo rengiamos akcijos atrodo kaip visos Lietuvos, dažnai girdimos, tai norisi prisidėti
Įtakingas geros reputacijos žmogus sugebantis suburti ir įkvėpti daryti gerus darbus
Tikslūs duomenys, susisteminta informacija apie karą privertė susimąstyti
Andriaus požiūris 100proc.atitinka mano
Inciatyvos pasirodydavo vietoje ir laiku, asmeniškai gali jausti, kad prisisedi prie skaidrios paramos Ukrainai.
Tikslinė parama, tam tikram objektui, daiktui
Daug reklamos vienaip ar kitaip visada paveikia žmones
Aktyvūs priminimai
Remti Ukrainą nuo karo pradžios tapo savaime suprantamu dalyku. A. Tapino rengiamos iniciatyvos tik palengvino paramos būdų paiešką.
Patikims Informacijos suteikimas apie esama situaciją
A. Tapino informacijos apie įvykius Ukrainoje pateikimas įkvėpia veikti

Argumentuotai pateikiama informacija, nesiekiant naudos sau.
Tapinas renka paramą konkrečioms pirkinėms, pvz "Bayraktar" dronams, todėl smagu prisidėti žinant kam konkrečiai skiri pinigus
Manau, kad mačiau jį per televiziją, tai tik dėl to ir padarė įtaką. Šiaip jo nestebiu
Nepadarė
Laikau jį intelektualiu asmeniu ir pasitikiu jo skleidžiama info
Pateikta aiški ir patikima informacija
"Susimetam ant Bayraktaro" iniciatyva
Paramą būčiau skyrusi ir be Tapino, bet jo vardas ir skleidžiama informacija padėjo apsispręsti prisidėti prie atskirų iniciatyvų
Pasitikėjimas šiuo asmeniu, deklaruojamas skaidrumas, virškinami paramos auditai ir pan.
Nepadarė
Nepadare
Laiku ir vietoje.
Asmens patikimumas
Jo organizuojamos paramos akcijos atrodo prasmingos ir reikalingos, todėl prie jų prisidedu, bet ne todėl, kad jas organizuoja A. Tapinas, o dėl to nes jo organizuojama veikla yra svarbi.
visuomenės informuotumas apie karo žiaurumą
Jo įtaka ta, kad neskiriu paramos
Vienybės jausmas
Kalba faktais

6 priedas. *Vykdytos apklausos „Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai“ atsakymai į klausimą „Jeigu įsivertinę manote, kad J. Ohmanas padarė įtaką jūsų apsisprendimui skirti paramą Ukrainai, įvardinkite pagrindinę to priežastį arba priežastis“.*

Jeigu įsivertinę manote, kad J. Ohmanas padarė įtaką jūsų apsisprendimui skirti paramą Ukrainai, įvardinkite pagrindinę to priežastį arba priežastis.
Blue Yellow organizacija yra viena pagrindinių, renkančių aukas. Manau pagrindinė priežastis yra reklama. Nors ir neseku J Ohmano, jo organizaciją matau visur
Skambinant Blue/Yellow trumpuoju numeriu, išgirsti padėką iš vieno iš žymių Lietuvos žmonių, jis taip įkūrė didžiausią Lietuvos paramos fondą, skirtą Ukrainai, aš juo pasitikiu
Daugiausia Ukrainai aukojau per B/Y, nes jų organizacija man atrodo patikima
Paramą Ukrainai skiriu nuo 2014 m., kai apie J. Ohmaną dar mažai kas žinojo
Patikimas žmogus
Dėl didžiausios įmonės renkančios parama, patikima
Gerbiamas asmuo
Sistemiškai dirba Jonas šiuo klausimu nuo 2014 m
Šiek tiek turėjo, per televizorių rodė interviu su juo, sudomino
Ekspertiškumas; atskaitingumas; pasitikėjimas; atsidavimas
Man atrodo, tai geriausiai suprantantis žmogus, ko reikia Ukrainai. Nekelia jokių abejonių.
Jis daugiau kalba apie patį frontą, jis tiesiogiai dalyvauja vežant paramą į Ukrainą. Bendrauja su kariais.
Geras įdirbis nuo 2014 m
Operatyvumas
Trūksta skaidrumo

Ohmano supratimas apie karą, dėmesys karių poreikiams
Apie tai kalba ir daro
Pasišventimas
Matomumas
Asmens matomumas ir palaikymo pavyzdys
Ilgalaikė parama Ukrainai, informacija kas iš tikro vyksta fronte skatina remti.
Darbai
Atbaidė
Labai protingas ir patrijotiskas žmogus.aukoja save kitu gerovei
Aktyvus darbas remiant Ukrainą
Kadangi neseiku, daug įtakos nedaro. Bet kaip ir Tapino atveju - padeda telkimas
Man įtakos nepadarė
Jo buvimas Ukrainoje
Gera žino tikrą padėtį Ukrainoje, jo patirtis šioje srityje.
Neturi įtakos.
Vertinu, kad J. Ohmanas šioje terpėje veikia praktiškai nuo pat tikrosios karo pradžios 2014 d.
Nors jo neseiku, bet teko skaityti straipsnių, matosi, kad žmogus daug darbo įdeda į Blue-Yellow fondą
Gyvenimo skyrimas Ukrainai
Ilgai veikiantis patikimas fondas
Darbas priešakinėse linijose, tiesiogiai kare. Žinojimas, jog parama keliaus ten, kur labiausiai reikia.
Žmogus dar 2014 numates tai ką dauguma suprato tik 2022 ir be abejo jo reputacija
Supažindino su techniniais karo aspektais
Tas pats kaip su Andriumi (red. past. – [Jono] požiūris 100proc.atitinka mano)
Inciatyvos irgi vietoje ir laiku, tačiau jeigu nėra tiesiogiai susijusios su Tapinu tai tada atrodo mažiau pastebimos, o azartas aukojant yra svarbi dedamoji skatinanti aukoti taigi susitelkimo atrodydavo, kad yra mažiau.
Įkvepia žmogaus atsidavimas kovoti
Pats vyksta į misijas Ukrainoje, dalinasi realia ir neiškraipyta informacija.
Jonas yra itin apsiskaitęs ir patikimas Ukrainos klausimais, tačiau mano sraute jo asmeninės įtakos mažai, tiesiog žinau, kad jo organizacija yra patikima ir tikslinga
Nepadarė
Nepadare
Šis žmogus tikra dovana Lietuvai.
Plati reklama LRT ir gatvėse
visuomenės informuotumas apie karo žiaurumą
Neskiriu paramos .Tokia ir itaka

7 priedas. Vykdytos apklausos „Lietuvoje žymių asmenų įtaka teikiant finansinę paramą Ukrainai“ atsakymai į klausimą „Jeigu įsivertinę manote, kad O. Šurajevs padarė įtaką jūsų apsisprendimui skirti paramą Ukrainai, įvardinkite pagrindinę to priežastį arba priežastis“.

Jeigu įsivertinę manote, kad O. Šurajevs padarė įtaką jūsų apsisprendimui skirti paramą Ukrainai, įvardinkite pagrindinę to priežastį arba priežastis.

Manau, kad jo turinys yra labai sufokusuotas į paramą ukrainai.

Jis pats turi tiek ukrainietiško, tiek rusiško kraujo, tačiau pastoviai pabrėžia, kad rusija yra šalis agresorė, skiaudžianti Ukrainą.
Jis geras komikas, bet nuomone Šurajevo supratimas apie politiką yra labai mėgėjiškas ir jo aktyvizmas įprastai perdėm emocionalus.
Jis teisingas darbštus žmogus
Jo paskatinimo būdas bei informacijos sklaida
Patinka jo mintys, idėjos, iniciatyvos, palaikau ir kitus projektus
populiarius žmogus
Šurajevas - nei žinomas nei garsūs - oro burbulas. Neįdomus ir nykus.
Spėju, kad ne ta tikslinė auditorija:)
Aukoti Ukrainai buvo mano pačios sprendimas, tačiau O.Šurajevas dar iš anksčiau dalinosi daug apie Ukrainą, savo kilmę. Visą paramą kėlė į soc. tinklus, visas sąskaitas. Tas dar labiau paskatino remti.
Nepatinka jo komunikacijos forma, bet vis tiek manau, kad jis pakankamai adekvatus žmogus
Manau pagrindinė priežastis buvo jo aktyvumas ir atsidavimas, jautėsi, kad jis visas tame ir ieškojo visų įmanomų būdų
Nes seku šį asmenį, o jis dažnai dalindavosi paramos fondo sąskaita.
Idomiai įžvalgos, nuolatinis priminimas
Klounas iš didžiosios raidės!!!
Palaikiau O. Šurajevo fondus, pasitikiu juo paramos Ukrainai reikaluose, žinau, kad jis protingas ir tame reikale daug žinantis žmogus
Skaidrumas
Pats yra kiles is tos salies ir labai uzveda publika
Prieinamu stiliumi rašoma gana glausta informacija, didelis aktyvumas karo pradžioje
Informacijos platinimas
Neatsakingas nepraustaburnis
Nuolatinė komunikacija
Nežinau
Jo asmeninė perspektyva
Skelbiamų tekstų poveikumas, atviras dialogas
Nuoširdžiai rūpinasi Ukrainos likimu
Kaip ukrainietis, jis suteikia platesnę perspektyvą, kodėl aukoti svarbu
Nuoširdus darbas, kai esi ne tik įdomus žmogus, bet ir Žmogus, kuris palaiko kitą šalį.
Informacijos sklaida
Atbaidė
Įtaką darė karo pradžioje, kuomet aktyviai dalinosi informacija apie karą ir paramos galimybes, šiuo metu to nebematau
Jo postai ir pasisakymai facebook
Informavimas
Debilas
Tinka ir kitiems, bet bendro fono sukūrimas
Jo kuriamas turinys yra faktais remtas ir tiesmukiškas; humoras
Kas tas Surajevas? Kažkoks durnelis iš socialinių tinklų.
Man įtakos nepadarė
Informacija pateikia be užuolankų, atvirai
Turi įtaką jaunimo nuomonės formavime.
Nedarė įtakos!
Patinka jo besąlygiška parama, tačiau kartais jo pozicija tam tikrais kitais klausimais būna itin griežta ir ne visada jai pritariu, dėl to jo turinį kartais prasifiltruoju, bet Ukrainos klausimu pritariu

Kadangi jis jaunesnis, tai labiau įtraukia jaunesnius žmones, rodo pavyzdį
Savotiškas žmogus darantis gerus darbus iš esmės jo pasaulėžiūra sutampa su mano
Jo misinos į Ukrainą pamatant realų vaizdą
Nelabai padarė
Aktyvūs priminimai
Trumpa, glausta informacija pateikiama komišku, lengvai prieinamu turiniu. Tai originalu, lengvai suprantama, drąsu.
Tikriausiai irgi kažkur mačiau jo iniciatyvą ir norisi paremti, kai matai, kad pačiam žmogui svarbu ir kad jis pats rodo iniciatyvą
Nepadarė, tik sekant jo turinį pati prisimindavau paremti Ukrainą
Sukėlė stipresnes emocijas, jautėsi kad jam tai rūpi
Olegas taip pat yra edukotas Ukrainos klausimais, juo pasitikiu ir aktyviai seku jo postus. Jis informaciją pateikia tiesiogiai, be užuolankų ir politiškai korektiškos kalbos, aiškiai sudėlioja kas yra kas, ryškiai perteikia emocijas, paskaičiusi jo įrašus dažnai einu dar kartą paaukoti.
Nepadarė
Nepadare
Nuoširdumas, atsivėrimas.
Žinomas asmuo, esantis iš dalies Ukrainietis
Jo rašoma informacija ir vykdomos veiklos, skatina prisidėti. Vėlgi ne dėl to, kad būtent jis tai daro, o dėl daromo darbo. Ir dar šiaip jis atrodo toks, kuriam labai rūpi, nes yra labai susijęs su Ukraina.
visuomenės informuotumas apie karo žiaurumą
Nepadarė teigiamos įtakos

8 priedas. *A. Tapino, J. Ohmano ir O. Šurajevo soc. tinkluose turimų sekėjų skaičius*

	A. Tapinas	J. Ohmanas	O. Šurajevas
Facebook sekėjų sk.	273 tūkst.	39 tūkst.	180 tūkst.
Instagram sekėjų sk.	72.3 tūkst.	1.1 tūkst.	137 tūkst.
Youtube sekėjų sk.	197 tūkst.	0,45 tūkst.	145 tūkst.

9 priedas. *Su A. Tapinu susijusios priežastys, paskatinusios lietuvius Ukrainai skirti savo lėšas*

Paramą paskatinusių priežasčių grupė	Konkreiti paramą paskatinusi priežastis	Kiekis	Visas kiekis
Informacija ir komunikacija / jų pateikimo būdas / dažnis / apimtis	Aiški / tiksliai / konkreti / argumentuota / faktais pagrįsta informacija ir komunikacija	21	54
	Plati informacijos sklaida / reklama / matomumas	13	
	Nuolatinė / dažna / aktyvi komunikacija	10	
	Patikima informacija / komunikacija	5	
	Patraukli / smagi / užkrečianti / įkvepianti / vaizdingai pateikta informacija ir (arba) iniciatyva	5	
Asmeninės savybės	Patikimas asmuo / patikimumas kaip asmeninė savybė / turi gerą reputaciją	11	37

	Gebėjimas suvienyti / suburti / įkvėpti / įtraukti didžiąją dalį Lietuvos visuomenės	7	
	Skaidrumas / Atskaitingumas	6	
	Organizuotumas	4	
	Intelektualus / protingas	2	
	Autoritetas	1	
	Žinomas vardas	1	
	Iškalba	1	
	Nesiekia naudoti sau / altruizmas	1	
	Šarminga asmenybė	1	
	Lietuvos pilietis, mylintis savo šalį	1	
	Suprantantis prieš grėsmę	1	
Veiksmai / iniciatyvos / paramos vykdymo būdas	„Bayraktar“ iniciatyva	5	29
	Parama konkrečiam pirkiniiui / žinojimas, kam skiri pinigai	5	
	Bendras projektas, tikslas / sukurtas bendruomeniškumo jausmas	4	
	Kilnus / prasmingas tikslas, jo suvokimas	4	
	Iniciatyvos vykdomos laiku ir vietoje	3	
	Parodė arba suteikė lengvesnį būdą remti Ukrainą	3	
	Organizuojami renginiai	2	
	Parama renkama efektyviai ginkluotei, kurios mažesniems fondams nebūtų galimybių nei nupirkti, nei nugabenti į Ukrainą / didelio masto akcijos	2	
Kita	„Kietai“ skamba	1	5
	Sutapo nuomonės / požiūris	3	
	Padėjo apsispręsti	1	
	Padedą pasijausti gerai ir (arba) teisingai	1	

10 priedas. *Su J. Ohmanu susijusios priežastys, paskatinusios lietuvius Ukrainai skirti savo lėšas*

Paramą paskatinusių priežasčių grupė	Konkreiti paramą paskatinusi priežastis	Kiekis	Visas kiekis
Veiksmai / iniciatyvos / paramos vykdymo būdas	Patirtis / įdirbis / veikimas / sistemingas darbas ilgą laiką (nuo 2014 m.)	7	26
	„Blue / Yellow“ yra viena pagrindinių / didžiausia / patikima / Ukrainai paramą renkančių organizacijų	6	
	Vykimas į Ukrainą / tiesioginis dalyvavimas pristatant paramą į šią šalį	4	
	Aktyvus veikimas / darbas remiant Ukrainą	4	
	Bendravimas su kariais / karių poreikių supratimas	3	
	Iniciatyvos vykdomos laiku ir vietoje	2	
Asmeninės savybės	Patikimas asmuo / patikimumas kaip asmeninė savybė / turi gerą reputaciją / nekelia abejonių	7	21
	Ekspertiškumas / supratimas apie Ukrainoje vykstantį karą	5	
	Atsidavimas / pasišventimas / savęs aukojimas kitų gerovei ir Ukrainai	5	
	Gerbiamas asmuo	1	
	Atskaitingumas	1	
	Protingas	1	

	Patriotiškas	1	
Informacija ir komunikacija / jų pateikimo būdas / dažnis / apimtis	Plati informacijos sklaida / reklama / matomumas	8	14
	Realii ir neiškraipyta informacija iš karo fronto	5	
	Informacija apie techninius karo aspektus	1	
Kita	Sutapo nuomonės / požiūris	1	4
	Padėka iš žymiu Lietuvos žmonių skambinant trumpuoju „Blue / Yellow“ numeriu	1	
	Šis žmogus - dovana Lietuvai	1	
	Palaikymo pavyzdys	1	

11 priedas. *Su O. Šurajevu susijusios priežastys, paskatinusios lietuvių Ukrainai skirti savo lėšas*

Paramą paskatinusių priežasčių grupė	Konkreiti paramą paskatinusi priežastis	Kiekis	Visas kiekis
Informacija ir komunikacija / jų pateikimo būdas / dažnis / apimtis	Nuolatinė / dažna / aktyvi komunikacija / priminimai aukoti Ukrainai	10	32
	Įdomus / tiesmukiškas / humoristinis informacijos pateikimo būdas / komunikacijos forma	9	
	Plati informacijos sklaida / matomumas	8	
	Tiksli / aiški / faktais paremta informacija	3	
	Skelbiamas turinys labai sufokusuotas į paramą Ukrainai	1	
	Akcentuoja, kad Rusija yra šalis agresorė, skriaudžianti Ukrainą	1	
Asmeninės savybės / bruožai	Atsidavimas / pasišventimas / savęs aukojimas kitų gerovei ir Ukrainai / nuoširdus ir besąlygiškas rūpestis Ukraina	8	32
	Ukrainietis / ukrainietiškas kraujas / kilmė	6	
	Atvirumas / nuoširdumas / dalinimasis asmenine perspektyva	4	
	Jaunas / turi įtakos jaunimui / įtraukia jaunus žmones	2	
	Populiarumas / žinomumas	2	
	Skaidrumas / Atskaitingumas	2	
	Intelektualus / protingas / apsiskaitęs	2	
	Patikimas / galima pasitikėti / pasitikiu šiuo asmeniu	2	
	Iniciatyvumas	2	
	Darbštumas	1	
	Teisingumas	1	
Veiksmai / iniciatyvos / paramos vykdymo būdas	Daro gerus darbus	3	6
	Misijos į Ukrainą	1	
	Užveda publiką	1	
	Sukūrė paramos Ukrainai fondą	1	
Kita	Sutapo nuomonės / požiūris / pasaulėžiūra	2	3
	Sukėlė stipresnes emocijas	1	

SUMMARY

“The Role of Celebrities in Domestic Public Diplomacy: A Study of Ukraine Support Initiatives in Lithuania”

While existing academic literature provides a strong theoretical basis for considering celebrities as proactive public diplomacy actors and for assessing their influence, most of the research to date has focused on celebrities' activities targeting foreign audiences, without assessing the new public diplomacy they conduct domestically. In the light of this **identified problem, the main aim** of this thesis was to assess the role of celebrities as the new public diplomacy actors, their influence for the domestic audience, and its implications for the state's public diplomacy abroad.

To achieve the main objective, **the object of the research** was chosen to be the initiatives carried out by the Lithuanian public figures Andrius Tapinas, Jonas Ohmanas and Olegas Šurajėvas, which were intended to draw the attention of the Lithuanian public to the war in Ukraine and to crowdfund for aid to this country.

To achieve the main aim of this paper, the following **research objectives** were completed:

- 1) *Develop a theoretical model based on the assumptions of the new public diplomacy and E. Huijgh's theory of domestic public diplomacy to assess the initiatives;*
- 2) *Assess whether Tapinas, Ohmanas and Šurajėvas can be considered celebrities;*
- 3) *Evaluate whether Tapinas, Ohmanas and Šurajėvas were engaged in domestic public diplomacy by assessing if their activities were in the public interest of Lithuania and whether they had the support of the Lithuanian authorities;*
- 4) *Assess the involvement of Tapinas, Ohmanas and Šurajėvas in the new public diplomacy by raising awareness of the war in Ukraine and raising funds for this country;*
- 5) *Assess the significance of the domestic initiatives carried out by Tapinas, Ohmanas and Šurajėvas for Lithuanian public diplomacy abroad.*

By the tasks carried out, the following **hypotheses were confirmed:**

- 1) *Given that Tapinas, Ohmanas and Šurajėvas are among the most influential public figures in Lithuania, they could be considered Lithuanian celebrities;*
- 2) *The initiatives of Tapinas, Ohmanas and Šurajėvas served Lithuania's public interests and had the support of the Lithuanian government, thus they engaged in public diplomacy;*
- 3) *Tapinas, Ohmanas and Šurajėvas have successfully contributed to informing the Lithuanian public about the war in Ukraine, and their initiatives have had a significant impact on raising funds to provide aid to Ukraine;*
- 4) *The initiatives of these public figures contributed to Lithuania's public diplomacy abroad.*

This study proved that the celebrities contributed to the Lithuanian public's knowledge of the war in Ukraine and influenced the decision of Lithuanians to donate to Ukraine. The amount of the influence varied from one celebrity to the other and depended mainly on the celebrities' personality traits, the level of communication, and the work they had done. It also revealed that the greatest influence of celebrities was done to people who follow them on social networks. Finally, the initiatives carried out have led to more Ukrainians trusting Lithuanians, naming of a street in the Ukrainian city of Dergachi after Lithuania, Turkey's decision to hand over the Bayraktar drone to Ukraine free of charge, and the decision by Poland to start crowdfunding as well.

This thesis was the first successful case study demonstrating the role and influence of celebrities as the new public diplomacy actors at home. As thesis confirmed the assumptions of domestic public diplomacy and refined the theory by distinguishing celebrities from the rest of public, it **is of theoretical and empirical importance.**

Future work on this topic is **suggested and recommended to:**

- Follow the idea that celebrities in domestic public diplomacy play a mediating role between the national government and the rest of the public; and
- Investigate the role of celebrities within other countries and to compare these cases with the case of the success of domestic public diplomacy in Lithuania presented in this paper.